

ave maria

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA

GOD. XXXIV., br. 1 (99) 2016.

SADRŽAJ

Riječ č. majke	3
Iz Uredništva AM	5
Glas Crkve	
Molitva pape Franje za svetu Godinu BM.	6
Papa sudionicima jubileja; svećenicima i redovnicima	8
Zaređen novi vojni ordiniraj u RH Jure Bogdan (s. S. Sente)	10
Marija prikazana u hramu (I. Bodrožić)	11
Andeli ili demoni (fra M. Bašić)	14
Ozanina stranica: Bl. Ozana Kotorska (Internet)	16
Iz Tajništva Kongregacije (s. B. Rudić)	18
IDI – Dar oprosta za OP Jubilej.	20
Dominikova baklja (A. Gavrić)	21
Premijera dokumentarnog filma (KVRPP)	23
Završetak GPŽ u Zagrebu i u Rimu (T. Baran i A. Ćirko).	24
Sto godina lurske špilje u Korčuli.	28
Pobjednici vjeronaučne olimpijade	29
Prvi susret katoličkih i pravoslavnih redovnika	30
Izložba hrvatskih svetaca	31
Biskup Uzinić posjetio sestre u Korčuli i Vela Luci	32
Ostale vijesti iz OP obitelji (sabrala s. Slavka S.)	32
Velikani OP reda: Bl. Dijana Andalo (Ivan A.)	47
Da se bolje upoznamo: s. Barbara Bagudić	53
Što ima nova u kat. knjižarama (sabrala s. Slavka S.)	56
Što kažu naše najmlađe:	
Nova kandidatika se predstavlja (Natalija C.)	58
Gladna nahraniti (Natalija C.)	58
Žedna napojiti (s. Ozana K.)	59
Putnika Primiti (s. Emanuela R.)	60
Put (s. Ozana K.).	61
Redovnik (s. Jana D.)	61
Stranice povijesti: Filijala u Paromlinskoj, u Zagrebu (I. Armando)	62
Naši pokojnici:	
s. Vladimira Antolić	74
o. Eugen Bižaca	83
Marija Pavlović	84
Ana Samac	88
Neda Šipić	89
Franjo Viher	90
Meditativni trenutak	
Korizmeni stihovi R. Kuparea	91
Zeleni agronomov kutić	
Krumpir (s. Maja Karmela S.)	92

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA
Uređuje: s. Slavka Sente, Zagreb, Kruge 44/a
Tel. (01) 6129-210; e-mail: slavka.sente@gmail.com ili ssente@inet.hr

Drage moje sestre,

Svaka korizma, osobna ili zajednička, krije u sebi radost i snagu uskrsnuća. Svaka patnja, bol i muka mijenja čovjeka, usmjerava mu pogled u drugom smjeru, izdiže ga iznad svega ili ga lomi i u njemu ubija život. Sve ovisi o izvoru nade naše, o izvoru iz kojeg nam dolazi okrepa i snaga. Ako svoje ufanje stavljamo u čovjeka, u moć njegova znanja i novca, ako se oslanjamo na nestalnu ljudsku riječ, na ono što posjedujemo ili planiramo, oslonac nam neprimjetno izmakne, a mi ostajemo sami, nesretni, nemoćni, prevareni.

Onaj tko Krista u sebi nosi, tko bez njega ništa ne započinje i ne radi, lakše prihvata breme svakodnevnog života, što više, lakše se odlučuje podmetnuti rame i pod bremena onih koji ga okružuju.

Krist je prošao svojim križnim putem, na kojem je bio osudivan i bičevan, padao je i bio izrugivan, krunjen trnovom krunom, svučen, razapet i stavljen u grob. To je bio put njegova života, izraz njegove ljubavi koja preuzima gri-

jehe svih ljudi. Nikad nije odustao, nikad očajavao, svoje je poslanje izvršio do kraja ne gledajući na žrtvu, ne pitajući za cijenu. U svojoj vlastitoj patnji Isus ne zaboravlja čovjeka koji uz njega korača, ni onoga koji ga samo sa strane promatra, još manje onoga koji sudjeluje u cijelom zbivanju, bilo da mu nanosi bol ili je pokušava ublažiti. Dok je padao i dizao se, pred očima mu prolazile beskonačne kolone koje će vjekovima koračati istim putem, bičujući i pljujući njegovo tijelo - Crkvu u svim njenim udovima. Drugi će svoje križne puteve sjediniti s njegovima, moleći od njega pomoć, snagu, rasvjetljenje i razumijevanje. Svi smo mi na neki način bili dionici njegova križnog puta, svi mi i danas vučemo otežale noge tjesnacima i uzvisinama, padaći pod težinom vlastitog križa. Moram priznati da nas naš križ često zarobi, da svoju bol i patnju stalno stavljamo na dlan ispružene ruke i mašemo s njima pokušavajući cijeli svijet, a posebno našu okolinu uvjeriti da nam je život neizdrživ, da je nepravedan

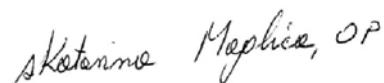
prema nama trudeći se izazvati samilost i osjećaje drugih. Nesretni smo kad to okolina ne shvati na način kako želimo, još gore, okolina ništa ni ne zapaža. U tjeskobi i osjećaju nepravde, tužeći se i plačući, tratimo svoje vrijeme umjesto da vlastiti križ prislonimo na Isusov iz kojeg izvire snaga i moć, a srce oslobođimo od sebe samih i pripremimo mjesto za milosrdnu ljubav prema svima koji nas trebaju. Vojska je onih koji od nas očekuju pomoć, onih koji su gladni žedni, prognani, bolesni, goli, utamničeni, napušteni. Treba im malo našeg vremena, naše uho za slušanje, djelić onoga što posjedujemo, toplina našeg srca im treba i darovi koje je Bog nama povjerio, namijenivši ih njima.

Za promjenu duševnog stanja i odnosa prema životu koji zarobljuje, potrebno je kliznuti pogledom i djelom s vlastitog malog svijeta u živote onih oko nas, ne iščekujući svoje Šimune Cirenice i svoje Veronike, već to sami trebamo biti onima koje nam je Bog postavio uz put našega života. Potrebno se trošiti u slobodnom sebedarju, trošiti se za druge. Tamo se Gospodin opipljivije susreće, jer je on uvijek s potrebnima i patnicima. Po iskustvu ublažavanja njihove patnje,

u čovjeku proklijia sjeme zdrave duhovnosti, te sam počne rasti u vjeri, mudrosti i znanju.

Poučeni Kristovim primjerom života i njegovim riječima, za njim nam je trčati radosno i vjerno sve do vrha Kalvarije, preko groba do uskrsnuća. Tek kad na uvrede, trnje, osude i mučenja, uzmo-gnemo spremno i slobodno izgovarati riječi koje je sam Isus na križu izgovorio: **“Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine”** (Lk 23, 34), bit ćemo na dobrom putu, na Isusovom putu nama namijenjenom. Jedino taj put vodi u slobodu, vodi uskrsnuću, a na njemu nas čeka radost, mir i sreća.

U tom vam duhu, drage sestre, draga braćo i prijatelji, čestitam blagdan Kristova uskrsnuća, uz želju da nam misterij ovoga otajstva dade odgovore na brojna pitanja i nepoznanice koje nas muče.

s. Katarina Maglica, OP
vrhovna poglavarica

U Korčuli, Uskrs 2016.

*Milosrdni Bože prosti,
po dobroti i milosti sveg života mog
krivine, grešne misli, riječi, čine.*

Ovako je nadahnuti pjesnik-skladatelj sročio čežnju duše koja osjeća potrebu Božje ljubavi, milosrđa i praštanja. Tijekom ove Godine Božjega milosrđa, kao i jubilarne 800. obljetnice našega Reda, imamo posebnu povlasticu da doslovno dodirujemo to milosrdno, nježno srce našega Boga, ali još više da mu dopustimo da ono dodirne našu dušu, našu savjest, našu spoznaju da ga trebamo, da ga zovemo da uđe u našu dušu. Dati se dodirnuti Božjom nježnošću, čuvati se nedodirljivosti, možda bi bilo dobro o tome razmišljati. Jer, nakon takva raspoloživa i raskajana stava neminovno sviče uskrsna zora, a s njom još jasnija spoznaja beskrajne Božje ljubavi, koja nam je iskazana po neizrecivoj muci i smrti njegova Sina, Isusa Krista. Takvu radosnu zoru spoznaje Božje ljubavi i milosrđa svima od srca želim.

U ovom broju AM donosimo jasne poticaje pape Franje na koji se način zadobije Božje milosrđe: vlastitim milosrđem prema bližnjemu. Vjerujem da sa zanimanjem pratite rubrike AM koje osvježuju naše uspomene na minule događaje, ali i obogaćuju novim saznanjima. Kako se samo duhovno bogatstvo krije u našim

dominikanskim velikanima! U *Meditativnom kutku*, slijedimo, zajedno s p. Kupareom Isusove korake na putu do uskrsnuća. U rubrici *Naši pokojnici* saznajemo mnoge detalje kako žive i umiru pravednici. Među njima je i nedavno preminula naša s. Vladimira Antolić.

Podsjećamo da je sljedeći broj našega Glasila (2/2016) jubilarni, **stoti**. Možda će upravo taj jubilarni broj biti izazov za sve čitatelje, a osobito za sestre dominikanke, - jer je to ipak njihovo Glasilo, - da revnije šalju svoje priloge. Mislim da su najvažnija izvješća o apostolatu i djelovanju sestara, bilo na osobnoj ili zajedničkoj razini. Stoga pozivamo sve da što prije (do 1. srpnja) pošalju svoja razmišljanja, komentare i prijedloge, kako bi sve to moglo biti objavljeno u jubilarnom broju.

Sigurno u ovom broju AM neće ostati nezaštećeno predstavljanje nove kandidatice, Natalie, u rubrici Što kažu naše najmlađe. U zahvalnosti Bogu za taj dar, kao i za dar Ave Marije, koja nastoji vjerno ispunjavati svoju zadaću pozivanja, radujmo se i pjevajmo veseli Aleluja!

Urednica

MOLITVA PAPE FRANJE ZA SVETU GODINU BOŽJEGA MILOSRĐA!

Molite je u ovo blagoslovljeno vrijeme!

Gospodine Isuse Kriste,
ti si nas poučio da budemo milosrdni
kao Otac nebeski
i rekao nam da tko vidi tebe, vidi njega.
Pokaži nam svoje lice i bit ćemo spašeni.
Tvoj pogled, pun ljubavi, oslobođio je Zakeja
i Mateja od robovanja novcu,
a preljudnicu i Mariju Magdalenu od iskušenja
da sreću traže samo u stvorenju;
potaknuo je Petra da zaplače,
nakon što te je zatajio,
a raskajanomu je razbojniku zajamčio raj.
Daj da svatko od nas osjeti
da je i nama upućena riječ
koju si rekao Samarijanki:
»O, kad bi znala dar Božji!«

Ti si vidljivo lice nevidljivoga Oca,
Boga koji svoju svemoć očituje
nadasve praštanjem i milosrđem:
daj da Crkva u svijetu bude Tvoje vidljivo lice,
lice svoga uskrslog Gospodina u slavi.

Htio si da i tvoji službenici
budu zaogrnuti slabošću
kako bi gajili istinsko suosjećanje
prema svima koji su u neznanju i zabludi.
Učini da svatko tko pristupi
tvojim službenicima
osjeti da ga Bog iščekuje, ljubi i da mu opršta.

Pošalji svoga Duha
i sve nas posveti svojim pomazanjem,
kako bi Jubilej milosrđa
bio godina milosti Gospodnje
te tvoje Crkva, u obnovljenome zanosu,
uzmognе donijeti siromasima radosnu vijest,
proglasiti slobodu zatočenima i potlačenima
te slijepima vratiti vid.

Po zagovoru Marije, Majke milosrđa,
to molimo tebe koji s Ocem i Duhom Svetim
živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

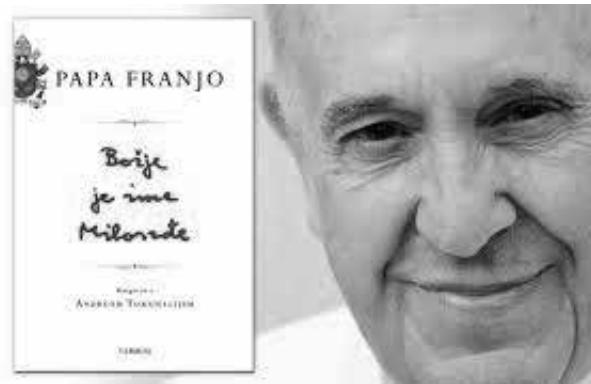
‘BOŽJE JE IME MILOSRĐE’

U Vatikanu je 12. siječnja predstavljena prva knjiga-intervju pape Franje “Božje je ime Milosrđe” koja je nastala u razgovoru s talijanskim novinarom, poznatim vatikanistom, Andreom Torniellijem. Riječ je o knjizi koja se čekala s velikim nestrpljenjem, koja na osobit način obilježava Papin pontifikat, a daje poseban pečat Godini milosrđa koju je nedavno proglašio.

Na svjetskom predstavljanju u Vatikanu knjigu su predstavili vatikanski državni tajnik kardinal Pietro Parolin, ravnatelj Tiskovnog ureda Svete Stolice Federico Lombardi, glavni urednik Vatikanske izdavačke kuće Giuseppe Costa, zatvorenik Zhang Agostino Jianqing i glumac oskarovac Roberto Benigni, a sudjelovanje dvojice potonjih održano je prema Papinoj želji. Naime, zatvorenik Zhang pripada onoj društvenoj skupini za koju je Papa posebno zainteresiran – ljude u potrebi, zatvoreneke – a Zhang je ovom prigodom posvjedočio utjecaj milosti u vlastitom životu i obraćenje na katolicizam s budizma i krštenje u zatvoru, kao i potpuno zaokret od života i nedjela zbog kojih je i završio u zatvor. Priznati glumac Benigni živopisno je predstavio knjigu, ističući radost koju poruka milosrđa donosi u životu ljudi. Vatikanskom predstavljanju nazočili su i predstavnici nakladnika među kojima i predstavnici nakladne kuće Verbum koja je objavila hrvatsko izdanje knjige, direktor dr. sc. Miro Radalj i glavni urednik mr. sc. Petar Balta. Knjiga je objavljena na 21 jeziku, među kojima i na hrvatskome, a od danas će biti dostupna u 86 zemalja. Riječ je o knjizi koja se čekala s velikim nestrpljenjem, koja na osobit način obilježava Papin pontifikat, a daje poseban pečat Godini milosrđa koju je nedavno proglašio.

“Milosrđe je prvi Božji atribut. Ono je Božje ime. Nema situacija iz kojih ne možemo izići, nismo osuđeni utopiti se u živomu pijesku”, reči su pape Franje.

Papa Franjo se jednostavnim i izravnim riječima obraća svakomu muškarцу i svakoj ženi

na planetu te uspostavlja povjerljiv osobni dijalog. U središtu je tema koja mu je najviše na srcu – milosrđe – oduvijek glavni temelj njegova svjedočenja, a sada i njegova pontifikata. Sa svake stranice izbija želja da dopre do svih duša – unutar i izvan Crkve – koje traže smisao života, put mira i pomirenja, lijek za tjelesne i duhovne rane. Na prvom mjestu da dopre do onoga dijela nespokojnoga i ranjenoga čovječanstva koji traži da ga se prihvati, a ne da ga se odbacuje: do siromaha i marginaliziranih, zatvorenika i prostitutki, ali i do dezorientiranih i onih koji su daleko od vjere, do homoseksualaca i rastavljenih.

U razgovoru s vatikanistom Andreom Torniellijem – preko uspomena iz mladosti i dirljivih zgoda iz svojega iskustva pastira – Papa iznosi razloge za izvanrednu Svetu godinu, koju je silno želio. Ostajući svjestan etičkih i teoloških pitanja koja izranjavaju on ističe da Crkva ne smije nikome zatvoriti vrata; naprotiv, zadaća joj je utjecati na savjesti kako bi otvorila pukotine za prihvaćanje odgovornosti i za udaljavanje od učinjenoga zla.

U iskrenu razgovoru papa Franjo ne izbjegava ni suočavanje s bitnim pitanjem odnosa između milosrđa, pravde i korupcije. A kršćane koji se svrstavaju među “pravednike” podsjeća: “I papa je čovjek kojemu je potrebno Božje milosrđe.” (Verbum.hr | Bitno.net)

PAPA SUDIONICIMA JUBILEJA POSVEĆENOOGA ŽIVOTA

Valja izbjegavati "terorizam ogovaranja" koji je poput bombe. Osim toga, ne valja misliti na novac, koji ne daje istinsku nadu, položenu samo u Gospodinu, i treba moliti za dar novih zvanja, jer zajednice stare pa samostane često održava četiri ili pet starijih redovnica – poticaj je pape Franje koji je uputio sudionicima Jubileja posvećenoga života 2. veljače 2016., u Vatikanu. Čvrsta poslušnost nije ona "vojnička", i nije "stega", nego je darivanje srca, poput Božjega Sina koji se ponizio, postao čovjekom iz poslušnosti, sve do smrti na Križu, rekao je papa Franjo, ponovno predajući unaprijed pripremljeni govor, i obraćajući se spontano Bogu posvećenim osobama, kojih je u Dvorani Pavla VI. u Vatikanu bilo oko pet tisuća. Razmišljajući o proroštvu, bliskosti i nadi, Papa je napomenuo da Krist nije bio anarhičan, nije pozvao svoje da se snagom otpora suprotstave njegovim neprijateljima, nego je izabrao poslušnost Ocu. To je proroštvo u odnosu na anarhiju volje čije sjeme sije davao. Proroštvo znači reći ljudima da postoji put sreće, veličine, put koji te ispunja radošću, a to je upravo Isusov put. Put prema blizini s Isusom. Proroštvo je dar, karizma, i valja ga tražiti od Duha Svetoga: da znam reći onu riječ, u pravom trenutku; da učinim ono u pravom

trenutku; da cijeli moj život bude proroštvo. Muškarci i žene proroci, napomenuo je Sveti Otac.

Govoreći potom o blizini, Papa je pozvao nazočne da ne budu posvećeni muškarci i žene kako bi se udaljili od ljudi i imali sve udobnosti. Ne, svatko to ima biti kako bi se približio i shvatio život kršćana i nekršćana, trpljenje, probleme, mnogo stvari koje se mogu razumjeti jedino ako posvećeni muškarac i žene postanu bližnji; u blizini, napomenuo je Papa te im za primjer dao svetu Tereziju od Djeteta Isusa, zaštitnicu misija, koja je svojim gorućim srcem i pismima koja je primala od misionara bila bliska s ljudima. Postati Bogu posvećena osoba ne znači popeti se jedan, dva ili tri stupnja u društvu, istaknuo je te dodao: "Za posvećenu osobu nije životni položaj taj zbog kojega druge gleda ravnodušno. Posvećeni me život ima dovesti do blizine s ljudima; do tjelesne i duhovne blizine, do toga da upoznam ljudе. A druga osoba, "pravi bližnji", može biti onaj kojega se susreće u siromašnim četvrtima, ali i brat ili sestra u zajednici. Tu valja težiti možda najtežoj kreposti, kako je govorio apostol Jakov, ovladavanju jezikom. Jedan od načina za udaljavanje od braće i sestara u zajednici jest upravo taj: terorizam ogovaranja, rekao je Papa te ponovno istaknuo "ne" ogovaranju, terorizmu ogovaranja. Jer, **tko ogovara, taj je terorist**. On je terorist u vlastitoj zajednici, jer poput bombe baca riječi protiv jednoga, protiv drugoga, a onda mirno odlazi. Ali uništava! Tko to čini, taj uništava poput bombe, jer bomba ogovaranja u zajednici nije blizina, nego je to vođenje rata, udaljavanje, to je poticanje udaljenosti i anarhije, upozorio je papa Franjo. Ako u ovoj Godini milosrđa svatko od vas uspije učiniti to da nikada ne bude terorist ogovaratelj ili ogovarateljica, to bi za Crkvu bio uspjeh, uspjeh velike svetosti, poručio je Papa.

Govoreći pak o nadi, razmišljao je o sma-

njenju broja zvanja, o zajednicama koje sve više stare, o samostanima koje vodi samo nekoliko starijih redovnica, te istaknuo da nije dobro primati bilo koga, nego valja dobro razlučiti je li riječ o istinskom pozivu, i pomoći mu da se razviju. Mislim da protiv kušnje gubitka nade, na koju nas potiče ta neplodnost, imamo više moliti. Imamo neumorno moliti, napomenuo je Sveti Otac dajući primjer Ane, Samuelove majke, jer postoji jedna opasnost. Kada neka redovnička kongregacija vidi da nema djece i unuka, te počinje bivati sve manja, uhvati se novca. Znate da je novac đavolska stvar. Kada

ne mogu imati milost zvanja i djece, misle da će novac spasiti život i misle na starost. Ali, tako nema nade! Nada je samo u Gospodinu! Novac ti ju nikada neće dati. Naprotiv, novac će te oboriti, istaknuo je Sveti Otac. Na kraju je posebne misli posvetio redovnicama. Što bi bila Crkva da nema časnih sestara, kojih ima u bolnicama, zavodima, župama, u gradskim četvrtima, u misijama, ali i na grobljima. Riječ je o ženama koje su zajedno s brojnim muškarcima dali svoj život za Gospodina, možda i daleko od svojih zemalja, kazao je Sveti Otac, a prenio Radio Vatikan. (IKA, 3. 02. 16)

PAPA FRANJO SVEĆENICIMA, REDOVNICIMA I REDOVNICAMA

Proroštvo, bliskost i nada – tri su temelja sva-ke Bogu posvećene osobe – istaknuo je papa Franjo u govoru svećenicima, redovnicima i redovnicama koji su došli u Rim iz raznih dijelova svijeta, povodom zaključenja Godine posvećenoga života.

Inače, Papa se sudionicima jubileja obratio spontanim riječima, kao što je gore navedeno, a ovo je bio unaprijed pripravljen tekst, kojeg je predao kardinalu Braz de Avizu,

U vašem svakodnevnom apostolatu, - stoji u Papinu pismu - ne dopustite da vas uvjetuje dob ili brojčano stanje. Ono najznačajnije jest sposobnost ponoviti svoj prvotni „da“ na Isusov poziv. Naš posvećeni život ima smisla zato što nas bivanje s Isusom suobličuje njemu, čini nas Crkvom, darom za čovječanstvo.

Završetak godine posvećenoga života ne znači prekid nastojanja da se bude vjeran primljrenom pozivu i da se raste u ljubavi – doda je – te predložio tri riječi. Na prvome mjestu istaknuto je **proroštvo**, koje je vlastitost posvećenoga života. Vi ste prije svega pozvani naviještati, više životom nego riječima, da je Bog stvaran. Ako ga se ponekad odbacuje ili zanemaruje, valja nam se pitati jesmo li mi bili dovoljno transparentni za njegovo lice, pokazujući njemu svoje – napisao je Papa u pripremljenom govoru.

Božje pak lice jeste ono milosrdnoga Oca.

Da bi ga se obznanilo, potrebno je imati osoban odnos s njim – napisao je Sveti Otac, ističući važnost svakodnevne molitve, osobito tihoga klanjanja. Druga riječ koju je istaknuo je **bli-skost**. Potaknuo je osobe posvećenoga života da poput Isusa budu bliske ljudima, dijeleći njihove radosti i patnje. Neka vas nitko ne doživi dalekima, odvojenima, zatvorenima i stoga sterilnima.

Svatko je od vas – nastavio je Papa – po-zvan služiti bližnjemu, prema vlastitoj karizmi: tko u molitvi, tko u katehezi, tko poučavajući, tko brigom za bolesne ili siromašne, tko naviještajući evanđelje, tko čineći razna djela milosrđa. Važno je ne živjeti sami za sebe, kao što Isus nije živio za sebe, nego za Oca i za nas.

Na trećem mjestu je istaknuo **nadu**. Svjedočeci Boga i njegovu milosrdnu ljubav – napisao je – Kristovom milošću možete nadom ispuniti čovječanstvo koje je zbog raznih razloga označeno tjeskobom i strahom. Na kraju je posebno spomenuo ekumensko zalaganje te napomenuo da svjedočanstvo osoba posvećenoga života može pomoći na putu punoga zajedništva.

Radio Vatikan | Bitno.net (1. 02. 2016.)

MONS. JURE BOGDAN - NOVI VOJNI ORDINARIJ U RH -

Mons. Jure Bogdan, zaređen je, u subotu 27. veljače, u splitskoj konkatedrali, za novog vojnog ordinarija u Republici Hrvatskoj. Njegovo biskupsko geslo glasi: "Omnia ad maiorem Dei gloriam" – Sve na veću slavu Božju. Na toj je službi naslijedio biskupa Jurja Jezerinca. Svečanost ređenja predvodio je splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. Marin Barišić, a suzareditelji zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić i dosadašnji vojni biskup u Hrvatskoj mons. Juraj Jezerinac.

U svojoj zahvalnoj, zaključnoj riječi na završetku misnog slavlja, novi je biskup, između ostalog rekao: „Novu životnu dionicu pozvan sam evanđeoski živjeti i kršćanski svjedočiti u Vojnome ordinarijatu u Republici Hrvatskoj u eklezijalnom zajedništvu s univerzalnom Crkvom. Moj glavni zadatak je dušobrižnička skrb za vjernike katolike pripadnike oružanih snaga i redarstvenih službi Republike Hrvatske. Posebnost Vojnog ordinarijata, u odnosu na druge biskupije, je djelovanje uskladeno s Ministarstvom obrane i Ministarstvom unutarnjih poslova koji se posebice brinu za javni red i mir, za sigurnost svih stanovnika Republike Hrvatske.“ (...) „Želim da Božja riječ bude svjetiljka mojim stopama i svima koji su povjereni mojoj pastirskoj skrbi. Molite se za mene. A ja, u biskupskoj službi, Bože sačuvaj da bih se ičim dičio osim križem Gospodina našeg Isusa Krista po kojem nam je spasenje i otkupljenje. Moje poslanje povjeravam Majci Crkve, Gospu od mislosti, presvetoj Djevici. Omnia ad maiorem dei gloriam. Sve na veću slavu Božju.

Novoimenovani biskup Bogdan, sin Ivana Bogdana i Perke rođ. Pezelj, rodio se u Donjem Docu, u Omiškoj općini u Poljičkoj republici, 9. studenoga 1955. godine. Osmogodišnju školu pohađao je u rodnome mjestu od 1961. do 1969. Kao sjemeništarac Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu završio je klasičnu gimnaziju s maturom u Splitskome sjemeništu (1969.-1973.).

Filozofsko-teološki studij završio je u Splitu od 1973. do 1980. Teologiju je diplomirao 16.

svibnja 1980. Vojni rok služio je u Puli od lipnja 1974. do kraja rujna 1975. Za svećenika ga je zaređio splitsko-makarski nadbiskup metropolit mons. Frane Franić u splitskoj prvostolnici 22. lipnja 1980. godine.

Opraštajući se od Hrvatske crkve sv. Jeronimu u Rimu u nedjelju 13. ožujka, biskup Bogdan je predvodio svečanu pontifikalnu misu u kojoj je djelovao gotovo dva desetljeća.

Kao najveću potrebu Crkve u Hrvata biskup Bogdan vidi u obnovi vjere, te je naglasio kako je velika periferija tamo gdje je vjera u krizi:

"Moramo raditi svi na osobnom obraćenju, na osobnom produbljenju vjere da budemo raspoloženi u svakome trenutku svakome obrazložiti razloge nade koja je u nama"

Objasnio je i kako je za biskupsko geslo uzeo riječi „Ad maiorem Dei gloriam“ zbog toga što svoje poslanje vidi u uvođenju sklada i reda u stvoreno, kako bi odražavalo Božji naum i bilo na slavu Božju: "Grijeh se uselio u čovjeka

i on donosi nered, meni je program unositi red, donositi slavu Božju, da sve ono što živi odražava Božji naum”

Također je primjetio kako vidi poveznicu svog novog biskupskog služenja sa Svetom go dinom milosrđa jer je Bog ljubav, a kršćani su

pozvani svjedočiti njegovu ljubav. Milosrđe je pak važna dimenzija te ljubavi, za koju se mons. Bogdan nada da će biti prisutna u njegovom služenju sve do posljednjeg daha.

s. Slavka Sente

MARIJA PRIKAZANA U HRAMU

Prikazana Gospodinu

Kao što je listopadska pobožnost bila prigoda razmišljati o Marijinoj pobožnosti, koju ona u sebi njeguje još od najranije dobi, tako je blagdan njenog prikazanja u hramu – koji se slavi 21. studenoga – poticaj da razmišljanjem o ovom događaju dopunimo spoznaje o životu nebeske Djevice. Vijest o Marijinu prikazanju u Hramu nemamo u kanonskim Evandeljima, nego tek u takozvanim apokrifnim spisima. Međutim vjerodostojnost podataka koji dolaze iz apokrifa ne možemo držati povjesno sigurnima, nego, čitajući ih s dozom opreza, od njih valja uzeti tek neku naznaku ili poruku.

Između obitelji i Hrama

Najstariji takav dokument koji spominje Marijino prikazanje u Hramu je takozvano Jakovljevo Protoevangelje iz kojeg je kršćanska predaja preuzela i imena Marijinih roditelja Joakima i Ane. Ovaj nam stari tekst govori o tome kako su Marijini roditelji ophodili prema njoj u obitelji, te kako su je kao trogodišnju djevojčicu odnijeli u Hram da je prikažu Gospodinu i da je ostave u hramskoj službi. Ma koliko se s jedne strane ne možemo pouzdati u točnost detalja, s druge strane postoji poruka koja se tim detaljima želi prenijeti, te valja staviti naglasak na nju, imajući uvijek u vidu ono što znamo o Djevici iz evanđeoskih odlomaka.

Znakovito je kako nam ovaj opis najprije potvrđuje iznimnu skrb Joakima i Ane za svoje dijete. Čuvali su, naime, Mariju u obitelji kao u

svetištu, te se stoga i spominje kako je cijelo vrijeme boravila u svetištu njihove sobe da se ne bi onečistila svjetovnim sadržajima. Znajući koje im je blago Gospodin povjerio, budno su pazili da kroz njene ruke ne prođe ništa bezbožno i nečisto, čime se označava bit i smisao obiteljskoga života i svake odgojne radnje i mjere.

Kada je pak došlo vrijeme da Marija prijeđe iz obiteljskog svetišta u Hram, svetište naroda Božjega, odlučiše je ne samo prikazati Gospodinu, već i ostaviti da raste u hramu u milosnom ozračju. U spomenutom tekstu se opisuje kako odrediše da joj prethode i povedu je prema svetištu neporočne djevojke roda židovskoga sa svjetiljkama u ruci, tako da se djevojčica ne okreće nazad. Tako se i dogodilo, te ju je u Hramu prihvatio svećenik i postavio na treću stepenicu žrtvenika, a Gospodin Bog ju je zaođenuo milošću. Nakon toga se njeni roditelji vratiše zadivljeni i hvaleći Gospodara Boga što se djevojčica nije okrenula nazad. Marija je bila othranjena u Hramu Gospodnjemu kao golubića i primala je hranu po rukama anđela.

Prikazanje kao putokaz

Bez obzira koliko ovaj opis bio (ne)pouzdan, ipak je kršćanska zajednica, i bez obzira na njega, njegovala svijest da je Marija bila prikazana Gospodinu, te je od prvih stoljeća slavila liturgijski spomen njenog prikazanja u Hramu, što se onda potvrdom vjere Crkve može uzeti za vjerodostojno. Marijino prikazanje u hramu potvrđuje da je uz božanski dar i milost što je

rođena na čudesan način kao bezgrešna, neophodna bila i odgovornost i trud roditelja da je sačuvaju u milosnom stanju štiteći je od utjecaja grijeha. Da nije bilo nastojanja roditelja da je čuvaju i paze, ne samo u tjelesnom smislu kako će se razvijati i rasti, već i u duhovno-moralnome, izložili bi je bili grijehu i srušili bi bili plan koji je Bog imao s njom.

Prva smjernica koja proizlazi iz ovog događaje je poziv da svaka obitelj, Marijinim zagovorom, postane svjesna svoga poslanja pred Bogom, kao što je to bila obitelj Joakima i Ane. Svaka vjernička obitelj pozvana je biti svetište u kojem se, kao i u Marijinu slučaju, ponavlja povijest zaštite milosnog života od grijeha i nečistoće. Svakoj obitelji je primarno poslanje i primarni smisao pretvoriti obitelj u svetište božanskog života, čineći sve da se u njihovoj djeci božanski život čuva od zaraze grijeha, kako to veli i jedna od molitava u obredniku krštenja.

Drugi korak na koji Marijino prikazanje potiče vjerničke obitelji sastoji se u tome da osmisle odgoj djece između obiteljskog i Božjeg svetišta, jer njihova djeca nisu samo njihova privatna svojina, već su i Božja djeca i Božji dar. Zato su Joakim i Ana Mariju prikazali u Hramu Gospodinu da u potpunosti raste i kao

njegovo dijete, ne oskvrnujući svetost u kojoj je bila začeta i rođena. Takvo darivanje djeteta životu i uvođenje u život na pravi način se može dogoditi samo uz pomoć Božju, što je poruka i svakoj vjerničkoj obitelji ukoliko žele dovesti svoje dijete do potpune zrelosti.

Kao što su sačuvali svoje dijete od utjecaja grijeha, njeni roditelji su znali da joj trebaju ponuditi i još opsežnije razumijevanje života koji se ne događa samo u obitelji, već se otvara

široj zajednici naroda, čime je učinjen i treći značajni korak o kojem valja razmišljati prigodom ovog blagdana. Prikazujući Mariju u Hramu darovali su je Gospodinu, no time je nisu izolirali od sudbine svoga naroda, niti isključili od odgovornosti za nj, kao što bi netko mogao pomisliti. Naprotiv, samo Bogu potpuno posvećena mogla je biti najvjernija kći svoga naroda i najveća dobrotvorka, koja je služeći Gospodinu služila i svome narodu, te učinila za nj više nego ijedan moćnik i vlastodržac. I iz tog čina proizlazi pouka primjenjiva na svakog onoga tko želi biti aktivni dio svoga naroda, da ne može ispuniti svoje poslanje i to postati ukoliko se ono što čini ne poistovjećuje s pripadnošću Bogu. Zavarava stoga i sebi i druge svaki onaj tko se busa u prsa dokazujući lojalnost i zauzetost za svoj narod, ako mu je srce daleko od Boga i ako ne vrši volju Božju u svakom svom činu. Narodu ne doprinose samo oni koji zarađuju, nego najviše oni koji se Bogu prikazuju i grijeha se čuvaju. Zato je jedan narod stabilan ukoliko je utemeljen na spoznaji Boga i služenju njemu, u čemu Marijini vjerni sljedbenici najviše pripomažu.

dr. Ivan Bodrožić (Bitno.net)

SINJ: ZA 300 GODINA ČUDOTVORNE GOSPE SINJSKE

Zahvala Gospi s krunicom dugačkom 300 metara

Ove godine, povodom 300 godina čudotvorne Gospe sinjske, redovnom organiziranoj hodočašću mlađih Splitsko-makarske nadbiskupije iz Solina u Sinj, u subotu uoči blagdana Velike Gospe, na jedinstven način priključili su se i članovi zajednica Obnove u Duhu Svetome iz ove Nadbiskupije.

Kako bi simbolično zahvalili Majci, članovi zajednica izradili su veliku krunicu-ružarij (sva 4 otajstva). Krunica je sačinjena od 300 metara ukupne dužine konopca, drvenog križa od 2 m i alke u sredini koja ima lik Gospe Sinjske, ugraviran na drvo. Prema nekim navodima, riječ je o najduljoj krunici na svijetu.

Na samom početku hodočašća na Gospinom otoku u Solinu, u subotu 08. kolovoza od 19.30 sati, zajedno s tisućama mlađih hodočasnika, članovi zajednica Obnove u Duhu Svetome, sudjelovali su na misi koju je predvodio nadbiskup mons. Marin Barišić. Tada je snimljen i spot pjesme „Zauvijek okrunjena“, koja je nastala povodom ove obljetnice. Ispred crkve u Solinu, članovi Obnove u Duhu Svetome formirali su srce i riječ MOLI.

Iz Obnove u Duhu Svetome se ističe da je ovo čin zahvalnosti Majci za sve molitve kojima je izmolila brojne blagoslove u životima vjernika. Ovaj izraz zahvale je plod zajedništva na koje, uz svoga Sina Isusa, i Ona poziva. Krunicu su izradili sami članovi zajedničkim radom, molitvom i među sobom prikupljenim sredstvima. Zato su članovi zajednicâ hodočastili s ovom krunicom u ime cijelog hrvatskog naroda, a putem do Sinja, nošenju krunice i križa, pridružili su im se i drugi Marijini štovatelji, koji su željeli.

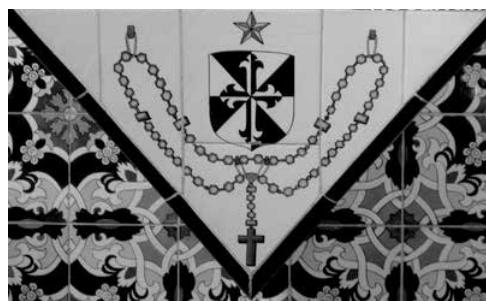
Misija / Petar Jurčević

KRUNICA, STARI A UVIJEK NOVI NAČIN DOMINIKANSKE POBOŽNOSTI

Krunica je blago koje se u Redu propovjednika zadržalo stoljećima. Može se usporediti s dijamantom koji se blista sa svih strana. Dijamant je vrlo stari kamen, ali mi uvijek na njemu otkrivamo novi odsjev. Isto je i s krunicom.

Drevni spisi kažu da ju je sv. Dominik osobno primio iz ruku Blažene Djevice Marije. Ova molitva se pomalo razvijala i njegovala, a ko-

načni joj je pečat dao papa Pio V, dominikanac u 16. stoljeću. Krunica je sažetak je Evandjela, koje razmatramo s Marijom.

Različiti su načini promicanja krunice. Organiziraju se mnoga hodočašća u svetišta Kraljice svete krunice diljem svijeta. Postoje mnoge udruge i bratovštine krunice: Vječni ružarij, Živa krunica, Bratovština svete krunice koju je u 15. stoljeću ustanovio

bl. Alan de Rupe i sada je proširena po cijelom svijetu. Članovi mole krunicu u crkvama, ali i organizirano u pojedinim kućama, što je osobito zaživjelo u Franckuskoj godine 1969. pod nazivom *Kruničarski tim*. Zadnjih je godina takav način molitve proširen i izvan Francuske.

Zatim, tiskane su bezbrojne knjige o krunici. Mnoge dominikanske provincije imaju vlastiti časopis Krunica.

Pobožnost prema krunici širi se i preko in-

ternetskih portala. Službena web stranica Dominikanskoga reda (www.rosarium.op.org) koja se svakim danom obnavlja, ima preko 1.500 članaka o krunici, na 50 jezika.

Geslo te intenetske mreže je *moli, propovijedaj, živi ... krunicu!*“ To je divan program koji vodi duše k Isusu po Mariji!

Fr. Louis Marie Arinio-Durand.
Generalni promicatelj krunice.

ANĐELI ILI DEMONI?

– DOBRO PAZI ČIJE IME ZAZIVAŠ! –

U današnjem vremenu veoma je prošireno raznovrsno štovanje anđela, i mnogi vjernici, kao i drugi, na razne načine štuju anđele. Mnogi katolici štuju anđele više od Krista, te za svaku prigodu ili osjećaj imaju svoga anđela, kao što su anđeo sreće, anđeo novca, anđeo ovoga ili anđeo onoga.

Ako u internetsku tražilicu upišete anđeli, ponudit će vam se i mnoge »astro« ili pak »tarot« ponude gdje se na veliko piše o anđelima, o anđelima čuvarima.

Također se među katolicima šire i mnoge *New age* pobožnosti prema anđelima, što nikako nije u skladu s naukom Katoličke Crkve. Među takve sekularne inačice štovanja anđela, svakako možemo pribrojiti svaku »anđeosku hijerarhiju« i nomenklaturu koja nikako nije u skladu s Učiteljstvom i Predajom Crkve. Tako na primjer, ukoliko čak i u trgovinama vjerskog sadržaja naiđete na anđele podijeljene u »hijerarhiju« kao što su »anđeli zraka«, »anđeli vatre«, »anđeli zemlje« i »anđeli vode«, znajte da to nije katolička hijerarhijska podjela anđela, već po svemu više miriši na tipičan *New age*.

Osim toga, često se može naići na različito imenovanje anđela, te u današnjem društvu

imamo već čitav »imenik anđela«, čija su imena uvelike izmišljena, kao i funkcije, a u nekim primjerima se može postaviti pitanje: »Jesu li to anđeli ili demoni?«

Osim tih raznih izmišljenih imena, kao što su: »Afriel«, »Anael«, »Barakiel«, »Gerudiel«, »Asmodel«, itd., često se mnogi anđeli opisuju po funkciji, te je tako »Afriel« opisan kao »anđeo čuvar i zaštitnik djece«, »Anael« je »svadbeni anđeo«, »Barakiel« je »anđeo uspjeha«, »Gerudiel« »anđeo prave mjere«, a »Asmodel« je »anđeo materijalnog obilja«.

No, jesu li to doista anđeli? Jesu li to Božji anđeli? Stoji li Bog iza toga ili nešto sasvim drugo?

U judeokršćanskoj tradiciji poznata su imena samo nekih anđela iz kora Arkandela, a to su: »Mihael«, koji je nebeski vojskovod i pobjednik nad Sotonom, ima – kako »priliči« vojskovodi – mač, štit, kacigu, ali i vagu za Posljednji

sud. »Gabriel« je Božji glasnik i donosi vijesti od Boga, a u ruci mu je glasnički štap ili ljiljan. On je poruku donio i Blaženoj Djevici Mariji. »Rafael« je bio pratitelj maloga Tobije i izlječio je sljepoću njegova oca. Urije je »Božje svjetlo« i ima plameni mač u ruci: on čuva ulaz u raj. »Barahijel« je »Božji blagoslov«, a javio se Mojsiju iz gorućeg grma, dok je »Jehudijel« anđeo koji kažnjava i ima trostruki bič. »Sealtijel« je anđeo koji je spriječio Izakovo žrtvovanje, a ruke su mu sklopljene na molitvu. Na kraju te »anđeoske hijerarhije« su anđeli zaštitnici ljudi i Božji poslužitelji.

Također, Katekizam Katoličke Crkve na više mjesačne govori o anđelima, te u njem čitamo: »Postojanje duhovnih, netjelesnih bića koje Sveti pismo obično naziva anđelima, vjerska je istina. Svjedočanstvo Pisma o tome je jasno kao što je i Predaja jednodušna.« (KKC 328).

»Krist je središte anđeoskog svijeta. Anđeli su njegovi: 'Kad Sin čovječji dođe u slavi, i svi anđeli njegovi s njime' (Mt 25, 31). Njegovi su jer su stvoreni po njemu i za njega: 'U njemu je sve stvoreno na nebesima i na zemlji, vidljivo i nevidljivo, bilo Prijestolja, bilo Gospodstva, bilo Vrhovništva, bilo Vlasti – sve je po njemu i za njega stvoreno' (Kol 1, 16). Još su više njegovi jer ih on čini glasnicima svoga spasenjskog nauma: 'Svi ti, nisu li služnički duhovi, što se šalju služiti za one koji imaju baštiniti spasenje?' (Heb 1, 14).« (KKC, 331)

Što se pak tiče štovanja anđela u životu i liturgiji Crkve, treba napomenuti kako se »u liturgiji Crkva sjedinjuje s anđelima da se klanja

triput svetom Bogu. Ona zaziva njihovu pomoć, kao u molitvi "Smjerno te molimo – *Suplices te rogamus*" u Rimskom kanonu, ili u pjesmi "U raj poveli te anđeli – *In Paradisum deducant te angeli*" u Redu sprovoda, ili još u "Kerubinskom himnu" bizantske liturgije, a posebno slavi spomen nekih anđela (Mihaela, Gabriela, Rafaela i anđela čuvara).

Od djetinjstva do smrti ljudski je život okružen njihovom zaštitom i zagovorom. "Svaki vjernik ima uza se anđela kao čuvara i pastira da ga vodi u život". Već na zemlji kršćanski život po vjeri sudjeluje u blaženom društvu s anđelima i ljudima koji su sjedinjeni u Bogu.« (KKC 335-336)

Budući da judeokršćanska tradicija kao ni Predaja Crkve ne poznaje i ne govori o drugim imenima osim gore navedenih anđela, bilo bi po sebi pogrešno štovati neka bića koja su nam ponuđena pod imenom anđela, jer je pitanje: Jesu li to doista anđeli?

Ukoliko uzmemmo samo jedno od imena anđela iz profanog »imenika anđela«, kao što je »Asmodel«, kojeg smo već prije spomenuli, vrlo se lako može doći do odgovora na pitanje: Jesu li to anđeli ili demoni?

Tko imalo poznaje Sveti pismo Staroga zavjeta tada će veoma brzo povezati ovo ime »Asmodel« s imenom starozavjetnog demona »Asmodeja«, jer njegovo ime jest korijen imena anđela »Asmodela«.

»Asmodej« (hebr. אַשְׁמֵדָא, *Ashmedai*; razritelj) se spominje u starozavjetnoj knjizi o Tobiji, kao demon koji je opsjeo Saru, Raguelovu kći i ubio joj sedmero supruga, kako bi je imao za sebe. Njoj je u pomoć priskočio mladi Tobija koji ju je uz pomoć arkandela »Rafaela« oslobođio demonske napasti.

Istina je da je u toj kulturi *New agea*, »Asmodel« predstavljen kao anđeo, ali je još veća istina da su i demoni anđeli, odnosno pali anđeli.

Prema tome, i u štovanju anđela se dobro i razborito, a ponajprije sigurno, za vjernike pridržavati učenja Crkve, jer Crkva je ipak Majka koja bdije dvadeset i četiri sata nad svojom djecom, nad svojim vjernicima i tako nudi svima

jedini pravi i istiniti put posvećenja, koji je po sebi put sigurnosti i razbora, put Isusa Krista.

Stoga, ukoliko me moj anđeo čuvar ne upućuje i ne usmjerava na Krista, ne vodi prema Bogu i ne ravna moj život ka kršćanskom i sakramentalnom životu, tada taj anđeo za mene nije Božji anđeo, nije moj anđeo čuvar, koliko mi god taj isti "anđeo" pomaže da uspijem u ovome životu, jer mi tako taj anđeo ne pomaže da uspijem u onom, vječnom životu...

fra Mate Bašić (www.ofm.hr)

OZANINA STRANICA

Tko je blažena Ozana Kotorska?

Boku Kotorsku nerijetko zovemo "Zaljev svetaca".

Doista, malo koji kraj ima toliko blaženika i svetaca kao Boka:

Bl. Gracie iz Mua, blažena Ozana iz Kotora, sv. Leopold iz Hercweg Novg.

Ovih dana slavimo blaženu Ozanu Kotorsku.

Blažena Ozana Kotorska

U godini milosrđa lijepo je prisjetiti se i isticati sve one svete ljude koje je kroz povijest Bog puštao da koračaju Zemljom i šire svjetlo Kristove riječi.

Jedno takvo užareno srce rodilo se prije više od 4 stoljeća u našem susjedstvu, u Crnoj Gori. Naravno, radi se o blaženoj Ozani Kotorskoj, ženi koja je cijeli svoj ovozemaljski život pokorom i molitvom povezivala kršćane, pravoslavce i katolike.

Naša Blaženica rođena je 25. studenog 1493. godine u brdima iznad starog grada Kotora pod imenom Katarina, iz obitelji Kosić.

Svoje djetinje godine provela je kao pastirica primajući vjersku pouku od svoje majke koja je slovila kao vrlo pobožna žena. Iako još dijete, pokušavala je kod svojih roditelja, izmoliti dopuštenje za odlazak u biskupski grad Kotor. Roditelji joj to nisu dopuštali jer su znali, ako jednom ode tamu, tamo će i ostati.

Ipak, Katarina nije popuštala, osjećala je snažan poziv Boga koji je već tada za ovu djevojčicu imao velike planove. Planove svetosti.

Nakon očeve smrti 1507. godine, majka udovoljava svojoj četrnaestogodišnjoj kćeri da ode iz obiteljske kuće, u Kotor da vidi one lijepе Isusove slike o kojima joj je toliko pričala. Isprva, Katarina živi u kući pobožnog građana Aleksandra Buća čija žena postaje Katarini druga majka, poučava je dodatno u vjeri te joj približava svete sakramente. Djevojka sve to prima sa velikim žarom te istinski započinje živjeti svoju vjeru. No, još veća prekretnica u njezinom mladom životu događa se jednog petka kada je Katarina slušala izvještaj o strašnoj Kristovoj muci i umiranju. Riječi koje je čula, snažno je protresaju te se urezju u njezinu dušu. Toliko da tada donosi odluku – provoditi život takozvanih „zazidanih djevica“.

One su živjele u prizemnim isposnicama dva metra visokim, tri širokim i dugačkim, koje

su se obično nalazile uz crkvu, s otvorom prema svetištu crkve. Pod duhovnim vodstvom franjevca Tome Grubonje i na savjet dominikanskog provincijala Vinka Buća, koji će kasnije biti njezin isповједnik, Katarina je godine 1514. dobila dopuštenje od kotorskog biskupa Tripuna Bizantija da smije živjeti kao "zazidana djevica". U međuvremenu je postala i dominikanska trećoredica, obukavši njihov habit i dobivši novo ime Ozana. To je uzela na uspomenu jedne dominikanke u Mantovi, koja je ondje umrla na glasu svetosti. Ozana je provela 7 godina u čeliji uz kapelu Sv. Bartola, a zatim se preselila u isposnicu, uz crkvu Sv. Pavla.

General dominikanaca Francesco Romeo 1547. ovoj je zajednici dozvao nošenje bijelog škapulara koji su inače smjele nositi sestre drugog dominikanskog reda, što je znak da je o njihovom krepnom i pokorničkom životu glas dospio čak i u Rim. Blažena Ozana Kotorska u svom dobrovoljnem zatvoru, potpunoj svjetovnoj izolaciji, provela je punih 50 godina svog života. Dane je provodila moleći, i baveći se ručnim radom i čineći pokoru.

U gradu su je svi voljeli, a toliko su je štovali da su se čak njoj u molitve preporučivali. Ozana Kotorska umrla je na glasu svetosti, 27. travnja 1565. godine. Njezini sugrađani priredili su joj veličanstven sprovod koji je predvodio tadašnji kotorski biskup Luka Bisanti. Tijelo su joj nosili svim gradskim ulicama, a glas o njezinoj svetosti odmah se proširio na Italiju, Francusku, Španjolsku, Njemačku i Nizozemsku.

Danas se tijelo blaženice štuje u kolegijatskoj crkvi Sv. Marije u Kotoru. Papa Pio XI. potvrdio je službeno njezino štovanje 21. prosinca 1927. U dokumentu proglašenja blaženom piše da je njezino štovanje odobreno gledajući "na naše vrijeme, u kojem se toliko želi sjedinjenje istočnih kršćana s rimskom Crkvom".

(Internet, Ozana Kotorska; Iz: Lista župe Gospe od Zdravlja, Neum)

MOLITVA BL. OZANI za neku posebnu milost

S velikim pouzdanjem utječem se tebi,
blažena Ozano, koja si još za života
spremno pritekla u pomoć svima koji
su se k tebi utjecali. Izmoli mi nebesku
pomoć u ovoj mojoj potrebi...
da mogu zajedno s tobom zahvaljivati
Bogu i slaviti ga u sve dane svojega života.
Po Kristu Gospodinu našemu.

Drage sestre i svи čitatelji,

Gospodinu pripadaju vremena i vjekovi. Njegov je dar svaki naš dan i trenutak. Od trenutaka satkan je naš život, služenje, ljubav, neuspjesi i padovi. Sve je to obavijeno Očevim milosrđem koje je najviše pokazao darivajući svoga Sina „da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni“ (Iv 3, 15) i uskrisujući ga na život. S iskrenom željom da se otvorimo Očevu daru – Sinu, Gospodinu uskrsnomu - čestitam svima svetkovinu Uskrsa!

3. do 9. siječnja – Održane su duhovne vježbe u Korčuli. Voditelj je bio don Marinko Mlakić, generalni vikar šibenske biskupije. Sudjelovalo je 25 sestara.

4. siječnja – Biskup mons. Mate Uzinić posjetio je sestre u Korčuli. Predslavio je večernje euharistijsko slavlje i podijelio radost obiteljskog stola. To je bio njegov posjet u Godini posvećenog života svim redovničkim zajednicama u Dubrovačkoj biskupiji.

5. siječnja – Biskup mons. Mate Uzinić posjetio je sestre u Veloj Luci.

9. siječnja – Vrhovno vijeće održalo je sastanak u Korčuli.

16. siječnja – Sestre dominikanke u Dubrovačkoj biskupiji imale su dan zahvale za proteklu Godinu posvećenog života. U Korčuli su sestre imale 24 – satno bdjenje na tu nakanu. Poticaj za ovu zahvalu dalo je biskupijsko Vijeće za posvećeni život, te su sve redovničke zajednice u biskupiji bile uključene prije završetka Godine posvećenog života.

23. siječnja – U Dubrovniku je održan ekumenički susret katoličkih redovnika i redovnica sa pravoslavnim monasima i monahinjama. Prvi dio susreta bio je predstavljanje i upoznavanje načina života zapadnog i istočnog redovništva. Povijest zapadnog redovništva predstavio je fr. Matijas Farkaš, a karizmu i poslanje zajednice s. Blaženka Rudić. Drugi dio bio je molitveni

susret u katedrali u sklopu Molitvene osmine za jedinstvo kršćana.

26. siječnja – U dvorani „Vijenac“ Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta na Kaptolu u Zagrebu održana je svečana akademija u povodu završetka Godine posvećenoga života. Tom su prigodom dodijeljene nagrade te su prezentirani radovi s natječaja za književnost, likovnu umjetnost i fotografiju koji su organizirani tijekom Godine posvećenoga života. Treću nagradu dobila je s. Jana Dražić za pjesmu Jesen i za prozni tekst Oproštaj. U Zbornik radova ušle su i fotografije s. Slavke Sente i s. Ivane Pavle Novina, kao i priča s. Blaženke Rudić.

28. siječnja do 2. veljače – S. Ana Begić borbila u Rimu na završetku Godine posvećenog života.

15. do 18. veljače – Č. m. Katarina Maglica sudjelovala je na seminaru za članice HUVRPP na Krku.

19. veljače – Održano je županijsko natjecanje iz vjeronauka. Na natjecanju su sudjelovale i naše sestre sa svojim ekipama iz osnovne škole: s. Tješimira Bešlić, s. Anita Sučić i s. Bernardica Jurić. Na državno natjecanje ide s. Tješimira sa svojom ekipom.

26. i 27. veljače – Održan je susret starješica u Zagrebu. Sestre su započele s radom u petak u 15 sati. U 17 sati predavanje je održao karmelićanin o. Dario Tokić na temu: Budite milosrdni

kao što je milosrdan Otac vaš nebeski. U subotu su sestre nastavile rad iznošenjem svojih izvješća o stanju u našim zajednicama. Susret je završio u 16 sati.

27. veljače – Vrhovno vijeće održalo je sjednicu u Zagrebu.

Imenovanja

Samostan sv. Martina u Splitu:
priora s. Estera Plavša,
potpriora s. Maja Lovrić,
ekonoma s. Zdravka Jovanović,
kućna savjetnica s. Vjera Jagnjić.
Montreal – starješica s. Mirka Vareškić.
Hamburg – starješica s. Janja Martinović.
Dubrovnik, Gruž – starješica s. Barbara Bagudić.

Jubileji

60. obljetnicu slave:

- 24. svibnja
s. Borislava Malagurski
 - s. Jasenka Mravak
 - s. Nevenka Negovec
 - s. Sofija Aladžić
 - s. Zorka Sentić
-
- 9. prosinca
s. Julijana Jagnjić
 - s. Zdravka Jovanović

Seminari za sestre u Duhovnom centru Gospe karmelske na Krku

9. – 12. svibnja 2016.

8. – 11. studenog 2016.

Tema seminara: *Duhovnost Milosrđa – Bula Pape Franje o milosrđu – zahtjevi i mogućnosti*

Predavač: o. Jakov Mamić, OCD

DUHOVNE VJEŽBE

SUBOTICA

Od 3. do 9. travnja 2016.
vlč. Stjepan Beretić

ZAGREB

Od 3. do 8. srpnja 2016.
don Marinko Mladić

KORČULA

Od 4. do 10. rujna 2016.
o. Damjan Kružičević

Hodočašće

u Španjolsku, Francusku, Italiju
od 19. do 28. lipnja 2016.

Dani Kongregacije

od 14. do 16. listopada 2016.
u Mukinjama na Plitvicama.

Naši pokojnici

s. Vladimira Antolić (11. ožujka 2016.)
Mate Munivrana, ujak časne majke
(28. prosinca 2015.)
Neda Šipić, sestra s. Mihaele Matić
(29. prosinca 2015.)
Frano Maglica, stric časne majke
(10. siječanj 2016.)
Antun Nikolić, ujak s. Milene i s. Marije
(12. siječanj 2016.)
Ana Samac, sestra s. Hijacinte
(13. siječanj 2016.)
Marija Pavlović, majka s. Marine
(17. veljače 2016.)
Franjo Viher, djed s. Mihaele
(5. ožujka 2016.)

s. Blaženka Rudić

Sabrala, prevela i priredila s. Slavka Sente

DAR OPROSTA ZA JUBILEJ

Draga braćo,

Papa Franjo udijelio je mogućnost primanja potpunog oprosta svim vjernicima koji sudjeluju u slavlјima Jubileja na međunarodnoj razini i u svakoj provinciji te svima koji budu hodočastili u crkve i kapelice braće i sestara našeg Reda.

Uvjete i načine primanja oprosta opisuje dokument što ga je poslala Apostolska pokorničarna, koji donosimo u hrvatskom prijevodu. A više o značenju oprosta govori *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1471-1479. Isto tako, Sveti Otac potiče sve svećenike Reda propovjednika da budu raspoloživi za pokornička slavlja u svim jubilejskim mjestima, te da podjeljuju često svetu pričest bolesnicima.

Pozivam svu braću i sve zajednice, braću župnike i voditelje misija, voditelje laičkih bratstava sv. Dominika, cijelu Dominikansku obitelj da šire i primaju ovaj potpuni oprost koji osnažuje i potiče zajednički angažman obnove cijelog Reda u ovoj Godini jubileja.

Pozivam također svu braću svećenike u Provinciji da u ovoj Godini jubileja Reda i Godini milosrđa u svim zajednicama omoguće vjernicima redovitije pristupe riznici božanskog milosrđa.

Pozivam braću priore, župnike i starješine da u svim našim samostanskim i župnim crkvama obavijeste vjernike o ovom oprostu te omoguće, redovito svakoga dana prije misa, tijekom cijele godine Jubileja Reda i Godine milosrđa, mogućnost za sakrament pomirenja. Neka se vrijeme ispovijedanja istakne na oglasnoj ploči.

Uz bratski pozdrav u sv. Dominiku,

Fr. Anto Gavrić, OP
provincijal

MOLITVA JUBILEJA REDA PROPOVJEDNIKA

Bože, Oče milosrđa,
koji si slugu svojega Dominika pozvao
da krene na put vjere
kao putujući hodočasnik i propovjednik milosti,
dok slavimo ovaj jubilej Reda,
molimo te, ulij ponovno u naša srca
Duha uskrsloga Krista,
kako bismo vjerno i radosno
naviještali evanđelje mira,
po istom Kristu, Gospodinu našemu. Amen.

Apostolska pokorničarna

Presveti Oče,

Bruno Cadoré, učitelj Reda braće propovjednika, iskazujući osjećaje svoje odanosti i cijele Dominikanske obitelji, smjerno izlaže: Vrhovni Svećenik Honorije III. dvjema bulama "Religiosam vitam" 22. prosinca 1216. i "Gratiarum omnium largitorum" 21. siječnja 1217. priznao je i potvrdio Red braće propovjednika pod pravilom svetog Augustina. Za dostojanstvenu proslavu te dvostrukе osam-stoljetne obljetnice u svim bogoštovnim mjestima Dominikanske obitelji održavat će se svečani obredi i vjerska događanja od 7. studenog 2015., blagdana svih svetih Reda, do 21. siječnja 2017., osam-stoljetne obljetnice druge bule. Da bi se članovima Dominikanske obitelji i drugim pobožnim vjernicima više otvorila božanska darežljivost i da odatle obilatije crpe duhovne plodove već spomenuti prečasni molitelj moli da se udjeli dar oprosta za Jubilej.

I neka Bog, itd.

8. kolovoza 2015.

Apostolska pokorničarna, posebnom ovlašću Svetog Oca Franje, dobrostivo podjeljuje za Godinu Jubileja potpuni oprost, pod uobičajenim uvjetima (sakramentalna ispovijed, euharistijska pričest i molitva na nakanu Vrhovnog Svećenika) vjernicima koji u duhu pokore i potaknuti ljubavlju, mogu dobiti jednom dnevno, a mogu također svaki put namijeniti za duše koje su u čistilištu, srcem ujedinjeni s duhovnom svrhom Svetе godine milosrđa:

- a) na jubilejskim slavlјima, kao što je određeno u pismu zamolbe, na kojima će pobožno sudjelovati;
- b) u crkvama i kapelicama Dominikanske obitelji koje pohode na hodočašću i gdje će pred Presvetim Sakramentom prikladno vrijeme pobožno razmatrati, zaključivši molitvom Gospodnjom, vjerovanjem, molitvom Jubileja i zazivom Blaženoj Djevici od Presvete Krunice.

Članovi Dominikanske obitelji koji su zbog bolesti ili drugih ozbiljnih razloga spriječeni sudjelovati na jubilejskim slavlјima mogu, i na mjestu gdje ih zapriječenost zatekne, primiti potpuni oprost, prezrevši svaki grijeh i s nakanom da će ispuniti, čim budu mogli, tri uobičajena uvjeta, ako se duhovno združe sa svetim obredima prikazujući svoje molitve i trpljenja ili nevolje vlastitog života milosrđu Božjem po Marijinu zagovoru.

Da bi se, stoga, pastoralnom ljubavlju olakšao pristup božanskom oprostu po ključevima Crkve, ova Pokorničarna žarko poziva svećenike Reda svetog Dominika da spremno sudjeluju u pokorničkim slavlјima na jubilejskim mjestima i često podjeljuju pričest bolesnicima. Ova odredba vrijedi za Godinu jubileja. Neovisno o bilo kakvoj protivnoj odredbi.

Mauro kard. Piacenza
viši pokorničar Krzysztof Nykiel, regent

DOMNIKOVA BAKLJA OSAM STOLJEĆA GORI

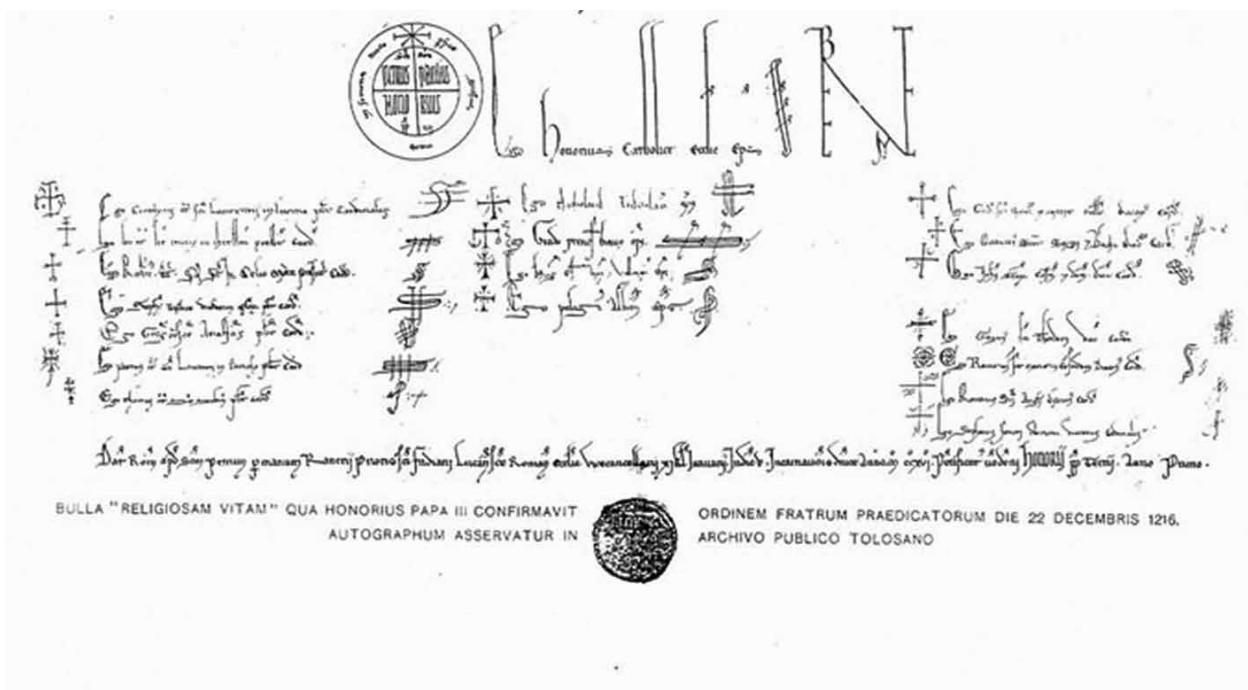
22. prosinca 1216., papa Honorije III. bulom "Religiosam vitam" priznao je Red braće propovjednika pod pravilom svetog Augustina.

U čitavom je Redu u tijeku proslava tog velikog osmostoljetnog jubileja. Danas gledamo na tu prošlost sa zahvalnošću. Gledamo posebice u osnivača Reda sv. Dominika, njegove nasljednike, prvu braću i sestre, prve zajednice "kako bismo u njima otkrili iskru nadahnuća, ideale, projekte, nosive vrijednosti".

Zahvalnost je posebna vrlina. Zahvalnost je "majka svim krepostima" jer u njoj živi istina, sloboda, poniznost, dobrota i velikodušnost. U srcu punom zahvalnosti nema zavisti, mržnje i osvete. "Kazivati vlastitu povijest znači uzdizati

hvalu Bogu i zahvaljivati mu za sve njegove darove", podsjeća papa Franjo. Zahvalnost je bitna dimenzija u našem odnosu s Bogom i drugim čovjekom.

I doista, dok govorimo o Redu propovjednika i njegovoj osam-stoljetnoj povijesti, zahvaljujemo Bogu što je Crkvi darovao sv. Dominika i pozvao ga da naslijedi izbliže Krista te "pretoči evanđelje u posebni oblik života", osnovavši Red propovjednika "u srcu Crkve". Zahvaljujemo braći i sestrama koja su stoljećima znala živjeti stvaralačku vjernost u poslanju koje je Dominik dao velikoj dominikanskoj obitelji. Zahvaljujemo na velikim likovima svetosti iz dominikanskog reda u hrvatskom narodu, bl.

Augustinu Kažotiću i bl. Ozani Kotorskoj. Dar i zahvalnost koja proizlazi iz toga dara pomažu prenosići vrednote i povezuju, potiču nas da izidemo iz sebe, iz "oblaka egocentričnosti" (sv. Katarina Sijenska).

Potrebna nama je molitvena i kontemplativna dimenzija života koju je sv. Dominik ostavio svome Redu. Molitva i kontemplacija nas čini sposobnima da gledamo nesebično. Nesebičan pogled otvara nas drugima i za druge te dopušta da nas drugi nadahnjuje i obogaćuje.

Sveti Dominik bio je pun stvaralačke maštete i hrabrosti kada se radilo o načinu na koji biti u službi Boga, evanđelja i Crkve. "Govorio je o Bogu i s Bogom". To potvrđuje koliko je hod s Kristom oblikovao njegov kontemplativni pogled. Hod s Isusom trebao bi oblikovati i naš kontemplativni pogled koji i danas zna posvuda prepoznavati prisutnost i djelovanje Duha Svetoga.

Dominikanci u svom propovijedanju i u svom životu daju posebnu važnost trima temeljnim vrednotama: slobodi, milosrđu i istini. Ljubav prema slobodi nerazdvojiva je od ljubavi prema istini. Sloboda raste sa stalnim traženjem i propovijedanjem istine, koja je slobodna

i koja oslobađa. Propovijedanje Božjeg milosrđa u središtu je dominikanskog propovijedanja. Sv. Dominik je u noćnim satima vatio Bogu molitvom: "Bože moj, milosrđe moje, što li će biti s grešnicima?"

Više puta dominikanski se red preporučao iz pepela. Progonili su njegove članove. Osuđivali, proganjali i strijeljali. I u Hrvatskoj. Spominjemo se Dominika Baraća koji je prije 70 godina strijeljan zbog svoje ljubavi prema istini, pravdi i hrvatskome narodu. Red je uvijek bio svjestan svoga poslanja. Božanska providnost hoće da dominikanski red - red istine, slobode, krunice - kako su nazivali naš Red - nastavi sa svojim poslanjem propovijedanja i podučavanja riječi Božje, a njegov je apostolat danas potrebniji negoli ikad. Povijest pokazuje da Božji blagoslov i u najtežim iskušenjima i neprilikama prati Red kada se odlučno i odvažno predava svome poslanju propovijedanja.

Dominikova duga noćna molitvena bđejnja još imaju veliku moć jer on zagovara svoje sinove i kćeri pred prijestoljem Božjim da idale nastavimo "Hvaliti, blagoslivljati i propovijediti". (www.dominikanci.hr)

Fr. Anto Gavrić, OP

SVEČANA PREMIJERA DOKUMENTARNOG FILMA

Snažna prisutnost dominikanaca i dominikanki u svijetu i Hrvatskoj

Održana svečana premijera HRT-ova dokumentarnog filma "Dominikanci u Hrvatskoj – prvih 800 godina"

U srijedu 20. siječnja 2016. u dvorani "Zvonimir Bajšić" Hrvatske radiotelevizije održana je svečana premijera HRT-ova dokumentarnoga filma "Dominikanci u Hrvatskoj – prvih 800 godina" scenarista i redatelja Krešimira Čokolića. Na svečanosti, koju je suorganizirala Hrvatska dominikanska provincija, govorili su autor filma Krešimir Čokolić, provincijal Hrvatske dominikanske provincije dr. Anto Gavrić i urednik filma Mario Raguž.

Autor Čokolić ispričao je kako je 2007. i 2008. s kolegom Ivicom Leskom snimao serijal o osnivačima crkvenih redova te da je tada upoznao život i djelo sv. Dominika, a da je ovaj dokumentarni film plod dobre suradnje s dominikancima, ponajprije s provincijalom Gavrićem koji je organizirao snimanje diljem Hrvatske dominikanske provincije. Izrazio je zadovoljstvo što je film sniman uz 800. obljetnicu reda i zaključio da je snimajući po dominikanskim samostanima proživio uzbudljivo putovanje kroz prostor i vrijeme.

Provincijal Gavrić je govorio o snažnoj prisutnosti dominikanaca i dominikanki i u svijetu i Hrvatskoj, posebice u području obrazovanja. Podsetio je da je još dominikanac bl. Augustin Kažotić osnovao katedralnu školu u Zagrebu, prijetio se i osnivanja Sveučilišta u Zadru u okrilju dominikanskoga reda, govorio o ljubavi hrvatskoga naroda prema dominikancima o čemu je svjedočio još biskup Strossmayer. Dominikance je o. Gavrić nazvao snažnim društvenim reformatorma koji su uvijek unesili izazove tamo gdje su djelovali. Zato su, naglasio je dr. Gavrić, dominikanci nerijetko nailazili na razna osporavanja, redovito su bili avangarda i u Crkvi i društvu.

Dr. Gavrić je zaključio da su dominikanci redovito prisutni u medijima, zahvalio HRT-u na produkciji filma i na svakoj dosadašnjoj su-

radnji te zaželio još jaču prisutnost dominikanaca na nacionalnoj radioteleviziji u Hrvatskoj po uzoru na dominikance u Francuskoj i Belgiji koji na svojim nacionalnim radiotelevizijama vode religijski program. Urednik Raguž podsjetio je na sve što je HRT dosad učinio uz jubilej 800 godina dominikanaca te istaknuo da su 52-minutnim filmom za svaku godinu postojanja dominikanaca posvećene 4 sekunde.

Zahvalio je na svakoj suradnji provincijalu Gavriću nazvavši ga upornim baš kao što su uporni, samosvesni i čvrsti tijekom prošlosti bili pojedini dominikanci koji nisu nikada odustajali. Mnogi su željeli izbrisati dominikansko ime, ali ti su tijekom prošlosti propali, a dominikanci su s nama i danas, završio je Mario Raguž zahvalivši Bogu na toj mogućnosti i radosti. U glazbenom dijelu program dominikanski napjev "Salve Regina" izveli su dominikanski bogoslovi, a voditeljica programa premijere bila je Ljiljana Vinković.

Svečanosti su pred prepunom dvoranom "Zvonimir Bajšić" nazočili zagrebački gradonačelnik Milan Badić, izaslanik kardinala Josipa Bozanića Nedjeljko Pintarić, predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica fra Jure Šarčević, predsjednik HAZU

Zvonko Kusić, izaslanik Hrvatskoga katoličkog sveučilišta Emilio Marin, predsjednik Društva hrvatskih književnika Božidar Petrač i kao domaćin glavni ravnatelj HRT-a Goran Radman.

Film "Dominikanci u Hrvatskoj – prvih 800 godina" sniman je u svim samostanskim zajednicama Hrvatske dominikanske provincije i nekim zajednicama Kongregacije sestara dominikanki, donosi povjesni pregled nastanka Reda propovjednika i dolaska dominikanca i dominikanki u Hrvatsku te mnogobrojne

sadržaje kojima su dominikanci tijekom osam stoljeća, uz primarnu zadaću naviještanja Radosne vijesti, zadužili hrvatsku kulturu, obrazovanje i znanost te cjelokupno hrvatsko društvo. O tome u filmu govore sami dominikanci i dominikanke. Bilježi se i djelovanje dominikanca u Bosni i Hercegovini te Sloveniji. Hrvatska televizija film "Dominikanci u Hrvatskoj – prvih 800 godina" svojim će gledateljima prikazati u subotu 23. siječnja 2016. na 1. programu u 13.10 sati. (KVRPP)

Završetak godine posvećenoga života u Zagrebu

U dvorani "Vijenac" Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta na Kaptolu u Zagrebu u utorak 26. siječnja 2016. održana je svečana akademija u povodu završetka Godine posvećenoga života koja je u Katoličkoj Crkvi trajala od 30. studenoga 2014. do 2. veljače 2016. Akademiju je organizirala krovna ustanova hrvatskoga redovništva Hrvatska konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica (HKVRPP). Tom su prigodom dodijeljene nagrade te su prezentirani radovi s natječaja za književnost, likovnu umjetnost i fotografiju koji su organizirani tijekom Godine posvećenoga života.

Predstavljen je i najširi izbor odabralih radova u zborniku književnih i likovnih rada *Radost u zajedništvu* te fotokatalogu *Ljepote pogleda* koji je HKVRPP izdala u zajedništvu s Glasom Koncila. Promovirana je i prva pjesma i videospot *Andđel Gospodnji se moli* pri-

HKVRPP-u nedavno osnovanoga Redovničkoga sastava Laus. U prepunoj dvorani akademiji su nazočili kardinali Josip Bozanić i Vinko Puljić, predsjednik HBK Želimir Puljić, šibenski biskup Ante Ivas, dubrovački biskup Mate Uzinić, porečko-pulski biskup Dražen Kutleša, krčki biskup Ivica Petanjak, pomoćni zagrebački biskup Valentin Pozaić, pomoćni banjolučki biskup Marko Semren, generalni tajnik HBK Enco Rodinis, više časnih majki, provincijala i provincijalki te brojni drugi uzvanici.

Akademija je započela fotografskim prikazom ključnih sadržaja Godine posvećenoga života u Hrvatskoj nakon čega je najvažnije događaje riječima izdvojio predsjednik HKVRPP-a Jure Šarčević. Zatim je prigodno govorio predsjednik Vijeća HBK za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života biskup Mate Uzinić istaknuvši da je tijekom godine upoznao redovništvo u vrlo pozitivnom svjetlu. Uslijedila je dodjela nagrada autorima najuspjelijih radova na redovničkim natječajima.

Na natječaj za književno stvaralaštvo, koji je bio otvoren od blagdana Svjećnice do Dušova 2015., javilo se 59 autora s 85 poetskih i proznih radova, a u zborniku *Radost u zajedništvu* objavljena su 24 poetska i 21 prozni rad. O natječaju za književnost govorio je predsjednik stručnog ocjenjivačkog suda dr. Vladimir Lončarević uz kojeg su radove procjenjivali dr. Sanja Nikčević i književnik i publicist Zdravko Gavran. Nagrade su dodjeljivane posebno za

žanr poezije, a posebno za žanr proze. Prvu na-gradu za poeziju osvojila je Kata Tomislava Čavar, Klanjateljica Krvi Kristove za rad *Vječnost u vremenu*, drugu nagradu Dario Tokić, redovnik Hrvatske karmelske provincije sv. Oca Josipa za pjesmu *Karmelska čelija*, dok je treću nagradu osvojila s. **Jana Dražić**, članica Kongregacije se-stara dominikanki Svetih Andjela čuvara za pje-smu *jesen*. Prvu nagradu u žanru proze osvojila je milosrdna sestra sv. Križa Margita Gašparov-sky za priču *Ema, oprosti!* Druga nagrada pri-pala je Marijinoj sestri čudotvorne medaljice Ivančici Fulir za prozni rad *Misionari*. U žanru proze dodijeljene su dvije treće nagrade, po-novno dominikanki s. **Jani Dražić** za ostvare-nje *Oproštaj* i Kćeri milosrđa TSR sv. Franje za ostvarenje *Neispričana wireless-priča*. Posebno priznanje za cjelokupan književni opus stručni ocjenjivački sud dodijelio je s. Mariji od Presve-tog Srca Anki Petričević, splitskoj sestri klarisi.

Na natječaj za likovno stvaralaštvo, koji je kao i književni bio otvoren od blagdana Svi-jećnice do Duhova 2015., javilo se 28 autora s 50 likovnih radova, a u zborniku *Radost u zajedništvu* objavljeno je 39 radova 27 autora. Analizu na natječaj pristiglih likovnih radova dao je član stručnog ocjenjivačkog suda Damir Mataušić, s kojim su rade ocjenjivali likovni kritičar Stanko Špoljarić kao predsjednik te akademski slikar Vladimir Meglić. Prvu nagra-du za likovno ostvarenje *Zajedno i u smrti* osvo-jio je član Hercegovačke franjevačke provincije Tihomir Bazina, drugu nagradu za ostvarenje *Znak sv. Luke* član Hrvatske dominikanske pro-vincije Navještenja Bl. Djevice Marije **Marko Bobaš** i treću nagradu za ostvarenje *Sin čovječiji nema gdje bi glavu naslonio* također član Hrvatske dominikanske provincije Navještenja Bl. Djevice Marije Anastazio **Perica Petrić**. Poseb-no priznanje za cjelokupan likovni opus stručni ocjenjivački sud dodijelio je s. Samueli Premu-žić iz Družbe sestara Naše Gospe.

Na natječaj za fotografiju, koji je bio ras-pisan od blagdana sv. Dominika do blagdana sv. Franje Asiškoga 2015., javilo se 46 autora s 84 fotografije, a u fotokatalogu *Ljepote pogleda*

objavljena je 41 fotografija 31 autora. O fotogra-fijama pristiglima na natječaj govorio je pred-sjednik stručnog ocjenjivačkog suda Zvonimir Atletić s kojim su fotografije procjenjivali pro-fesionalni fotografi Bernard Čović i Goran Ma-tošević. Prvu nagradu na fotografiskom natje-čaju za rad *Svetlost u tami* osvojio je redovnik Hrvatske dominikanske provincije Navještenja Bl. Djevice Marije **Ivan Dominik Iličić**, dru-gu nagradu za rad *Ukorak* redovnica Službe-nica milosrđa Ružica Dodig. Za fotografiju su dodijeljene tri treće nagrade. Dobitnik je Elvir Tabaković, član Regularnih kanonika sv. Augu-stina, kongregacija Windesheim, za fotografiju *Ja sam svjetlost svijeta, govori Gospodin*, zatim **Dominik Štefulić**, član Hrvatske dominikan-ske provincije Navještenja Bl. Djevice Marije, za fotografiju *Redovnik = svjetionik* te Ivan Stanić, član Franjevačke provincije Bosne Srebrenе, za fotografiju *Novaci u radnoj akciji*.

Pri kraju akademije predstavljena je pjesma i videospot *Andel Gospodnji se moli* nedavno osnovanoga Redovničkog sastava Laus u kojem su dvije redovnice i petorica redovnika, Andeli-na Ivančić, Dijana Lončarek, Mate Bašić, Zlatko Čorić, **Ante Kazoti**, Lovro Šimić i **Mihovil Ma-rivo Žuljević Mikas**. Tekst na čakavskom narječ-ju i u ozračju otočne duhovne balade napisao je Tomislav Baran, glazbu i aranžman Toni Etero-vić, a autor spota je Matko Petrić, isti trojac koji je autorski potpisao redovničku himnu *Hvala redovnika* s kojom je započela Godina posveće-noga života, a s kojom je akademija i završena.

U sklopu programa prvonagrađene je knji-ževne rade interpretirala glumica Marijana Mikulić, skeč *Redovnik za 21. stoljeće* izveli su autori emisije *Božanstvena komedija* Laudato televizije, a glazbene gošće bile su članice Vo-kalnog sastava *Allegro* iz Križevaca.

Kroz program je vodila Tanja Baran koja je u zajedništvu s voditeljem Povjerenstva za trajnu formaciju HKVRPP-a dominikanskim provin-cijalom Antom Gavrićem osmisnila i ostvarila na-tječaje. Njih su dvoje zajedno uredili i zbornik i fotokatalog te priredili sadržaje akademije.

Tanja Baran

ZAVRŠETAK GODINE POSVEĆENOŽ ŽIVOTA U VATIKANU

Življenje proročke dimenzije u poslušnosti, blizini i svjedočenjem nade

U sklopu završetka Godine posvećenog života na Svjećnicu 2. veljače 2016., članovi Povjerenstva za zvanja pri HKVRPP (s. Ana Begić, s. Slavica Tubak, s. Marija Zrno i o. Antonio-Mario Čirko) sudjelovali su u Vatikanu od 28. siječnja do 2. veljače na međunarodnom susretu na temu: Posvećeni život u zajedništvu. Na nekoliko različitih mesta u Rimu i Vatikanu razne skupine posvećenih osoba promišljale su aktualne teme.

Dana 1. veljače bio je susret s papom Franjom i s preko 5000 sudionika. Papa nije želio čitati napisani govor nego je progovorio redovnicima i redovnicama iz srca. Spomenuo je tri važne stvari za posvećeni život. Važnost življenja proročke dimenzije u poslušnosti, zatim važnost blizine i svjedočenje nade. Danas su važni proroci koji svjedoče svojim životom. Posvećene osobe pozvane su biti ti svjedoci. Proroštvo ispunja radošću, ono je poseban dar.

Papa naglašava da ono želi reći da postoji nešto puno veće i bolje negoli čovjek može zamisliti. Druga stvar je blizina. Posvećena osoba mora biti blizu osobama u potrebi, koji su u životnim problemima, patnji. Ali blizina također uključuje brigu i za vlastite članove u zajednici (npr. bolesna redovnica ili redovnik). Zadnja točka je nada. Papa kaže da se muči s time, jer promatra posvećeni život i pita se zašto je on postao tako sterilan. Neke zajednice prave eksperimente umjetnog sjemeništa, gdje primaju nova zvanja bez kvalitetnog razlučivanja. To nije ispravno jer kasnije onda nastanu još veći problemi. Za nova zvanja treba moliti i to ustrajno i svim srcem nikada se ne umarajući.

Na Svjećnicu, u prijepodnevnom dijelu svi sudionici sudjelovali su na hodočašcu na tri različita mjesta gdje se nalaze Sveti vrata (Sveta Marija Velika, Sveti Ivan Lateranski i Sveti Pavao izvan zidina). Hrvatska grupa pri HKVRPP bila je u papinskoj bazilici sveta Marija Velika koje je ujedno bilo i sudjelovanje u potpunom jubilarnom oprostu u Godini Milosrđa.

Uvečer se slavila svečana misa s papom Franjom u bazilici sv. Petra koja je bila ispunjena mnoštvom posvećenih osoba. Na kraju je Papa ohrabrio sve redovnike i redovnice da ustraju na svom putu posvećenja i da se nikada ne umore u tome. (Papine riječi sudionicima vidi u rubrici o Papi)

o. Antonio Čirko, karmelićanin

Završetak godine posvećenog života u Dubrovniku

U subotu, 30. siječnja zatvorena je Godina posvećenog života u Dubrovačkoj biskupiji.

Program se je odvijao u tri dijela.

Redovnici i redovnice najprije su se okupili u crkvi Male braće gdje su prisustvovali klanjanju pred Presvetim oltarskom sakramantu od

45 minuta na temu olujnog mora iz evanđelja. Morali smo si odgovoriti da li smo odgovorili na potrebe crkve, da li smo uvijek uzvraćali Božju ljubav, način djelovanja, da li je to bilo posuto vjerom i Božjim duhom.

Zatim se formirala procesija koja se kretala

prema katedrali i ušla je kroz sveta 'Vrata milosrđa'. Svečano misno slavlje predvodio je dubrovački biskup mons. Mate Uzinić. Na početku propovijedi biskup se zahvalio posvećenom životu, redovnicima, redovnicama, svećenicima i laicima za sve što su napravili za crkvu. Potom se osvrnuo na pismo Vijeća Hrvatske biskupske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica u kojem se govori, prema Evanđeoskom tekstu, o lađici u kojoj je bio Učitelj sa svojim plašljivim učenicima. Na temelju toga biskup nas je potakao na razmišljanje kako se postavljamo prema potrebama i problemima našega društva, da li smo i mi plašljivi, da li se zatvaramo u sami sebe, u svoje probleme, plašimo li se nevolja u svijetu ili smo oslonjeni na Krista Spasitelja.

Zatim je naveo još jedan primjer o proroku Natanu, koji je išao upozoriti Davida na počinjen grijeh. Rekao je da smo i mi, crkva, dužni dići svoj glas protiv grijeha, kad su u pitanju moralne vrednote, da ne budemo na strani jačih, imućnijih radi svojeg dobitka, već na strani obespravljenih, siromašnih. Nadodao je da ni smo pozvani samo jednoj naciji, jednoj kulturi, jednom području već smo pozvani svima.

Na kraju je svima zahvalio pročelnik Vijeća za posvećeni život Dubrovačke biskupije, fra Stanko Dodig. On je, u ime redovnika i redovnica Dubrovačke biskupije, darovao biskupu mons. Mati foto album sa događajima protekle godine posvećenog života.

Potom smo pošli u restoran „Klarisa“ gdje nam je priređen svečani ručak i druženje.

s. Ozana Kolarić, novakinja

GLEDATI TVOJIM OČIMA

Kao nekad na Jordanu
Ili uz Galilejsko more,
Pred carinarnicom,
Ili u Kani
Uz Jakovljev zdenac u Siharu,
Kod Ovčjih vrata u Jeruzalemu...
Gledati Tvojim očima
Kod prijatelja u Betaniji,
Silazeći niz Maslinsku goru,
U dvorištu velikog svećenika,
Sa križa...
Gledati Tvojim očima
U uskrsno jutro s Majkom,
S Marijom Magdalrenom
Ili s učenicima na putu,
Iza zatvorenih vrata
Ili nakon bezuspješnog ribolova
Gledati Tvojim očima
Pred Damaskom,... danas, ...sada.
Gledati Tvojim očima
Nauči me gledati Tvojim očima.
Daruj mi svoj pogled.
Pogled pun ljubavi, sućuti i solidarnosti...
Pogled koji budi u život i vraća nadu...
Pogled koji kaže vrijedan si...
Pogled praštanja, utjehe i radosti...
Molim Te, Gospodine,
nauči me gledati Tvojim očima.

Uskrs, 2016.

s. M. Karmen Kalodera, karmelićanka

STO GODINA ŠPILJE GOSPE LURDSKE U KORČULI

U nedjelju, 7. veljače 2016., sestre u Korčuli proslavile su spomen Gospe Lurdske. To osobito štovanje Gospe Lurdske povezano je sa Gospinom špiljom u samostanskom vrtu koju su podigle učenice Zavoda sv. Andela čuvara 1916. kao zavjet Gosi za mir u vihoru Prvog svjetskog rata i kao spomen na 10. obljetnicu utemeljenja Zavoda. Dakle, ove godine se slavi 100. obljetnica špilje.

Sestre su proslavu započele molitvom svezte krunice u kapelici, a zatim, moleći krunicu, uputile se u procesiji do špilje gdje je predvoditelj fr. Marko Bobaš izmolio posvetnu molitvu Gosi koja se također po tradiciji moli.

Zatim su se sestre vratile u kapelu i nastavile euharistijsko slavlje. Fr. Marko je istaknuo u homiliji kako je ovo poseban dan, jer se slavi 100. obljetnica špilje i 800. obljetnica Reda u Godini milosrđa.

Evo teksta kojim je zabilježeno podizanje špilje 1916. godine:

Milostiva Majko!

Usred ovog užasnog rata koji već od dvadeset šest i mjeseci traje, ljudska se krv na potoke lijeva i u kojem su već nebrojene ljudske žrtve pale, te koji nije ništa drugo nego izsjev pravedne srdžbe Božje radi ljudskog bezvjerstva, vjerskog nehajstva, strašne i bogumirske psovke te još svakojakih nebrojenih i svagdanjih ljudskih grijeha i opaćina.

Ti si, Majko, još jedina u koje se ufati može, jer si ti sama, koja možeš utaziti Boga pravedno rasrđenoga, njegovu pravednu srdžbu razoružati, Njega na milosrđe ganuti, jer si Ti najmilija kćerka Boga Oca, njabrižljivija majka Boga Sina i najzahubljenija zaručnica Utješitelja Duha. Ti si uzvišena kraljica neba i zemlje. Ti utočište grešnika. Ti utješiteljica nevojnih. Ti naša milostiva Majka, te se mi skromna ali zašubljena tvoja djeca, bivše i sadanje gojenice ovoga zavoda svetih Andela čuvara u Korčuli, Tebi ko djeca Majci svojoj pouzданo utječemo proseć tvoje moćno posredovanje pred

prijestoljem Svemožnoga Boga, moleć Te da nam Ti isprosiš mir i pobjedu.. Sve je naše pouzdanje u Tebe, milostiva Majko naša

V tu svrhu slaveć mi danas na blagdan naših pokroviteљa sv. Andela čuvara prvu desetgodišnjicu utemeljenja našeg Zavoda, zaželismo da se ta uspomena ovjekovječi dostoјnim spomenikom, te bude istodobno našim pobožnim zavjetom za mir sveopći i za pobjedu naše vojske.

Iz te je želje našeg srca nikla i ova pobožna Lurdska špilja podignuta u ovoj zavodskoj bašći pred kojom sabrate poklanjamo Ti, Majko milostiva ovu pismenu molbu u kojoj su ti uzražene naše želje i koja će ujedno sa našim imenima biti postavljena pred Tvoje materinske noge ponovnom molbom da nas uslišaš.

Primi, milostiva Majko ovaj poklon našega djetinjeg srca, pogledaj na nas i usliši nas. Mir nam, Majko, sa pobjedom isprosi. Čuvaj, štiti i brani,

Majko, ovaj naš mili zavod, sve časne sestre, odgojiteljice naše i sve bivše, sadanje i buduće gojenice i učenice.

Čuvaj, štiti i brani Domovinu našu, našu toli nepravedno napadnutu državu, ovaj grad i sve stanovnike njegove i sve one pobožne duše, koje su svojim prinosom omogućile podignuće ovog pobožnog spomenika.

Majko mila, majko lijepa, majko naša, smiluj nam se, pomogni nas, usliši nas i blagoslovi nas.

Korčula, na blagdan pokrovitelja sv. Andela čuvara, pri proslavi prve Desetgodišnjice utemeljenja Zavoda, 2. listopada 1916.

Bivše, sadanje i buduće gojenice i učenice
(www.dominikanke.org)

POBJEDNICI VJERONAUČNE OLIMPIJADE U DUBROVNIKU

Na županijskom natjecanju iz vjeronauka održanom u petak, 19. veljače, natjecale su se i naše sestre sa svojim ekipama. S. Tješimira Bešlić sa ekipom iz osnovne škole Vela Luka, a s. Anita Sučić sa ekipom iz osnovne škole Petra Kanavelića. Uložen je veliki trud svladavanju vjeronaučne građe, a nekim se posrećilo te idu dalje na državno natjecanje. U svakom slučaju, čestitke za upornost i rad, a pobjednicima sretno dalje.

(www.dominikanke.org)

PRVI SUSRET KATOLIČKIH REDOVNICA I REDOVNIKA S PRAVOSLAVNIM MONAHINJAMA I MONASIMA

U subotu, 23. siječnja 2016., susreli su se u Dubrovniku katolički redovnići i redovnice i pravoslavni monasi i monahinje, predvođeni svojim pastirima, biskupom Matom i episkopom Grigorijem. Na skupu su sudjelovale i sestre dominikanke, na čelu s časnom majkom Katarinom Maglica i priorom samostana s. Blaženkom Rudić.

Nazočilo je petnaestak monaha iz tri do četiri manastira Hercegovačke eparhije.

Susret je započeo u 17 sati u dvorani Ivana Pavla II. u Dubrovniku. Na početku je nazočne pozdravio don Ivica Pervan, biskupijski delegat za ekumenizam i međurelijski dijalog.

On je istaknuo kako je susret organiziran pri završetku Godine posvećenog života i u Molitvenoj osmini za jedinstvo kršćana, sljedeći preporuku pape Franje u apostolskom pismu za Godinu posvećenog života, gdje se preporuča „omogućiti susrete pripadnika iskustava posvećenog i bratskog života različitih Crkava. Toplo preporučujem te susrete kako bi poraslo međusobno poznavanje, poštivanje, uzajamna suradnja, tako da ekumenizam posvećenog života bude na pomoć sveobuhvatnom hodu prema jedinstvu među svim Crkvama.“ (Pismo III,3)

Bila je to jedinstvena prigoda za bolje međusobno upoznavanje i razumijevanje onih koji su odabrali sličan način života u Katoličkoj odnosno Pravoslavnoj Crkvi.

Fr. Matijas Farkaš, prior dominikanskog samostana u Gradu, govorio je o redovništvu kod katolika te dao povjesni pregled nastanka muških i ženskih redovničkih zajednica. Iguman Manastira Žitomislić o. Danilo Pavlović, koji je jednom prigodom sudjelovao i na ekumenskoj molitvi u Vatikanu, govorio je o monaškom načinu života u pravoslavlju.

Kako izgleda život u katoličkim samostanima odnosno u pravoslavnim manastirima upo-

znale su okupljene dominikanka s. Blaženka Rudić iz samostana u Korčuli i igumanija Manastira Svetih Apostola Petra i Pavla u Trebinju s. Pavla Ćuzulan.

Na susretu su nastupili i katolički i pravoslavni zborovi redovnica odnosno monaha.

U 19 sati održana je ekumenska molitva u dubrovačkoj katedrali, koju je predvodio biskup mons. Mate Uzinić, a propovijedao episkop Grigorije Durić. Tema ovogodišnje Molitvene osmbine za jedinstvo kršćana glasi: *Pozvani naviještati silna djela Gospodnja*, a biblijske tekstove su izabrali i molitve sastavili kršćani iz Latvije. Episkop Grigorije je postavio pitanje zašto je danas krštanstvo u krizi? Zar ne zato što smo mi kršćani prestali naviještati silna djela Gospodnja? Time i sami gubimo vjeru, a gubimo i svoju vjerodostojnost u ovome svijetu. Pozvao je sve nazočne na jače svjedočenje vjere u javnosti. To bi, kako kaže, trebali biti sitni koraci onoga što zovemo ekumenizam, čiji je cilj postizanje jedinstva crkve.

Biskup Uzinić osvrnuo se na aktualne prijepore vezane uz kanonizaciju bl. Alojzija Stepinca. Zajednička molitva i upoznavanje, dijalog i poštivanje, otvorenost za drugoga i drugačijega pokazala nam je da smo svi pozvani istim pozivom k istome cilju.

A. Tadić, Bl. Rudić, N. Cindrić

Izložba "Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu" otvorena na zagrebačkoj Peščenici

Na blagdan zaštitnika umjetnika Beata Ange-lica u četvrtak 18. veljače 2016. u velikoj samostanskoj dvorani svečano je otvorena izložba "Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu" autorskog trija Josipa Botterija Dinija, Ana Marije Botteri Peruzović i Hrvoja Marka Peruzovića. Izložbu su zajednički organizirali Galerija hrvatske sakralne umjetnosti "Laudato" i dominikanski samostan bl. Augustina Kažotića, čime je nastavljen program proslave jubileja 800. godišnjice dominikanskoga reda i "Korizme na Peščenici".

O izložbi su uz autore govorili samostanski prior dr. Zvonko Džankić, vlasnica galerije "Laudato" Ksenija Abramović, likovni kritičar Stanko Špoljarić, a izložbu je otvorio provincial Hrvatske dominikanske provincije dr. Anto Gavrić. U glazbenom je dijelu otvorenja nastupila klapa "Barun", a kroz program je vodila predsjednica Udruge za promicanje znamenitih Križevčana "Dr. Stjepan Kranjčić" dr. Tanja Baran. Tom je prilikom dana stručna analiza izložbe, a umjetnici su dali svjedočanstvo svojih osobnih umjetničkih susreta s najvećim hrvatskim duhovnim velikanim. Dojmljiv je susret obogaćen interpretacijama stihova posvećenih dominikanskim blaženicima Augustinu Kažo-

tiću i Ozani Kotorskoj i pjevom korizmenih na-pjeva. Prior Džankić je podsjetio na dosadašnje izložbene korizmene susrete s likovima svetaca na Peščenici. Ksenija Abramović spomenula se skrbi Laudata oko promocije hrvatskih svetaca i blaženika u hodu prema obiteljskoj katoličkoj televiziji Laudato koja je zaživjela na Božić 2015. Prof. Špoljarić je govorio o živosti izložbe jer da su naslikani portreti novi u svakom prostoru u koji je izložba postavljena. Provincial Gavrić izložbu je smjestio u kontekst proslave 800. godina dominikanskoga reda koja je u tijeku. Prikaz lika pojedinoga sveca uz izraze njegove duhovnosti i svetosti troje je umjetnika izvelo u različitim dimenzijama u tehnici akri-likra na platnu. Izložbu prati bogat katalog sa stručnom analizom postava te s popisom svih hrvatskih svetaca i blaženika, slugu i službenica Božjih.

Izložba "Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu" poznatih hrvatskih slikara ponajprije je bila oblikovana za 7. Dane hrvatskih svetaca i blaženika što su bili održani krajem svibnja 2015. u Križevcima. Zatim je izložba bila postavljena u Muzeju grada Trogira pa u dominikanskom samostanu u Splitu. Izložba je otvorena do Uskrsa. (www.dominikanci.hr)

KORČULA: Biskup Mate Uzinić posjetio dominikanke u Korčuli

U ponedjeljak, 4. siječnja 2015., dubrovački biskup Mate Uzinić posjetio je sestre dominikanke u Korčuli. Taj posjet izraz je njegove pastirske i očinske brige i pažnje za redovnice i redovnike u Godini posvećenog života. U zajednici u Korčuli živi 28 sestara, četiri novakinje i jedna kandidatka.

Ovih dana ima i više sestara, jer su u tijeku duhovne vježbe koje vodi don Marinko Mlakić, generalni vikar šibenske biskupije. U 18 sati biskup je predslavio euharistijsko slavlje u kapeli sestara. U svojoj homiliji se osvrnuo na Godinu posvećenog života koja uskoro završava, a djelomično se poklapa s Godinom milosrđa. Dominikanske zajednice slave i posebni jubilej Reda – 800. obljetnicu potvrde Reda. Biskup je čestitao taj jubilej sestrama povezujući ga s pozivom pape Franje da se redovničke zajednice sa zahvalnošću osvrnu na svoju prošlost. Zatim je biskup podsjetio još jednom na Papina očekivanja od redovnika i redovnica u Godini posvećenog života. Od osoba posvećenog života očekuje se da budu proročki glas i znak u svome vre-

menu, da budu stručnjaci zajedništva, nositelji radosti, te da umiju prepoznati Božje planove i potrebe čovjeka u sadašnjem vremenu i izići na periferije života i služiti najpotrebnijima. Nakon euharistijskog zajedništva biskup je sa sestrama podijelio i radost obiteljskog stola. Časna majka Katarina Maglica srdačno je poželjela dobrodošlicu ocu biskupu te zahvalila na njegovoj otvorenosti i radosti pri susretu sa sestrma. (www.dominikanke.org)

VELA LUKA: Dubrovački biskup posjetio dominikanke u Veloj Luci

U utorak, 5. siječnja 2016., dubrovački biskup mons. Mate Uzinić pohodio je i sestre dominikanke u Veloj Luci. Zadržao se u kratkom i srdačnom razgovoru sa sestrama. Podsjetio ih je na svrhu i očekivanja Godine posvećenog života. Sa zanimanjem je razgledao kuću i interesirao se za njihov život i rad u župnom pastoralu. Ovim posjetom biskup je završio svoje pohode redovničkim zajednicama u dubrovačkoj biskupiji tijekom Godine posvećenog života.

Godišnji susret starješica u Zagrebu

U zagrebačkom samostanu bl. Hozane 26. i 27. veljače 2016. održan je godišnji susret starješica naših zajednica. Susret je započeo u petak popodne.

Kao duhovni poticaj ovom susretu o. Dario Tokić održao je predavanje na temu: Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan (Lk 6,36).

Jeste li zapazili da je ova godina proglašena je Godinom milosrđa, ne Godinom Božjeg milosrđa, upitao je o. Dario. Što bi to značilo? Je li teško biti milosrdan? Pokazat ću vam da nije, istaknuo je dalje. Čovjek je stvoren na sliku Božju, na sliku Boga koji je dobar i milosrdan. U čovjekovoje je biti također dobrota i milosrđe. Čovjek samo mora otkriti svoju pravu bit i nutrinu i iz nje djelovati. Tada će činiti djela milosrđa kao što čini Otac nebeski. On ne gleda tko je tko i svima iskazuje dobrotu. Čovjek se također u svojim djelima milosrđa ne smije dati uvjetovati ponašanjem drugoga. U primjeru milosrdnog Samarijanca ili dobroga oca vidimo četiri koraka milosrđa: vidjeti, sažaliti se (ganuti se), prići (smanjiti udaljenost) i učiniti. Nakon predavanja nastavljena je plodna diskusija.

Drugoga dana susreta prije podne sestre su iznosile izvješća o duhovnom i materijalnom stanju u svojim zajednicama, te su imale prilike upoznati radosti i poteškoće koje su zapravo zajedničke svima. U popodnevnom dijelu susreta razgovaralo se, uz poticajna usmjeravanje vrhovne glavarice s. Katarine, o načinu sudjelovanja u Godini milosrđa i jubilejskoj godini Reda. Sestre će nastojati živjeti milosrđe ponajprije u međusobnim susretima u svojim zajednicama i prema onima koji traže milosrđe kucajući na njihova vrata, koji su u potrebi. U jubilejskoj godini Reda sestre će hodočastiti putevima sv.

Dominika u Španjolsku, Francusku i Italiju, i drugim sadržajima zahvaliti za bogato duhovno nasljeđe Reda.

s. Blaženka Rudić

ZAGREB: Đakonsko ređenje fr. Ivana M. Tomića

U nedjelju, 24. siječnja 2016. u crkvi Kraljice svete krunice, fr. Ivan Marija Tomić primio je red đakonata polaganjem ruku Franje Komarice biskupa Banjolučke biskupije u kojoj se fr. Ivan Marija rodio i proveo svoje djetinjstvo.

Veoma svečana i simbolikom bogata liturgija, kojoj su prisustvovala braća iz Provincije, rodbina i prijatelji ređenika započela je procesijom te pozdravnim govorom o. Ante Gavrića, provincijala Hrvatske dominikanske provincije. Specifičnost liturgije, tijekom koje se slavi obred đakonskoga ređenja, uslijedila je nakon evanđelja, pozivom fr. Ivan Marije da pristupi odazivom riječima *Evo me*, nakon čega je biskupovim odobrenjem pripušten ređenju.

U prigodnoj propovijedi biskup je pozvao ređenika da bude pravi pastir i cijelom svojom osobom predan Bogu i poslanju za spasenje duša. Pomažući biskupu i njegovim suradnicima, svećenicima, pozvan je djelovati kroz službu riječi, oltara i ljubavi prema bližnjemu prožimajući kroz svoje poslanje temeljne odrednice

dominikanskog života: istinu, slobodu i milosrđe. Poručio mu je da sakrament kojega prima treba duboko zahvatiti i obilježiti čitavu njegovu osobu, postati dio njega. U svojoj službi dužan je, otvoren prema svima poput Isusa, poticati na dobro i one koji vjeruju i one koji ne vjeruju.

Okupljene vjernike je pozvao na brigu oko spasenja duša, rekavši da je pogrešan stav brenuti se za vlastito spasenje bez brige o spasenju ljudi koje susrećemo. Onaj koji se ne brine za spasenje duše svojega bližnjega ne spašava ni svoju dušu, naglasio je biskup.

Središnji čin obreda redenja uslijedio je nakon homilije obećanjima fr. Ivana Marije da će s poniznom ljubavlju vršiti red đakonata, da će riječju propovijedati vjeru, da će živjeti u celibatu, obdržavati službu časova i suobličavati svoj život s Kristovim životom te da će biti poslušan dijecezanskom biskupu i svome zakonitom poglavaru.

Zatim su uslijedile litanije svih svetih za vrijeme kojih je fr. Ivan Marija, u znak potpunog predanja Bogu, ležao prostrt. Po završetku litanija biskup Komarica, polaganjem svojih - biskupskih ruku i izgovaranjem obrednih riječi, zaredio je fr. Ivana Mariju Tomića za đakona i predao mu evanđelistar kao znak njegove đakonske službe.

Fr. Ivan Marija Tomić OP rođen je 24. listopada 1984. godine u Bosanskoj Gradiški od oca Luke i majke Marine. Opću gimnaziju je završio u Novoj Gradiški, te diplomirao na Pravnom Fakultetu u Zagrebu. Redu propovjednika prišustvo je 2010. godine, a nakon završene godine novicijata u Dubrovniku položio je svoje prve zavjete. Svećane zavjete položio je u Zagrebu 17. kolovoza 2014. godine. Pri kraju je studija na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. (www.dominkanci.hr)

ZAGREB: Studentima o sv. Dominiku

Dana 21. prosinca 2015. u prostorijama župne dvorane, u župi sv. Marka Križevčanina u Zagrebu, za studente Hrvatskog Katoličkoga Sveučilišta svih studijskih smjerova, a u sklopu redovnog kolegija iz *Uvoda u teologiju*, dvije

redovnice i jedan redovnik govorili su o svojim redovima.

Od dvije redovnice jedna je bila s. Misjonarka ljubavi, a druga je bila naša s. Ana Begić dominikanka, te od redovnika o. karmeličanin Dražen Vargašević.

Zadatak svakoga izlagača bio je predstaviti osnivača Reda, karizmu, grane reda, brojčano stanje u redu te prenijeti studentima iskustvo življene vjere s obzirom na ono kako su tu istu vjeru živjeli pojedini utemeljitelji. Trebalo je u 15 minuta prijeći 800. godina postojanja, što nije nimalo lak zadatak, ali lica studenata su davala odraz da je bilo uspješno. Stoga jedno ovačko lijepo i hvale vrijedno iskustvo svima nam je dobro došlo u ovom vremenu prije Božića, kada sve vrvi reklamama i bukom, da se vratimo na naše korijene i nađemo toliko potreban mir za svakoga čovjeka.

A za našega svetoga oca Dominika možemo citirati riječi pape emeritusa Benedikta XVI., koje je izgovorio u prigodnoj katehezi o svetom Dominiku: „Sveti je Dominik krajnje aktualni lik posebno za današnjega kršćanina. On nas podsjeća da se početak svjedočenja vjere, koje svaki kršćanin ima dati u obitelji, na poslu, u društvenom zauzimanju, kao i u trenutcima opuštanja, nalazi u molitvi, u osobnom dodiru s Bogom. Samo taj stalni stvarni odnos s Bogom daje nam snage da možemo snažno živjeti svaki događaj, a posebno najteže trenutke. Time ćemo i onima oko nas pomoći da uđu u svijetli prostor Božje nazočnosti, koja donosi mir i ljubav koji su nam svima potrebni.“

Zahvalna dragom Bogu na udijeljenoj mi-

losti i svetom ocu Dominiku, te potpori i razumijevanju svih mojih sestara, uz preporuku u vaše molitve u dalnjem apostolatu,

vaša s. Ana

KORČULA: Blagoslov za početak godine

Sestre u Korčuli svaku godinu započinju blagoslovom zajednice i samostana, osoba i prostora gdje se živi, radi i moli. Blagoslivljuju uvijek

braća dominikanci iz samostana sv. Nikole. Tako je p. Marko Bobaš započeo blagoslov u kapeli, te su sestre pjevajući krenule po kući. U svaku sobu kapnula je blagoslovljena voda i uždigao se miris tamjana. Sobice su se zatvarale kako bi u njima ostao miris blagoslova. Prošlo se i po dvorištu, vrtovima, kotlovnici, praonici, kuhinji, smočnici i završilo u blagovaonici. Neka blagoslov Božji ostane na nama!

MAĐUNARODNI KONGRES U LISINSKOM

od 8. do 10. siječnja 2016.

Imaju li religije značenje za Europu?

U petak 8. siječnja 2016. u Maloj dvorani Lisinski u Zagrebu svečano je otvoren trodnevni međunarodni znanstveni skup "Imaju li religije značenje za Europu", koji je u sklopu proslave jubileja 800. obljetnice dominikanskoga reda organizirala Hrvatska dominikanska provincija u zajedništvu s generalnom upravom Reda povjednika te u suradnji s nekoliko domaćih i inozemnih obrazovnih institucija i vjerskih zajednica, Sveučilištem u Zagrebu, Sveučilištem Domuni, Filozofskim fakultetom Družbe Isusove te Učiteljskim fakultetom iz Zagreba, Sveučilištem Angelicum, Woolf Instituteom u Cambridgeu, Islamskom zajednicom u Zagrebu, Židovskom vjerskom zajednicu Bet Israel, URI-jem Europe, Styriom.

Uvodno je govorio i kroz svečanost otvorena vodio regens studija Hrvatske dominikanske provincije fr. Srećko Koralija. Predstavio je

ciljeve kongresa ističući da se željelo na interdisciplinaran način razmišljati o važnim društvenim temama te da su zato teme raznolike, a da su sudionici znanstvenici različitih akademskih profila, filozofi, teolozi, pravnici, povjesničari, sociolozi.

Zatim se okupljenima obratio Učitelj Reda propovjednika Bruno Cadoré koji je istaknuo da ovakav simpozij može dovesti do zajedništva te da organiziranje takvih sadržaja uistinu može voditi prema ostvarenju bratstva među različitim. Rektor Sveučilišta u Zagrebu Damir Boras govorio je o važnosti religijskih vrijednosti u odgoju, obrazovanju, u obiteljima i cjelokupnom društvu. Naglasio je potrebu međukulturalnog dijaloga te zaključio da ljudi teško mogu bez čvrstih oslonaca koja im daju vjerska uvjerenja.

Kardinal Vinko Puljić nakon čestitke dominikancima na jubileju istaknuo je da je čovjek ugrožen kada se Bog izbací iz javnoga života, da dijalog nema ako mu se ne prilazi iz unutarnjeg uvjerenja i poštivanja drugog i drugačijeg, da domaći političari svoje propuste prenose na religiju osobito kada donose sumnjive zakone koji se kose sa savješću te da je nemoguća izgradnja dobrog društva bez oslanjanja o moral, identitet i savjest.

Zagrebački muftija Aziz Hasanović u svojem je obraćanju rekao da se za kongres takvoga

sadržaja u Europi nije mogla odabratni bolja zemlja ni bolji grad ni bolja dvorana. Jer da Hrvatska ima tako dobro uređene odnose sa svim vjerskim zajednicama da može biti ogledan primjer mnogim drugim zemljama, da zagrebački gradonačelnik primjerom pokazuje da sve vjerske zajednice doživljava kao svoje, a da je Lisinski hram hrvatske kulture. Govorio je o visokom standardima koje islamska zajednica uživa u Hrvatskoj te o 100. obljetnici službenog priznanja islama u Hrvatskoj.

Rabin Židovske vjerske zajednice Bet Israel u Hrvatskoj Kotel Da-Don podsjetio je da međurelijski objašnjava srce i temelje svake vjere.

Glavni urednik Večernjeg lista Dražen Klarić istaknuo je da stvarnosti u životima obliku obitelj, vjerska zajednica, mediji i društvene mreže, da je raditi na razumijevanju posao vjerskih vođa, a da je posao medija učiti javnost da treba prihvati i uvažavati one drugačije.

Izaslanik zagrebačkoga gradonačelnika Milana Bandića Stipe Zeba predstavio je iznimno dobru suradnju Grada Zagreba s vjerskim zajednicama, objasnio da je Zagreb nezamisliv bez potpore vjerskih institucija u mnogim gradskim sadržajima i zahvalio dominikancima na iznimnom pastoralnom doprinosu vjernicima grada Zagreba čestitavši im na velikom jubileu.

Mitropolit zagrebačko-ljubljanski Porfirije Perić u svojem je obraćanju upitao ima li Europe bez religija i naglasio da je Europa bez vjere u Boga mrtvac. Podsjetio je da je Europa utemeljena na rimskom pravu, grčkoj kulturi i židovsko-kršćanskem vjerničkom identitetu te u novije vrijeme uz sve veći utjecaj islama i da od tih polazišta ne može pobjeći.

Svečanosti otvorenja uz govornike su nazociili kao domaćin kongresa provincial Hrvatske dominikanske provincije Anto Gavrić, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj Alessandro D'Errico, vojni biskup Juraj Jezerinac, izaslanik kardinala Josipa Bozanića Marko Kovač, predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica fra Jure Šarčević, rektor Hrvatskoga katoličkog sveučilišta Željko Tanjić i mnogi drugi. (www.dominikanci.hr)

Ugledna nagrada Sveučilišta u Cambridgeu fr. Srećku Koraliji

Fr. Srećko Koralija OP dobio uglednu vicekančelarou nagradu Sveučilišta u Cambridgeu koja se dodjeljuje najbolje rangiranim istraživačima i studentima. Fr. Srećkovo doktorsko istraživanje usmjereno je na komparativnu analizu Septuaginte (grčki) i Pešite (sirske) verzije cijele knjige Postanka s obzirom na njihov hebrejski predložak. Originalnost projekta sastoji se u analizi riječi i narativa, kao i tekstualne transformacije pojmove unutar interkulturnog i religijskog konteksta nastanka pojedinog teksta. Hrvatski dominikanac prethodno je završio dvije specijalizacije (aramejski/sirske jezik i orijentalne znanosti) u Oxfordu. (IKA)

Još jedna fr. Srećkova specijalizacija

Pod vodstvom eksperata Woolf instituta u Cambridgeu, jedne od najprestižnijih akademskih institucija na svijetu za pitanja odnosa židova, kršćana i islama, fr. Srećko je uspješno završio specijalizaciju o odnosu vjerskih skupina na europskom tlu, obrađujući povijesna i suvremena pitanja. Radi se o interdisciplinarnom pristupu i studiju povijesnih, kulturoloških, vjerskih, državničkih i pravnih pitanja kroz studiranje kako teoloških, filozofskih, socioloških, antropoloških i pravnih, tako i tema hermeneutičkog odnosa svetih pisama, te umjetnosti i glazbe.

Problemi i zadaci se obrađuju na kritičan i interdisciplinaran način kroz čitanje naslova najvećih akademskih autoriteta pojedinog područja kao i kroz individualnu interakciju s vodećim ekspertima današnjice. Fr. Srećko je

također povjerenik grupe za međureligijski dijalog Dominikanskog reda za Europu. (www.dominikanci.hr)

KORČULA: Održane duhovne vježbe

Od 3. do 9. siječnja 2016. u Korčuli su održane prve duhovne vježbe za sestre koje je vodio don Marinko Mlakić, generalni vikar šibenske biskupije. Sudjelovalo je 25 sestara iz Korčule, Dubrovnika, Splita i Šibenika.

Duhovne vježbe započele su u nedjelju navečer zazivom Duha Svetoga i uvodnim razmišljanjem. Don Marinko je uzeo dvije slike kako bi približio što su duhovne vježbe. Prva slika je rad umjetnika koji, kad radi svoje umjetničko djelo, približava se kako bi video detalje, a zatim se udaljava od djela kako bi video cjelinu. Drugi poticaj je Isusovo pitanje Petru u Cezareji Filippovoj: Što vi kažete tko sam ja?

Tijekom dana sestre su imale dva predavanja/razmatranja, krunicu, vrijeme za osobnu molitvu i razmišljanje, a središtu dana bilo je euharistijsko slavlje. Don Marinko je u razmatranjima krenuo od početka stvaranja kad je sve bilo dobro, a zatim je narušeno neposluhom prvih ljudi, odnosno njihovim padom zbog zavo-

đenja sotone. Đavao je odijelio čovjeka od Boga. Isus je došao ukloniti tu pregradu razdvojnicu. Zatim je voditelj na temelju Božje riječi tumačio Isusov lik i djelo uz pomoć prispodoba, Isusovih susreta i znamenja. Vrhunac Božjeg djela je

Kristovo uskrsnuće. Don Marinko je približio i ulogu Blažene Djevice Marije u djelu spasenja. Jedno predavanje bilo je posvećeno Božjem milosrđu. Voditelj je osobito isticao potrebu zdrave, čiste i cjelevite vjere, te zahvalnost kao izraz naše vjere. Duhovne vježbe završile su u subotu ujutro euharistijskim slavljem i svečanim Tebe Boga hvalimo. (www.dominikanke.org)

DOMINIKANCIMA NA DAR

Na blagdan dominikanca sv. Rajmundu Penjafortske u četvrtak 7. siječnja 2016. u organizaciji Hrvatske dominikanske provincije učenici dramske družine Osnovne škole Visoko kraj Novoga Marofa u crkvi su Kraljice svete kru-

nice na zagrebačkoj Koloniji izveli dva igrokaza posvećena dominikanskim blaženicama: prvi posvećen najstarijoj hrvatskoj blaženici pod nazivom "Blažena Ozana Kotorska" i drugi nazvan "Biser" u čast dominikanske blaženice Margarete iz Metole.

Vrlo lijepo kraće dramsko-scenske prikaze izvelo je dvadesetak djece uz vodstvo svojega mentora, pedagoga i etnologa u OŠ Visoko Tibora Martana. Te je igrokaze mladost iz Visokog osmisnila i izvela tijekom 2015. u Križevcima. Igrokaz posvećen bl. Ozani izveden je na 7. Danima hrvatskih svetaca i blaženika, a igrokaz "Biser" izведен je na 4. Susretu hrvatskoga dječjega duhovnoga stvaralaštva "Stjepan Kranjčić", zato što je prema ocjeni stručnog ocjenjivačkog

suda osvojio prvu nagradu u žanru igrokaza.

Objedinjeni, igrokazi su postali lijep dar djece i mlađih iz Visokog dominikancima i dominikankama uz jubilej 800 godina Reda propovjednika koji je u tijeku.

Dramsko-scenskom prikazu prethodilo je

misno slavlje koje je predvodio dominikanski provincijal o. Anto Gavrić, a suslavio je župnik župe Presvetog Trojstva iz Visokog Ivan Šestak koji je dopratio djecu. Tijekom mise pjevao je dječji crkveni zbor "Gabrijel" iz župe Visoko predvođen dirigenticom Teom Jež. (www.dominikanc.hr)

PEPELNICA UMJETNIKA „Umjetnost – kič – umjetnost“

Šesnaesti, dijaloški susret umjetnika i teologa – "Pepelnica umjetnika" održan je u "Zagrebačkom kazalištu mlađih" u srijedu 10. veljače.

Tema ovogodišnjeg promišljanja bila je "Umjetnost – kič – umjetnost?!" Sudionici su-

sreta bili su povjesničarka umjetnosti Iva Körbler, pjesnik i povjesničar umjetnosti Zvonko Maković te filozof i teolog Ivica Raguž. Moderator je bio dominikanac i teolog Frano Prcela

KORIZMENE TRIBINE NA PEŠČENICI

Prva korizmena tribina (dr. Silvija Migles)

Na Pepelniku 10. veljače, u velikoj samostanskoj dvorani izlaganjem dr. sc. Silvije Migles, docentice na Katedri socijalnog nauka Crkve Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu s temom "Jubilej milosrđa – poziv na izgradnju Crkve i kulture milosrđa", započela jedanaesta "Korizma na Peščenici". Uvodnim riječima zahvalila je ocima dominikancima na pozivu da izlaganjem o milosrđu otvoriti ovogodišnje korizmene tribine koje se održavaju u svjetlu dvaju velikih Jubileja - 800. Jubileja Reda propovjednika i Izvanrednog jubileja milosrđa u kojem se kao čitava Crkva svi nalazimo.

Izlaganje želi biti mali doprinos osvješćivanju onoga na što nas papa Franjo u Jubileju mi-

losrđa poziva – da svoj duhovni pogled usmjerimo prema Božjem milosrdnom licu, kako bi se naša molitva stopila s molitvom sv. Dominika koji je zazivao "Bože moj, moje milosrđe!", tražeći tako od Boga milost da u svakodnevnim situacijama našega života možemo postati znakom Božjega milosrđa.

Druga korizmena tribina (fr. Anto Gavrić)

U nizu od sedam tribina sa zajedničkom temom "Red propovjednika – jučer, danas i sutra", u srijedu 17. veljače drugo je korizmeno izlaganje, uz voditelja tribine samostanskoga priora dr. Zvonka Džankića i pred publikom koja je ispunila cijelu dvoranu, održao provincijal Hrvatske dominikanske provincije dr.

Anto Gavrić. Govoreći o temi "Prepoznatljivost dominikanske karizme propovijedanja" predavač je opisao karizmu Reda propovjednika uz pomoć tri "dominikanske boje": slobode, milosrđa i ljubavi prema istini.

"Odgovor na pitanje kako biti izvrstan propovjednik krije se u 'prvoj boji', u slobodi. Propovijedati slobodno znači zaobići osobne ambicije", rekao je dr. Gavrić i dodao: "Dominikanci idu tamo kamo su poslani i u tome je njihova sloboda. Ona se ostvaruje onoliko koliko volimo ljudi kojima propovijedamo, po uzoru na sv. Dominika." Druga "dominikanska boja", prema riječima dr. Gavrića, jest milosrđe, koje treba shvatiti u punini, u čemu pomaže nauka sv. Tome Akvinskog, dominikanca i naučitelja Crkve. Milosrđe je, kako Akvinac objašnjava, najveća krepost koja ima zadatku darivati drugima i ublažavati bijede ljudi te u svakom čovjeku vidjeti brata i sestru dostojarne ljubavi. Dominikanska obitelj pozvana je biti škola milosrđa, objasnio je dominikanski provincijal. "Dominikanci su tvrdoglavi kada je u pitanju ljubav prema istini, to je uporna i tvrdoglava ljubav", istaknuo je dr. Gavrić završno objašnjavajući "treću boju" istine. Istina, koja je i geslo dominikanskoga reda, duboko je povezana s pravednošću. Dominikanci su kao zaljubljenici u istinu za nju često svjedočili do proljevanja krvi, naglasio je provincijal navodeći primjer brojnih dominikanaca koji su tijekom 20. stoljeća ubijeni iz mržnje prema vjeri jer su se obraćunavali sa svim totalitarnim ideologijama. Dr. Gavrić je zaključio da su uvjeti za uspjeh dominikanskoga propovijedanja skladan zajednički život, gorljivost u slavljenju svetih sakramenata, sa mostansko opsluživanje i studij.

Treća korizmena tribina (fr. Mirko Vlk)

"Današnja Europa: izazovi i upitnici za propovjednika", tema je treće korizmene tribine na kojoj je u srijedu, 24. veljače izlagao dominikanac mr. sc. Mirko I. Vlk, doktorand na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Uvodno, predavač je rekao kako je propovijedanje jedno od primarnih načina

ostvarenja evangelizacije društva, a propovjedniku su u njegovom djelovanju fundamentalni resursi: duhovnost i teologija. Ono nije samo izlaganje i objašnjavanje nauka iz Katekizma Katoličke Crkve, niti teološko opravdavanje, već uvjeravanje.

Strast i motivacija koji su potrebni kako bi propovjednik ušao u to stanje uma da 'uvjera' u Radosnu vijest koju naviješta proizlaze iz njegove duhovnosti, dok stručnost proizlazi iz teološke i humanističke naobrazbe. Propovjednik nije samo dobar i uvjerljiv govornik, već i teolog, kao i humanist, istaknuo je mr. Vlk i dodao: "Za potpuno razumijevanje utjecaja duhovnosti na teologiju, a time i na propovijedanje, podrazumijeva prvenstveno ispravnu definiciju duhovnosti." Potom je objasnio na koji se način duhovnost promatrala tijekom povijesti. Zaključio je kako je potrebno, oslanjajući se na Sv. pismo i Tradiciju, pronaći način očuvati shvaćanje ljudske osobe kao onog subjekta, obdarjenog dostojanstvom i odgovornošću ostvariti samoaktualizaciju u smislu prepoznavanja i potvrđivanja sebe i svoje intrinzične vrijednosti kroz sve načine i mogućnosti izričaja svoje kulture i povijesti. (www.dominikanci.hr)

Četvrta korizmena tribina (fr. Alojz Ćubelić)

"*Caritas veritatis: o mistici teologije kod sv. Tome Akvinskog*", govorio je, u srijedu 2. ožujka, dr. sc. Alojz Ćubelić, izvanredni profesor na Katedri za filozofiju Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Nakon pojmovnih pojašnjenja i uvodnog govora o mistici – mističnom, dr. Ćubelić je izlagao o metafizičkoj i teološkoj

mudrosti. Metafizička je mudrost kontemplativna, rekao je, jer se njezin prvi korak sastoji u tome da se potvrdi intuicijom bitka koji je u srži rasuđivanja o opstojnosti.

Teološka mudrost je razumijevanje vjere, vjere kao bogoslovskе kreposti. Po vjeri Bog sam sebe posvjedočuje u srcu vjernika koji na taj način ulazi u intimni božanski život i istinu, istaknuo je dr. Ćubelić i dodao: "Vjera je po svojoj biti osobna, zajedništvo spoznaje i ljubavi između dva subjekta, božanskog i ljudskog, u znaku apsolutne istine. Vjera ne drži samo da Bog jest, da je duh i da je neizmjerno i neizrecivo savršen. Ona vjeruje u istinitog Boga, u prvu i osobnu Istinu objavitelja otajstva bitka, Božjeg srca i njegovih nacrta u pogledu ljudske osobe, u Ljubav koja nas je prva ljubila, u Onoga koji je uvijek vjeran. Vjera i objava, kršćanski govoreći, imaju smisla samo ako su odraz istinite Riječi, vječne mudrosti, božanske Osobe, osobe u teološkom smislu riječi". Naglasio je kako se Kršćanska svetost, savršenstvo ljubavi prema Bogu u istini vjere, širi u mudrosnu spoznaju preko prosvjetljenja kao dara Mudrosti. A to je dar Duha Svetoga. Naveo je primjer sv. Pavala koji se nije bojao reći da je Mudrost "ludost" i "sablazan". Luda Božja ljubav prema svome stvoru i luda ljubav posvećenog stvora prema Bogu prihvatile su ludost i sablazan križa Kristova. Kako se u tome može odrediti, mjera, sklad, ravnoteža? Kakva je zapravo u ovom slučaju dužnost mudrosti? Je li pavlovski paradoks neka smicalica? Bez sumnje, ne. Ali primora-

va ljudsku mudrost da neizmjerno nadiće sebe a da se ne zaniječe. Mudrost svetaca nadilazi oblike i stupnjeve integralne mudrosti i nimalo ih ne krnji. Ona može zbuniti ljudsku mudrost. Ali njezinu „ludost“ opravdavaju jaki i otajstveni razlozi.

Peta korizmena tribina (fr. Srećko Koralija)

U srijedu 9. ožujka održana je peta korizmena tribina s temom "Božja riječ u ljudskoj riječi – koja razlika?" Predavač je bio dominikanac doktorand fr. Srećko Koralija, a tribinu je vodio prior samostana bl. Augustina Kažotića fr. Zvonko Džankić. Objasnjavajući da je razlika ljudske i Božje riječi ujedno i govor o odnosu Boga i čovjeka kroz liturgijsku dimenziju, predavač je naglasio da ljudski život zapravo treba biti liturgija.

Riječ je nešto što izravno utječe na život, a u povijesti odnosa Boga i čovjeka o kojoj svjedoči Sвето pismo, Bog povjerava svoju riječ čovjeku želeći da on bude za nju odgovoran: "Bog želi da ga primimo u tabernakul svoga srca, zato život jest liturgija. Želi da budemo odgovorni za njegovu riječ, kao što je i liturgija vrlo precizno odgovorna za riječi koje progovara ljudima u obredima." Ono što čovjeka razlikuje od Boga je činjenica da čovjek grieveši mišlj, riječju, djelom i propustom, okljevajući između misli i riječi koje trebaju postati djelom, dok je kod Boga bivanje, djelovanje i riječ jedno te isto. Osvrćući se na korizmu, Koralija je istaknuo da korizmena dimenzija ima smisla jer upravlja čovjeka na

usavršavanje i stavljanje sebe pred svjetlo Božje: "Bog nam pomaže da vidimo svoje vrline i mane – da naša poniznost nije poniženost i da naša uspravnost nije oholost." Poziv kršćanina je izvrsnost, a ne osrednjost. Ta se izvrsnost odnosi i na riječi koje čovjek izgovara. Da bi bio čuvar Božje riječi, čovjek treba stvoriti pogodne uvjete za "uzgoj riječi", a za to je potrebna molitva. Božja i ljudska riječ "žive" zajedno u konkretnom kontekstu u kojem se čovjek nalazi i u kojem treba biti autentičan. Uvjet za to je slobodan prostor koji omogućuje napredak života. "Riječi izgovaramo, manipuliramo njome, njome svjedočimo, a ona nekad postane krvava u svjedočenju. Danas imamo moderne mučenike. Kršćanski svjedoci, mučenici nisu samo oni koji su ubijani u arenama. Mučenik danas, svjedok kršćanstva je onaj tko tiho pati radi svojih osobnih uvjerenja i osjeća priziv svjesti, primoran je paziti da ne bi izgubio radno mjesto zbog kršćanskih uvjerenja – zar to nije mučeništvo?" Danas se olako govori o autentičnosti, koju je zapravo teško utjeloviti u različitim životnim kontekstima, rekao je na kraju fr. Srećko zaključujući: "Vjera i riječi nisu poziranje, nego aktivno sudjelovanje u Božjoj kreaciji na ovome svijetu."

Ana Dagelić

Šesta korizmena tribina (fr. Jozo Čirko)

U velikoj samostanskoj dvorani u srijedu 16. ožujka, nakon misnog slavlja, održana je šesta korizmena tribina u povodu obilježavanja 800. obljetnice Reda propovjednika, koju je pod naslovom "Dar nove mogućnosti: mladi i dominikanski poziv u današnjem svijetu", predvodio p. Jozo Čirko, koji živi i djeluje u splitskom dominikanskom samostanu. Uvodno, ukratko je podsjetio na utemeljiteljsku sliku Reda propovjednika – Reda kakvog je osnovao i zamislio sv. Dominik, naglasivši kako je on poticao braću da se posvete propovijedanju, i to ponizno, skromno, bez zlata i novca - poput apostola. Sveti je Dominik bio pravi kontemplativac - istinski apostol, obučen u školi Isusa Krista.

Dominik je stavio Red izravno u službu Istine, u službu Isusa, u službu Boga. Ono u čemu se danas dominikanci slažu jest to da je poslanje Reda raditi s Crkvom za jačanje Riječi Božje u kršćanskom puku i njegovo širenje u svijetu, u novoj evangelizaciji, rekao je predavač. Život propovjednika uvijek mora započeti od Krista. Prema tomu, naš život treba biti savršena kopija Kristova života, a za to je potrebna kontemplacija. Potom je govorio o zajedništvu kako prepoznatljivom stupu redovničkog života, rekavši kako se zna događati da u samostanu žive braća koja nemaju nikakve međusobne povezanosti u svom apostolskom radu i dodaо: "kad bi doveli nekoga tko nema pojma o redovništvu i stavili ga da živi u jednom našem samostanu te ga nakon par mjeseci pitali koja je karizma našeg Reda, bilo bi zanimljivo čuti što bi rekao". Podsjetio je i na različite načine propovijedanja u Redu, rekavši kako se ono ostvaruje kroz različite umjetničke grane i djelovanje svih članova dominikanske obitelji. U ocjeni dominikanskog života, smije nas samo pokretati jedna želja, a to je da ostanemo vjerni našim korijenima. Progavorio je i o privlačnosti Reda, stavljajući u prvi plan njegovu propovjedničku prepoznatljivost. Završavajući izlaganje, predavač je podsjetio na priču koja kaže kako "nije bitno kako govorimo o Bogu i evanđelju. Bitno je da govorimo. Da govorimo kroz molitvu i učenje, kroz život u zajednici i radu; u tvornici i u školi, u laboratoriju i za katedrom, knjigom ili metlom..." (www.dominikanci.hr)

Korizmene tribine u Hamburgu

I u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Hamburgu, koju vode dominikanci, održao je fr. Dominik Grbec ove Korizme niz predavanja i molitveno-glazbenih susreta. Teme njegovih izlaganja bile su: : "Tragom sv. Augustina. Sloboda i slobodna volja, zlo i grijeh, predznanje i predestinacija", "Kršćanski put svetosti" i «Dominikanska škola duhovnosti, značajke i važnost primjene na život». Protumačio je, između ostaloga, ulogu darova Duha Svetoga i istaknuo kako oni imaju odlučnu ulogu u objašnjenjima mističkih pojava i posebno su - nadnaravno sredstvo otvorenosti za Boga. Grijehu sklona ljudska narav nužno treba nebesku pomoći u vidu darova Duha Svetoga koji neprekidno prate dušu u rastu pomažući joj da se digne iznad stvorenja i isprazni od svojih zlih sklonosti i grijeha. Bog nas želi posvetiti i učiniti svetima kao što je On sam svet. Koliko god se čovjek trudio usavršavati u bogoslovnim krjepostima, Bog uvijek iznenadi, iznad svih očekivanja, ljepotom dolaska u čovjekovu nutrinu preko darova Duha Svetoga. Stoga je od temeljne važnosti da se u nama razvijaju darovi Duha Svetoga kojima postajemo osposobljeni slijediti božanske poticaje i odlučno ih pretvoriti u djelo. Potpuna zrelost duhovnog života, koji se ogleda u sjedinjenju s Bogom, moguća je samo odlučnom suradnjom darova Duha Svetoga i njihovom prevladavanju u čovjekovom djelovanju, rekao na kraju izlaganja p. Dominik.

KONGO: Dominikanska skrb za osobe s posebnim potrebama

Skrb za gluhe ili gluhonijeme nije fenomen kojem bi mediji poklanjali posebnu pažnju. No, unatoč tome ima ljudi koji se žrtvuju i gotovo skriveno od javnosti pokazuju veliko razumijevanje za te ljude, uvijek nalazeći nove metode kako im pomoći. Među takvim velikodušnim volonterima su i dominikanci u Isiru, DR Kongo. Posebno je angažiran na tom polju dominikanski brat suradnik, Jose Bolaboto. Nadahnuće za svoju misiju s ljudima s posebnim potrebama crpi iz Biblije koja daje toliko uputa i savjeta u ophođenju s gluhim (Lev 19,14; Izreke 31,8-9 i dr.)

U tom kontekstu i Red propovjednika se uključio u ovaj izvanredni apostolat, pružajući braći i sestrama invalidima, posebno gluhim iz grada Isira u republici Kongo, adekvatnu pomoći. U tom apostolatu sudjeluje jedan svećenik, jedan brat suradnik, jedna sestra i jedna civilka, svi iz dominikanske obitelji. Taj apostolski tim vodi skrb za odgoj i naobrazbu djece s posebnim potrebama u jednom centru u kojem, uz školu, organiziraju i fizikalnu terapiju, krojačku i šivaču radionicu i još neke djelatnosti u kojima djeca s posebnim potrebama mogu iskazati svoju stručnost i nadarenost. U planu je otvaranje i stolarije, mehaničke i kompjutorske radionice.

Prije nego počnu raditi s gluhim, učitelji uče dva tjedna sporazumijevanje znakovima; to svladaju s lakoćom, ali im treba mnogo više za posebni rad sa skupinama, jer treba naučiti živjeti s gluhim.

Ovim radom dominikanci žele ujedno utjecati na okolinu, odnosno na one među kojima gluhi i gluhonijemi žive. U početku je u školi za gluhonijeme bilo 18 studenata, danas se taj broj povećao.

„U onaj će dan gluhi čuti pisane riječi, oči slijepih vidjet će iz tame i mraka“ (Iz 29,18). Taj dan je u Isiru započeo još 2013., kada je prvu misu za gluhonijeme, slavio fr. Emmanuel, pomoću znakova, u crkvi sv. Kizita.

Dominikanci bi željeli ići i korak dalje, te ponuditi katekizam za gluhonijeme, slijedeći Isusovu riječ: „Idite i učinite mojim učenicima sve narode ... (Mt 28,19). Znamo da „vjera dolazi od slušanja Božje riječi“ (Rim 10,17). A da bi netko mogao čuti Božju riječ, ona treba biti ponuđena na jeziku koji će razumjeti.

Najmoćnije oružje kojim se to može postići, kaže brat Bolaboto, je strpljivost i ljubav prema toj našoj braći koju društvo često smatra nesposobnima i beskorisnima.

Brat José BOLABOTO, OP (IDI)

ALBANIJA: Predsjednica Malte posjetila društveni centar malteške dominikanske zajednice u Albaniji

Predsjednica Marie-Louise Coleiro Preca, zajedno sa svojim suprugom, posjetila je 18. veljače 2016., za vrijeme državničkog posjeta Albaniji, društveni razvojni centar za djecu i mlade u Lagiju Mirditi, Durrës, koji vodi malteška dominikanska zajednica u Albaniji. Tom je prigodom, mjesna župska zajednica, priredila za predsjednicu i njezinu brojnu delegaciju srdačnu i zahvalnu dobrodošlicu tradicionalnim albanskim folklornim pjesmama i plesom. Glavni organizator dobrodošlice bio je voditelj centra o. Geoffrey Bugeja, dominikanac, koji je u svom pozdravnom govoru, između ostalog rekao: „Prije tri godine željeli

smo sagraditi društveni centar u kojem bismo mogli na najbolji način pomoći ljudima ovoga kraja. Temelji ovog centra su položeni i danas možemo biti zahvalni što je projekt dovršen. Imamo dvorane za vjeronauk, a u planu su i drugi projekti u cilju edukacije djece i mladih. Nadamo se da će uskoro biti otvoren i dječji vrtić, kao i posebne službe u kojima bi se poučavalo ljudi o zaštiti okoliša i liječnički savjeti za očuvanje zdravlja. Također je u planu i dnevni boravak za učenika kao i neke sportske aktivnosti.

Tijekom svih ovih dvadeset godina imamo trajnu i punu potporu beskrajno velikodušnog malteškog naroda, unatoč njihovu malom, i ne baš bogatom otoku, na kojemu žive. Njihova se velikodušnost pokazala u prikupljanju različite vrste pomoći. Jedna od tih je i volonterski rad. Mnoge su osobe i skupine, o vlastitu trošku, došle u Albaniju i besplatno ponudile svoj odgojni rad i sve što je s tim povezano, kako bi pomogli našoj misiji.“ – rekao o. Geoffrey.

Predsjednica se, u svom kratkom govoru, prisjetila svog prošlog posjeta Durrësu u Albaniji prije dvije godine, kad je centar tek bio započet, te se zadivila koliko je toga učinjeno. „To je veliko i ugodno iznenadjenje koje me duboko dirnulo u srce.“ – rekla je između ostaloga. Pozvala je mlade iz Durrësa da posjete Maltu, te je predložila da i mladi iz Malte posjete Albaniju. (IDI)

ZAGREB: Obnovljene orgulje u kapeli Bl. Ozane

Već dulje vrijeme imali smo teškoća s pneumatskim orguljama, jer je Zub vremena nagrizao mnoge dijelove, osobito zračnice. Te su orgulje postavljene godine 1963., zahvaljujući donatorskoj pomoći g. Danice Jerand. Imale su tada samo jedan manual, a izradila ih je orguljarska tvrtka Heferer. S vremenom se pokazalo nedostatno, jer su sestre, koje su studirale glazbu, morale vježbati na orguljama s dva manuala. Zato je g. Marko Rastija, bivši djelatnik tvrtke Heferer, napravio još jedan manual. Od tada

se novi sviraonik vodi pod njegovim imenom. Povremeno ih je dolazio popravljati, najčešće je trebao krpati mijeh koji je često propuštao zrak. Sada su orgulje, nakon 52 godine obnovljene, kao da su nove. Evo samo nekih poduzetih zahvata: očišćene su zračnice i labijalne svirale. Učinjena je dezinfekcija kućišta i drvenih svirala u kojima je pronađena crvotočina. Obnovljena je koža na tonskim mješićima manuala, demontiran je stari klasični mijeh kojemu je dotrajala koža u spremišnom dijelu mijeha. Izmjenjene su razne veličine membrana na Principalu 8', Gambi 8', (50 komada), zatim 24 komada na Subasu 16'. Izrađen je novi mijeh-regulator duplom kožom na uglovima i pedalnoj zračnici. Izrađeni su i dodatni dijelovi kanala od mijeha prema manualnoj i pedalnoj zračnici. Preuređen je regulator između ventilatora i mijeha. I na koncu sve su svirale naštimate. Kao što se može vidjeti, u sav je taj posao uloženo mnogo truda, znanja i volje. Čestitamo i zahvaljujemo savjesnom orguljaru Marku i njegovoj vjernoj pomagačici, Jani.

s. Slavka Sente

ZAGREB: Korizmeni susret s kardinalom Bozanićem

U petak 18. ožujka održan je tradicionalni korizmeni susret zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića s redovnicama grada Zagreba i okoline, u dvorani „Vijenac“ Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta, Kaptol 29a u Zagrebu. Susret je započeo zajedničkom Večernjom. Potom je kardinal uputio sestrama nekoliko poticajnih riječi u kojima ih je podsjetio na milosrdnu ljubav Božju, o kojoj govoril papa Franjo, osobito u ovoj Godini Božjega milosrđa. Dopustimo, rekao je između ostaloga kardinal, da nas Bog miluje, da liječi naše rane, da dodiruje našu savjest. Zamilovani njegovom beskrajnom ljubavlju, prenosimo je na druge, na sve s kojima živimo i radimo.

U ime svih sestara kardinala je pozdravila, čestitala mu imendan i Uskrs, naša s. Ana ovim rijećima:

Uzoriti gospodine kardinalu,

Čast mi je što Vam u ime redovnica grada Zagreba mogu uputiti čestitku u prigodi Vašega imendana. Naša čestitka Vama sadrži dvije bremenite riječi, koje Vam izričemo s dubokim poštovanjem: zahvala i molitva.

Hvala Vam Uzoriti što ste nastavili tkaći nit Vaših prethodnika: blaženoga Kardinala Alojzija Stepinca, i kardinala Franje Kuharića, koji su vjerno svojom pastirskom skrbi brinuli o redovnicama svoje nadbiskupije.

Hvala Vam što ste uz nas i što cijenite našu raznoliku prisutnost i djelovanje na području Vaše nadbiskupije. Uvijek nas iznova obraduje što to i u javnosti pokazete te u svim Vašim govorima i homilijama uvijek uputite pozdravnu riječ redovnicama i redovničkim kandidatima.

Druga naša riječ Vama danas je molitva.

Uzoriti, mi rado i ustrajno molimo za Vas koji nosite jednu u javnosti vrlo istaknutu, odgovornu i zahtjevnu službu pastira ove najveće i najzahtjevnije mjesne Crkve u Hrvatskoj. Molimo i želimo da Vam Gospodin, po zagovoru Vašeg nebeskog zaštitnika, sv. Josipa, udijeli mudrost, strpljivost i jakost u predvođenju povjerene Vam zajednice.

U duhu izrečenih misli neka Vam je, Uzoriti, sretan imendant, kao i uskoro nadolazeći rođendan i Sretan Vam Uskrs!

Nakon čestitke i prigodnog poklona, sestre su, zajedno s kardinalom, gledale najnoviji film o papi Franji, od njegova djetinjstva do izbora za Papu.

Dominikanska Posljednja večera

Dominikanac fr. Cristobal Torres Iglesias napisao je zanimljivu sliku Dominikanska Posljednja večera. On je samouki slikar i ilustrator. Kombinira elemente istočne i zapadne kršćanske ikonografije. Kroz svoje slike predaje plodove svoje kontemplacije i želi potaknuti na razmišljanje i dublje poniranje u Boga.

Sam autor pojašnjava likove na svojoj slici.

U sredini je **Isus**, prikazan kao palestinski Židov iz 1. stoljeća, sa molitvenim šalom koji i danas nose ortodoksni Židovi.

Krećući na lijevo, do Isusa je **Marija Magdalena**, kao prva navjestiteljica uskrsnuća i uzor apostolskog navještanja.

The Last Supper ACRYLIC BY CRISTÓBAL TORRES IGLESIAS, O.P.

Do nje je **Bartolome de las Casas** koji se zauzimao za prava Indijanaca, začetnik je modernog međunarodnog prava.

Zatim slijedi **Luis de Cancer** koji se također zauzimao za pravo domorodačkih naroda. On i njegovi pratioci su prvi dominikanski mučenici u Sjevernoj Americi.

Louis Bertrand je također djelovao u Americi. Zaštitnik je novaka jer je dugo vršio službu učitelja novaka.

Martin de Porres se iskazao u herojskoj ljubavi i požrtvovnosti prema bolesnim i siromašnim.

Katarina Sijenska, mističarka i savjetnica samoga pape, osluškuje poticaj Duha što treba napisati na praznu stranicu.

Fra Angelico, umjetnik, drži u rukama portret Bl. Djevice Marije kao svoje vlastito zrcalo. Svaki dominikanac treba utjeloviti Riječ poput Marije.

Ruža Limska, dominikanska trećoredica i mističarka, zaručnica Isusova.

Teresa Chicaba, rodom iz Afrike, oteta s 9 godina i prodana u roblje u Španjolsku. Kasnije stupila u dominikanke u Salamanci.

Margareta of Castello, zanemarena i zapuštena od roditelja zbog svoga invaliditeta, ali vesela i strpljiva u podnošenju svih nevolja. Postala dominikanska laikinja.

Lorenzo Ruiz, otac obitelji, dominikanski trećoredac, rodom iz Filipina, mučenik.

Katarina Aleksandrijska, drži otvorenu Knjigu Sirahovu, ali pogled upire u Isusa, utjelovljenu Mudrost. Ona je simbol kontemplacije i propovijedanja.

VELIKANI DOMINIKANSKOG REDA

BL. DIANA ANDALÒ

(oko 1201. – 1236.)

BL. DIANA POLAŽE ZAVIET ČISTOĆE U RUKE SV. DOMINIKA

U počecima Reda propovjednika mnogi njegovi članovi istaknuli su se i zadužila svoju redovničku obitelj, ali i opću Crkvu, ljudsko društvo, znanost, kulturu i prosvjetu. Među prvim dominikancima bilo je mnogo vrsnih teologa, filozofa, pravnika, propovjednika i apostola radosne vijesti, a da bi oni uspješno i plodonosno djelovali, sv. Dominik računao je na molitve ženske grane Reda. Stoga je prvim sestrinskim samostanima povjerio da svojim molitvama Redu osiguraju opstanak i širenje, a njegovim članovima uspjeh u apostolatu. Tako su sestre dominikanke od početka Reda na izravan i iznimani način sudjelovale u apostolatu braće dominikanaca, radeći ujedno i na vlastitom posvećenju. Stoga se bez pretjerivanja može kazati da osamstoljetna povijest Reda propovjednika počiva na temeljima što ih je svojim likom i djelom postavio sv. Dominik i svojim molitvama sestre dominikanke. Jedna od tih sestara je i bl. Diana Andalò, čija se 780 obljetnica smrti navršava u lipnju ove godine.

Obitelj Andalò i Red propovjednika

Andriju Lovella, Dianina oca, suvremenici su zvali mali Andrija, tj. Andreolo ili Andalò. Taj njegov nadimak postao je obiteljsko prezime. Igrao je važnu ulogu u bolonjskom društvo, jer je nadgledao okolna brdska područja, za što mu je trebalo mnogo razboritosti i vojničke vještine. Sa suprugom Otom (skraćeno od Oktavija) imao je šest sinova i dvije kćeri. Diana, njihovo peto dijete, rođena je oko 1201. O njezinu djetinjstvu nema nikakvih pouzdanih podataka. Kao dijete bogate obitelji, vjerojatno je u roditeljskom domu naučila čitati i pisati, raskošno se odjevala i kretala se među velikaškim kćerima.

Početkom 1218. sv. Dominik – kako prihvjeta bl. Jordan Saski – “iz Rima je u Bolognu prvo poslao brata Ivana iz Navarre i brata Bertranda, a zatim brata Kristijana s bratom suradnikom. Tamo su se i nastanili te podnijeli velike poteškoće zbog oskudice.” Isprva su dominikanci u Bologni djelovali u benediktinskoj kapeli sv. Prokla, a potom u crkvici sv. Marije kojom su upravljali regularni kanonici. Ta crkva nalazila se blizu Dianina doma, što je budućoj blaženici omogućilo da izbliza sluša njihove propovijedi, gleda primjer njihova uzzornoga života i svjedoči plodovima njihova apostolata. Sve više se oduševljavala dominikanskim

idealima, a osobito nakon što je u prosincu 1218. u Bolognu stigao bl. Reginald Orleanski. Dolazili su ga slušati vjernici svih društvenih slojeva, a brojni mladići, slušajući njegove zanosne i vatrene propovijedi, oduševili su se za redovnički život i postali dominikanci. Među stalnim slušateljima Reginaldovih propovijedi bila je i Diana. Jednoga dana osobito ju se dojmila njegova propovijed o taštini, uznositosti i rastrošnosti djevojaka. Pobojavši se da i sama ne postane takva, povjerila se Reginaldu i odlučila posvetiti se svom duhovnom životu.

Reginaldovo propovijedanje privlačilo je sve više vjernika, pa je crkvica sv. Marije postala pretjesna za sve one koji su htjeli čuti riječi tog slavnog propovjednika. Stoga su dominikanci planirali preseliti se uz crkvu sv. Nikole koja se nalazila uz vanjski dio gradskih zidina, gdje je bilo dovoljno prostora i za gradnju samostana. Za to su, posredstvom kardinala Hugolina, dobili suglasnost bolonjskoga nadbiskupa, a rektor rečene crkve, Rudolf iz Faenze, ne samo da se složio s time nego je i sam zatražio da ga se primi u Red propovjednika. No obitelj Andalò, koja je imala pravo patronata nad crkvom sv. Nikole, usprotivila se prijedlogu da se ona preda dominikancima. Ipak, Dianinim posredstvom, njezin đed Petar predomislio se i 14. ožujka 1219. predao crkvu dominikancima. Bl. Reginalda Orleanskoga, koji je primio crkvu u ime Reda, poslije nekoliko mjeseci sv. Dominik premjestio je u Pariz.

Duhovni poziv

Prije nego li je Reginald Orleanski otišao u Pariz, u kolovozu 1219. došao je u Bolognu sv. Dominik te se i Diana upoznala s njime. Razvilo se među njima snažno duhovno prijateljstvo i Diana je povjerila Dominiku da se želi posvetiti Bogu u samostanu. Pošto se uvjerio u iskrenost i ozbiljnost njezine odluke, dopustio joj je da na njegove ruke položi zavjet čistoće u crkvi sv. Nikole, u nazočnosti bl. Reginalda, Gvale i Rudolfa iz Faenze.

Ubrzo nakon Dianina polaganja zavjeta čistoće, bl. Reginald otputovao je u Pariz. Njegova duhovna kćerka nastavila je živjeti u svojoj obitelji, ali sasvim novim životom: rano je ustajala

na molitvu u svojoj sobi, nosila pokornički lanac ispod odjeće, a dan je provodila najradije s prijateljicama koje su dijelile njezinu želju za redovničkim životom. Kako je takvih djevojaka bilo sve više, Diana je molila sv. Dominika da u Bologni utemelji samostan za klauzurne redovnice. Svečevu reakciju opisuje Kronika o osnutku bolonjskoga samostana sestara dominikanki: "Dakle, jednoga dana blaženi Dominik okupi braću i zatraži njihov pristanak da se sagradi samostan za sestre koji bi se zvao i bio samostan Reda. Kad su se braća s njegovim mišljenjem suglasila, blaženi se Dominik po običaju okrenuo molitvi. Drugi pak dan, nakon molitve, reče braći na samostanskom sastanku: 'Braćo, svakako treba sagraditi samostan za sestre, pa čak i ako bi se ovaj naš samostan morao zatvoriti.' Međutim, blaženi je Dominik, prije negoli je otputovao iz Bologne, taj posao povjerio četvorici braće, tj. učitelju Pavlu iz Ugarske, Gvali, kasnijem biskupu u Bresciji, Venturi iz Verone, koji je poslije postao provincijal, i Rudolfu iz Faenze."

Oni kojima je sv. Dominik u Bologni povjerio gradnju samostana za sestre naišli su na poteškoće. Nadiskup je uskratio svoju dozvolu

BL. DIANA (U SREDINI S MAKETOM SAMOSTANSKE CRKVE SV. AGNEZE)
S BL. CECILIJOM (DESNO OD DIANE) I BL. AMATOM (LJEVO OD DIANE)

jer je mjesto na kojem su planirali graditi smatrao neprikladnim za ženski samostan, a Dianini roditelji odbili su financijsku pomoć za gradnju. Štoviše, protivili su se i samoj pomisli da njihova kćerka stupi u samostan. Vjerojatno su je planirali udati za nekog velikaša, ne obazirući se pri tom na njezine želje. Uvidjevši da neće biti ništa od gradnje samostana za dominikanke, Diana je odlučila stupiti u samostan bolonjskih benediktinki. No one je nisu primile, vjerojatno bojeći se reakcije Dianine obitelji. Njihov strah je, kako se ubrzo pokazalo, bio opravdan. Naime, Diana je 22. srpnja 1220. rekla roditeljima da ide u posjet samostanu kanonikinja sv. Augustina u Ronzanu, nedaleko od Bologne, a kada je došla ondje, oprostila se od svoje pravnje, stupila u samostan i obukla redovničko odijelo. Saznavši za to, roditelji su istoga dana poslali po nju naoružane ljudi. Nasilno su ušli u samostan i izvukli je iz nje- ga, slomivši joj pri tom rebro, zbog čega se punu godinu morala oporavljati u roditeljskom domu.

Sv. Dominik, koji se vratio u Bolognu neko- liko dana nakon Dianina pokušaja bijega u sa- mostan, saznavši za sve što se dogodilo, veoma se ražalostio i, kako Diani roditelji nisu dopu- štali da komunicira s dominikancima, potajno joj je uputio pismo utjehe i ohrabrenja. Kada je u Bolognu ubrzo stigao kardinal Papin legat, Dominik je s njime posjetio Dianu.

Samostan sv. Agneze

Potkraj svibnja 1221. održan je u Bogni, pod Dominikovim predsjedanjem, drugi Vrhovni zbor Reda. Nakon toga Dominik je šest tjedana marljivo propovijedao u Lombardiji, a u srpnju se vratio u Bolognu i ondje preminuo 6. kolovoza 1221. Diana, koju je nedvojbeno rastužila vijest o njegovoj smrti, malo nakon toga, čim se oporavila, na blagdan svih svetih 1221. pobjegla je natrag u samostan u Ronzanu. Roditelji ovoga puta nisu ni pokušali vratiti je. Očito su shvatili koliko je čvrsta njezina odluka i da stoga nema smisla protiviti joj se. Sestre u samostanu rado su ponovno primile Dianu, koja je imala podrš- ku braće dominikanaca, osobito bl. Jordana Sa- skoga, provincijala Lombardske dominikanske

provincije sa sjedištem u Bogni. Jordan se za- uzeo za utemeljenje sestrinskog samostana u Bogni, za što je pridobio i nadbiskupa, koji je dao svoj pristanak nakon što je odlučeno da se samostan podigne uz crkvu sv. Agneze djevice i mučenice. Prije negoli je samostan utemeljen, Jordana su subraća na Vrhovnom zboru Reda u Parizu 12. svibnja 1222. izabrala za vrhovnoga učitelja Reda. Godinu poslije toga, u tjednu na- kon blagdana uzašašća 1223., Diana je s još četi- ri djevojke ušla u novoutemeljeni samostan se- stara dominikanki posvećen sv. Agnezi. Jordan Saski osobno je tome prisustvovao i na blagdan sv. Petra i Pavla dao im redovnička odijela.

Kako su sve sestre u novoutemeljenom sa- mostanu bile mlade i bez redovničkog iskustva, Jordan Saski odlučio je pozvati nekoliko sestara iz Rima, iz samostana sv. Siksta što ga je uteme- ljio sv. Dominik, da dodu u Bolognu i pouče redovničkom životu sestre u samostanu sv. Agne- ze. Kako se vidi iz jednog njegova pisma Diani iz kolovoza 1223., sestre iz samostana sv. Siksta bile su spremne doći u Bolognu, ali im je to za- branio papa Honorije III., jer nije želio da rim- ski samostan izgubi ni jednu od svojih uzornih sestara. Stoga je Jordan odlučio pozvati sestre iz samostana u Prouilleu, o čemu je u siječnju 1224. pisao Diani, ali je od toga ipak odustao. Razlog tome možda se krije u činjenici da su dominikanci u međuvremenu, preko kardina- la Hugolina, uspjeli uvjeriti papu Honorija III. da dopusti sestrama iz rimskoga samostana sv. Siksta doći u bolonjski samostan sv. Agneze. Su- kladno tome, četiri sestre iz samostana sv. Siksta došle su u Bolonju. Bile su to buduće blaženice Cecilija i Amata, te sestre Konstancija i Teodora.

Samo nekoliko godina nakon utemeljenja, samostan sv. Agneze zadesili su problemi koji

su ugrozili njegov opstanak. Car Fridrik II., zbog njezine odanosti papi, odlučio je osvetiti se Bologni. Pripremao se za opsjedanje grada, što je izravno ugrozilo samostan sv. Agneze koji se nalazio uz gradske zidine. U tim teškim trenutcima Diana je primila pismo kojim bl. Jordan Saski tješi nju i ostale sestre i potiče ih da se pouzdaju u svoga nebeskoga Zaručnika koji ih sigurno neće napustiti. Ta je opasnost uistinu minula, ali je nadošao drugi problem – siromaštvo. Ispočetka su samostanu dostajali milodari vjernika, ali kada su se oni smanjili, a broj sestara se povećao, samostan je počeo oskudijevati i u osnovnim stvarima. Takvo stanje potrajalo je sve do studenoga 1230. kada je papa Grgur IX. dodijelio samostanu sv. Agneze prihode i dobra gotovo izumrlog samostana sv. Adalberta, koji je bio pod njegovom neposrednom upravom.

Osim nevolja koje su pogodile samostan, bl. Diana trpjela je i zbog tragedija svoje obitelji. Godine 1225. izgubila je brata Brancaleona, 1227. sestruru Otu, a koju godinu nakon toga i oca Andriju. U svim tim tužnim trenutcima Diana je primala utješna pisma od bl. Jordana Saskoga.

Jedan od najtežih udaraca za Dianu i njezine sestre nedvojbeno bila je vijest da se braća dominikanci žele oslobođiti brige za duhovne i materijalne potrebe sestrinskih samostana. Naime, kako je broj ženskih samostana narastao, trebalo je sve više braće da vode brigu o njima, a to je bilo na uštrb njihove propovjedničke službe. Stoga su braća željeli oslobođiti se potpuno brige za sestre, uključujući i brigu za njihove duhovne potrebe. Učitelj Reda Jordan Saski protivio se tako radikalnom rješenju, nedvojbeno jer je jako cijenio molitvenu potporu sestara dominikanki. Vidi se to iz brojnih njegovih pisama bl. Diani, u kojima traži da ona i sestre mole za uspješan apostolat braće dominikanaca ili im zahvaljuje za njihove molitve. Ovdje izdvajamo nekoliko redaka iz pisma u kojem Jordan molitvama bl. Diane i njezinih sestrama pripisuje uspjeh u apostolatu: "Bog je uvelike uslišao molitve tvoje i tvojih sestara te nam je dao oko trideset prokušanih novaka, školovanih i plemenita roda; mnogi od njih su magistri (učitelji)."

Kako smo rekli, Jordan se protivio zahtjevu da se braća dominikanci potpuno oslobole svake skrbi za sestre svoga Reda. Godine 1224. postigao je da se na Vrhovnom zboru Reda donese odluka kako braća neće napuštati brigu za one sestrinske samostane za koje su već otprije preuzeли skrb, ali se prijepor oko toga ipak nastavio. Čini se da su dominikanci, protivno sestrinskim molbama i Jordanovim željama, prestali skrbiti za bolonjski samostan. Iz sačuvanih vreda nije sasvim razvidno jesu li se sestre same utekle Svetoj Stolici, ili je to učinio sam Jordan. Kako bilo, papa Honorije III. 17. prosinca 1226. uputio je Jordanu slijedeće pismo: "Doznavali smo da ste ipak, unatoč što su drage u Kristu kćeri Diana, utemeljiteljica, i neke druge sestre samostana sv. Agneze u Bologni položile zavjete, prema Redu braće propovjednika, u ruke brata Dominika, blage uspomene, Vašeg predčasnika, s čvrstom nadom i povjerenjem da trajno ostanu pod vodstvom Reda, napustili samostan, prioru i druge sestre, ne ispunivši prema njima svoje obveze. Da sestre, Vašom pogreškom, ne bi bile bolno razočarane, s nadom koju su začele u vrijeme Vašega predčasnika i sukladno njegovim riječima i njegovo praksi da pripadaju spomenutom Redu, ovim apostolskim pismom Vam nalažemo da uzmete pod svoju zaštitu i vodstvo sestre i njihov samostan, kao i druge samostane Reda povjerene Vašem vodstvu."

O primitku Papine odredbe Jordan je obavijestio Dianu, poslavši joj i Papino pismo. Obradovana Papinom odlukom, Diana je vjerojatno mislila da je time konačno riješeno pitanje odnosa braće prema sestrama Reda propovjednika, ali 1234. i 1235. dominikanci su ponovno pokušali oslobođiti se brige za sestre. Jordan se tome usprotivio, a same sestre utekle su se Svetoj Stolici. Problema je ipak bilo i kasnije, nakon Jordanove i Dianine smrti.

Duhovno prijateljstvo bl. Jordana i bl. Diane
Povjesna vreda nisu sačuvala podatke o prvom susretu bl. Diane i bl. Jordana Saskoga, ali je neupitno da se to dogodilo još dok je on bio provincija Lombardske dominikanske provincije koja

je svoje sjedište imala upravo u Bologni. Već tada među njima se razvilo snažno duhovno prijateljstvo, koje je svoj izvor i svrhu imalo u Kristu, kako to sam Jordan kaže u jednom pismu Diani: "On je naša veza, u njemu je moj duh združen s tvojim duhom, u njemu te uvijek i bez prestanka imam na pameti kamo god da idem."

Zauzet poslovima vrhovnoga starještine Reda, često na putu diljem Europe, Jordan nije mogao koliko je želio posjećivati sestre u Bologni. Stoga se dopisivao s Dianom i ona s njime. Nažalost, Dianina pisma Jordanu nisu sačuvana, ali je sačuvano 56 pisama što ih je Jordan uputio Diani između 1222. i 1236. Ta pisma su od povijesne važnosti jer pružaju podatke o bl. Jordanu, njegovim putovanjima, apostolatu i širenju Reda, ali iznad svega pisma su jedinstveno i dragocjeno svjedočanstvo dominikanske duhovnosti 13. stoljeća. Stoga, čitati ih danas znači vraćati se na izvore dominikanske duhovnosti.

Premda, kako smo rekli, Dianina pisma Jordanu nisu sačuvana, ipak ih se djelomično može rekonstruirati iz Jordanovih odgovora. Diana se žalila i predbacivala Jordanu što rijetko posjećuje samostan sv. Agneze, obavještavala ga je o životu i problemima samostanske obitelji, o tragedijama i nevoljama svoje rodbine, te o svom zdravlju. Zanimala se za Jordanovu djelatnost, za njegova putovanja, za napredak Reda i pojedine braće. Jordan je obavještavao Dianu o svom kretanju, o životu Reda, o problemima i nevoljama, o usponima i padovima, o svom zdravlju, o pojedinoj braći i o raznim drugim stvarima. Takva razmjena podataka stvorila je pravo obiteljsko ozračje među braćom i sestrama Reda propovjednika. Strepili su, brinuli se i molili jedni za druge, dijelili međusobno radošti i žalosti, te hrabrili i tješili jedni druge.

U brojnim Jordanovim pismima nalazimo dirljiva svjedočanstva o iskrenoj bratskoj ljubavi i dubokom duhovnom prijateljstvu koje ga veže s Dianom. U jednom pismu poručuje joj:

"Predraga, iako se moram žuriti pri pisanju, pokušavam ti napisati makar samo nekoliko riječi kako bih malo potaknuo tvoju ljubav. Toliko si utisnuta u moje srce da te nikada neću zaboraviti. Dapače, sve više te se sjećam što sam svjesniji da me voliš iskreno cijelim svojim srcem. Ljubav koju gajiš prema meni budi u meni još veću ljubav, potiče moj duh sve snažnije."

Drugom zgodom Jordan piše Diani: "Znam da si željela da dođem u Bolognu, a i meni bi bila velika utjeha da sam mogao naći zgodnu prigodu. Ali, odveć sam dugo bio bolestan da bi došao u Bolognu i vratio se. A opet, već je vrijeme da podđem u Pariz na Opću zbor, ako mi Gospodin na vaše molitve udijeli snagu. Ipak, iako te tijelom nisam mogao posjetiti, ništa manje nisam s tobom u duhu, jer kamo god podđem s tobom ostajem. Ti si uvijek, makar tijelom daleko, duhom sa mnom."

Već smo spomenuli kako je bl. Jordan osobito cijenio molitvenu podršku sestara. Preporučivao im je razne svoje i potrebe Reda, a posebno zvanja i mlade dominikance. Vidi se to u jednom pismu u kojem Diani poručuje: "Molite Gospodina i uslišane ste u svojim molitvama za studente u Padovi. Dvadeset dobrih i čestitih studenata ušlo je u Red. I sada mislite na njih. Ne zaboravite na njih u svojim molitvama, molite da prime obilje milosti."

U jednom drugom pismu Jordan se preporuča u sestrinske molitve sljedećim riječima: "Ali, predrage kćeri, sve skupa i svaka pojedina, molite Boga za mene bijednoga grešnika kako bih poticajem i vodstvom njegove milosti mogao cjelovito izvršiti njegovu volju u povjerenoj mi službi. Ja se, naime, veoma pouzdajem u vaše molitve, ponajvećma kada Boga složno i jednodušno zazivate, jer gdje mnogi mole, teško je da neki neće biti uslišani."

Molitvama sestara Jordan je preporučivao i opće potrebe Crkve: "No, opominjem vas, predrage moje kćeri, da se svojim pobožnim

molitvama obraćate Bogu, tvorcu mira, kako bi svojim mirom ujedinio svoju svetu Crkvu, jer se svuda po svijetu javljaju pobune i oružani sukobi što brojne duše dovodi do vječne propasti i pogibelji.”

Smrt i štovanje

U jednom pismu Diani prisjetio se bl. Jordan kako mu je otkrila da “ne bi voljela umrijeti i doći u kuću svoga Oca, gdje ima mnogo stanova, jer kuća sv. Agneze još nije pravno sređena i potvrđena u Redu.” Kada je to konačno bilo učinjeno, Diana je željela što prije napustiti okove raspadljivoga tijela i iz doline suza prijeći u vječnost, u jedinstvo s Kristom. Želja joj se ostvarila 11. lipnja 1236. Preminula je u dobi od oko 35 godina. Pogreb njezinih zemnih ostataka predvodio je prior braće dominikanaca u prisustvu svih fratara bolonjskoga samostana. Tijelo joj je u drvenom lijisu bilo pokopano pred oltarom sv. Agneze u sestrinskoj samostanskoj crkvi. Godine 1252. sestre su sagradile novi samostan, na boljem mjestu, i prenijele su Dianine zemne ostatke u svoju novu crkvu. U isti grob bile su kasnije pokopane bl. Cecilia i bl. Amata. Kada je 1510. njihov grob otvoren zbog radova na proširenju crkve, svi prisutni bili su neugodno iznenadeni vidjevši da se u njemu nalazi hrpa praha i izmiješanih kostiju, te nije bilo moguće razaznati kojoj sestri je pripadala koja lubanja, pa se činilo kako je propala namjera sestara da Dianinu lubanju pohrane u pripremljeni relikvijar. Stoga sestrama nije preostalo drugo nego molitvama isprositi neki znak koji bi im pokazao koja je lubanja pripadala bl. Diani. Odgovor na njihove molitve pojavio se u obliku bijele tekućine koja je prekrila jednu lubanju i od koje se širio ugodan miris. Ta je lubanja izdvojena i pohranjena u pokrajnju kapelu. Grob triju zaslužnih sestara ponovno je otvoren 1584., kada su njihovi posmrtni ostaci položeni u novi lijes i u svečanoj procesiji nošeni oko crkve i samo-

stana. Sudionici procesije svjedočili su da se tom prigodom od relikvija širio ugodan miris.

Kada se francuski revolucionarni duh snažno okomio na Crkvu, njegovom žrtvom pali su mnogi samostani, uključujući i samostan sv. Agneze u Bogni. U tim teškim trenutcima, 1793. markiz Filip Fibbia Fibri, bolonjski senator, spasio je relikviju Dianine glave, koju su njezini nasljednici 1888. predali dominikanskom samostanu sv. Nikole u Bogni. Prethodno ju je pregledao i autentificirao bolonjski nadbiskup, kardinal Andrija Giovenetti. Ostale njezine relikvije dospjele su u samostan u Ronzanu, zajedno s relikvijama bl. Cecilija i bl. Amate, čije su lubanje prenesene u samostan sv. Siksta u Rimu.

Diana je već za života među svojim redovničkim sestrama, braćom dominikancima i bolonjskim pukom uživala glas svetosti. Ne čudi stoga da je odmah nakon smrti počelo njezino štovanje, koje je odjeka pronašlo i u posebnoj skrbi za njezine posmrtnе ostatke. Vjernici su joj se molili, dolazili na njezin grob i pred njezine relikvije, te svjedočili o milostima postignutima njezinim nebeskim zagovorom. Među onima koji su po njezinu zagovoru ozdravili, osobito se ističe primjer Aleksandra Ludovisiјa. Za njega su molile njegove sestre Hipolita i Ludovika, dominikanke u samostanu sv. Agneze. Njihov brat je ozdravio, postao svećenik, bolonjski nadbiskup i kardinal, a 1621. izabran je za papu. Crkvom je upravljao kao Grgur XV. Unatoč njezinu raširenom štovanju, Dianu je tek 8. kolovoza 1888. beatificirao papa Lav XIII. Blagdan joj se slavi 8. lipnja zajedno s bl. Cecilijom i bl. Amatom.

LITERATURA: Nerio Malvezzi: *Diana d' Amdalò*. Bologna 1894. – Norbert Georges: *Blessed Diana and Blessed Jordan of the Order of Preachers*. Ohio 1933. – Maria Giovanna Cambria: *Diana degli Andalò, la figlia prediletta di S. Domenico*. Bologna 1972. – Maria Giovanna Cambria: *Il Monastero domenicano di S. Agnese in Bologna*. Bologna 1973. – Jordan Saski: *Počeci Reda propovjednika*. Zagreb 2000. – *Dominikanski časoslov*. Zagreb 2002. – Gerald Vann: *To Heaven with Diana!* Lincoln 2006.

Ivan Armanda

DA SE BOLJE UPOZNAMO

INTERVJU SA S. BARBAROM BAGUDIĆ ZA LAUDATO

Monodrama o hrvatskoj blaženici Ozani Kotorškoj „Blažena Ozana: Biti s Bogom dovoljno je za sreću“ izvedena je u subotu i nedjelju, 17. i 18. listopada (1915) u dvije zagrebačke dominikanske župe: župi bl. Augustina Kažotića na Peščenici i župi Kraljice svete krunice na Koloniji.

Zagrebačka publika imala je priliku pogledati scensko uprizorenje, nastalo 2014. godine, i na taj način pobliže upoznati život Blaženice, a sve to u izvedbi sestre dominikanke Barbare Bagudić, koja je tom prilikom doputovala iz Dubrovnika, gdje živi i radi. Sestra Barbara u razgovoru nam je otkrila kako je za vrijeme studija doživjela obraćenje, osjetila poziv, te kako je nakon gotovo 16 godina redovništva odlučila iskoristiti svoj glumački talent.

Laudato (dalje L.): Sestro Barbara, predstavite nam se ukratko i ispričajte nam kako je tekao Vaš život prije ulaska u dominikanski samostan?

S. Barbara Bagudić: Rodom sam iz Đakova, a kao studentica sam živjela u Zagrebu, na Boron-

„Od blažene Ozane učimo o zajedničkoj molitvi, poniznosti i vjeri“

gaju, gdje sam srela sestre dominikanke i braću dominikance i odlučila se pridružiti sestrama. Njihova kuća matica je na Korčuli, pa sam iz Zagreba otišla na Korčulu, to je bilo 1999. godine. 2008. sam imala doživotne zavjete. Inače sam u Zagrebu studirala zračni promet, pa kad sam ga apsolvirala, otišla sam na otok. Kako kažu, čudni su putevi Gospodnji. Danas kad gledam na to, i ja se samoj sebi čudim: kako je to sve ispallo. Znaju me ljudi pitati kako sam se odlučila za samostan, a ja danas ni sama ne znam reći kako, jednostavno to je bila jedna želja u meni i ljubav prema Bogu. Nema tu previše filozofije, jednostavno se zaljubiš u Boga, to te nosi, ideš i ne misliš ni na što drugo.

L: Kakve su bile reakcije Vaše okoline na odluku stupanja u samostan?

S. Barbara Bagudić: Ljudi s kojima sam bila bliža su primijetili već prije na meni promjenu, a i govorila sam im o tome, za njih nije bilo iznenadenje. A oni koji su me poznavali samo površno, oni su se čudili, pogotovo jer ja nisam kao dijete išla u crkvu, a moji roditelji nisu bili vjernici. Bio je komunizam, a oni su bili prosvjetni radnici, nisu smjeli ići u crkvu, pa se u mojoj obitelji nije išlo. Ja sam tek kasnije krenula i na sakramente i u crkvu. Mnogima je moja odluka bila veliko iznenadenje, a sjećam se da je jedna prijateljica iz osnovne škole rekla: „Kad smo mi svi išli u crkvu, ona nije išla.“ A na kraju ja odem u samostan.

L: Kako je izgledao Vaš put obraćenja?

S. Barbara Bagudić: Prijateljica s fakulteta me zvala u crkvu, a ja sam ispočetka to odbijala, pa me zvala na studentski vjeronauk, a ja sam mislila: „Pa dobro, to nije crkva, na to ću ići.“ Tada je zapravo sve počelo, tu sam se oduševila. Prije sam imala predodžbu da u crkvu idu samo stare bake. Na vjeronauk sam išla na Kaptol kod fra Ivana Matića i u Palmotićevu kod p. Stjepana Fridla.

L: Zašto ste izabrali baš dominikanski red?

S. Barbara Bagudić: Najviše sam išla u franjevačke crkve i kod isusovaca, ali tamo nisam sretala sestre. Tražila sam neko mjesto gdje ću sresti sestre. Živjela sam na Borongaju, a nikada nisam išla u dominikansku crkvu na Koloniji, pa sam odlučila to malo promijeniti. Krenula sam u tu crkvu i tu me nešto privuklo, osjetila sam snažnu molitvenu atmosferu, nešto posebno, ne mogu točno reći što je to bilo, ali bilo je drugačije. Tu sam srela sestre dominikanke, njih nekoliko je ovdje bilo, a ja sam jednostavno osjetila da je to to. Privukla me ta crkva, kad sam ušla unutra doživjela sam neki mir i u srcu osjetila, tu sam kod kuće, to je to. To nikada ne možeš do kraja objasniti. Upoznala sam sestre, odvle su me do svoga samostana u Trnju, i tako je to počelo, s moje 24 godine.

L: Čime ste sve u 16 godina redovništva bavili?

S. Barbara Bagudić: U tih 16 godina bila sam na više mjesta, prve tri godine provela sam na Korčuli. Zatim su me sestre poslale u Ameriku, u Chicago, tamo smo imali hrvatsku katoličku misiju, živjela sam tamo 4 godine, studirala sam teologiju na Dominikanskom sveučilištu koje tamo vode naše sestre. Kad sam se vratiла u Hrvatsku dvije sam godine radila u vrtiću i završila Katehetski institut u Splitu. Sad sam zaposlena u osnovnoj školi u Dubrovniku, predajem vjeronauk.

L: Kako ste došli na ideju monodrame o bl.

Ozani Kotorskoj? Otkuda inspiracija, kako ste realizirali taj projekt?

S. Barbara Bagudić: Više je stvari koje su me potaknule. Prvo je to što su dominikanci otvorili proces za njezino proglašenje svetom u Kotoru. Činilo mi se da je bl. Ozana nedovoljno poznata. Mi redovito idemo u Kotor, svake godine na njezin blagdan, njoj se molimo i s njom smo povezani, ali čini mi se da nije dovoljno poznata i da je njezin život nama dosta dalek. Bio mi je izazov kako prikazati njezin život, kako približiti ljudima današnjice njen život. Drugo, mene je gluma uvijek zanimala, ali sam mislila da nije to za mene, činilo mi se da to ne mogu

spojiti sa svojim redovničkim pozivom. No, u meni je ta glumačka želja uvijek živjela i tražila sam prikladne tekstove, ali ništa mi nije bilo zadovoljavajuće. Slušala sam svjedočanstvo jednog američkog glumca koji se obratio i počeo snimati dobre filmove, rekao je da talent koji imaš trebaš upotrijebiti za nešto dobro. Zašto ne bih pokušala? Sama sam počela pisati monodramu, uzela sam životopise bl. Ozane, malo sam to iščitavala, počela nešto sastavlјati, držala sam se povjesnih činjenica ubacila malo svojih osobnih razmišljanja jer sam povezala sebe i bl. Ozanu. Znam da sam tada mislila: „Je li to glupo? Hoće li od toga išta biti? Ima li to uopće smisla?“ Prva publika su mi bili moji nećaci, znala sam da će mi oni reći iskreno što misle. Bili su zainteresirani i pozitivno su reagirali. To je bilo prošloga ljeta. Stvari su se same počele slagati: trebalo mi je jedno oslikano platno, narodna nošnja, različiti rezviziti i odjednom su se oko mene pojavljivali ljudi koji su napravili to što sam trebala: prijateljica koja zna krojiti i šivati, akademika slikarica Ivana Jovanović Trostmann oslikala je platno koje mi služi kao pozadina za crnogorske planine, a i drugi su se ljudi počeli uključivati bez naknade. Vidjela sam da je Božji prst u svemu tome, ako On hoće, On otvara sva vrata i pomaže mi, sve mi pronalazi. Ostala sam zatećena kako se stvari slažu jedna za drugom i vidjela sam da je to nešto veće od mene same, da ja to sama ne bih uspjela napraviti. To sam doživjela kao svoj poziv.

L: Gdje ste sve do sada izvodili monodramu?

S. Barbara Bagudić: Prvi put izvedena je u Šibeniku prije godinu dana, u 11. mjesecu na dan naše Kongregacije. To je bila pretpremjera, radna verzija, a premijera je bila u Kotoru ove godine na blagdan bl. Ozane uoči svete mise u katedrali sv. Tripuna, gdje se ona zavjetovala, odakle je krenula u svoju čeliju. To je bio zaista poseban doživljaj. Nakon toga monodramu sam izvela u Dubrovniku, na Hvaru, u Virju, u Đakovu i evo sada u Zagrebu.

L: Što blažena Ozana govori današnjoj generaciji, što možemo naučiti iz njenog primjera?

S. Barbara Bagudić: Govori nam o važnosti zajedničke molitve, obiteljske molitve. To sam i u predstavi pokušala naglasiti: obitelj koja zajedno moli nadilazi sve prepreke. Poručuje nam koliko je važno zajedništvo u molitvi. Uvijek se govori kako je bl. Ozana činila čudesa i slično, ali nije stvar samo u tome da su za to zaslužne samo njezine molitve. Ona je uspjela pokrenuti čitav grad da zajedno moli, pokrenuti ljude da svi mole. Često jedni drugima kažemo: „Moli se ti za mene“, dobro, ali važna je zajednička molitva. Puno tu ima poruka, važna je i Oza-nina poniznost, jednostavnost i vjera. Ona sebi ništa nije pripisivala, čak je na kraju života rekla

ŠTO IMA NOVA U KATOLIČKIM KNJIŽARAMA?

U SJENI KRIŽA -
zbirka pjesama fr.
Ivana M. Tomića
Fr. Ivan Marija Tomić, student teologije, pravnik i pjesnik, u Dominikanskoj nakadi Istina objavio je svoj po-

etski prvijenac – zbirku pjesama “U sjeni križa”. Knjiga na simboličan način govori o jedinstvenoj dijalektici i otvorenosti kršćanskoga života. U sjeni križa kršćanska je drama patnje i radoći, smrti i života, samoće i zajedništva, mržnje i ljubavi, nemoć i jakosti, ludosti i mudrosti, čovjeka i Boga, a sadrži 54 pjesme. Kako Vladimir Lončarević ističe u recenziji, Tomićeva zbirka pjesama na mnoge načine integrira ponajbolje naglaske ne samo suvremenoga nego i cijelokupnoga katoličkog pjesništva XX. stoljeća.

Hrvoje Lasić: U POTRAZI ZA ISTINOM

Hrvoje Lasić, dominikanac i umirovljeni profesor filozofije na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu, objavio je u izdanju izdavačke kuće “Demetra” svoju treću samostalnu knjigu pod naslovom “U potrazi za istinom. Korespondencija Blondel - Garrigou-Lagrange”.

Na više od 300 stranica profesor Lasić donosi prijevod (bilingvalno izdanje na francuskom i hrvatskom jeziku) korespondencije između Maurice Blondela (1861.-1949.), kataličkog filozofa, i Réginald Garrigou-Lagrangea (1877.-1964.), katoličkog teologa, o pojmanju i definiranju istine u odnosu na naravnu i nadnaravnu zbilju.

Pored korespondencije knjiga sadrži Lasićev osvrt na život i djelo dvojice korespondenta te dva priloga o filozofsko-teološkom pojmanju istine. Domagoj A. Polanščak u pogовору je kontekstualizirao korespondenciju kao svjedočanstvo dinamičnog odnosa između modernog mišljenja i kršćanskog nauka. Na kraju knjige nalazi se iscrpna bio-bibliografija Hrvoja Lasića. (www.dominikanci.hr)

Vjekoslav Lasić: ZBIVANJA OTETA ZABORAVU - NESPORAZUMI S CRKVOM

U četvrtak 11. veljače u dupkom punoj dvorani samostana bl. Augustina Kažotića predstavljena je knjiga “Zbivanja oteta zaboravu - Nesporazumi s Crkvom”, autora dominikanca Vjekoslava Lasića. Biranim riječima, o knjizi su govorili: fr. Jozo Zovko, p. Anto Gavrić, provincijal HDP, Branimir Petener i Marija Matović. Na kraju okupljenim se obratio i sam autor - p. Vjekoslav. (www.dominikanci.hr)

Paolo Rodari, Francesco Vaiasuso: MOJE OPSJEDNUĆE

Ovo potresno svjedočanstvo donosi osobnu ispovijest čovjeka koji je sam bio opsjednut i koji

je, nakon duge i teške bitke, doživio potpuno oslobođenje. Njegov je oblik opsjednuća doista bio iznimjan: cijelo je vrijeme bio lucidan, svjestan onoga što se događa, nemoćan promatrač dok su mu zlodusi mučili tijelo i dušu. Ova knjiga, koja će

potresti sve čitatelje neovisno o njihovu svjetonazoru, predstavlja izravan i neposredan uvid u zastrašujući fenomen đavolskoga opsjednuća. Ona je autentična isповijest i iznimno snažno svjedočanstvo čovjeka koji iz vlastitoga iskustva poručuje: "Zlodusi postoje." Ali ova je knjiga i mnogo više od toga – ona poručuje da Bog ima konačnu riječ, da je on uistinu Spasitelj, brižni Otac koji nas ljubi, koji nikada od nas ne oduštaje i koji nas nikada ne pušta iz svojih ruku, pa makar mi vjerovali da smo beskrajno daleko od njega. Ona nas također uči kako da se borimo protiv zla koje je na različite načine prisutno u životima svakoga od nas. (Verbum)

Benedict J. Groeschel:
VODIČ U POTEŠKOĆAMA
Muče li vas osobni problemi i nesavršenosti? Poznati duhovnik i psiholog Benedict J. Groeschel, autor uspješnica *Izlazak iz tame* i *Psihologija duhovnoga razvoja*, koje su pomogle mnogim ljudima, u novoj knjizi *Vodič u poteškoćama* uči nas kako svoje životne poteškoće te osobne nesavršenosti i mane možemo iskoristiti za duhovni rast.

Na temelju primjera stvarnih ljudi i njihovih životnih priča s kojima se svi mogu poistovjetiti otac Benedict nas poučava kako možemo postati bolji ljudi i bolji vjernici koristeći sve ono čime raspolažemo i sve ono od čega ne možemo pobjeći: grijeh, napasti, nevjera, sumnja, strah, zavist, osjećaj odbojnosti, sebičnost, sebeljublje, mržnja prema sebi, oholost, taština, tuga, žalost i patnja – svi ti nutarnji osjećaji mogu nam biti

kamen spoticanja, ali i prigoda za rast. Kako to možemo učiniti? O tome nam otac Benedict svojom poznatom pronicavošću i razumijevanjem govori u ovoj knjizi.

Ovdje sadržana duhovna i terapeutska pro-mišljanja pokazuju kako naše slabosti uz Božju milost, molitvu i uz pomoć jasna uvida u našu nutrinu mogu postati put k Bogu i zrelijoj čovječnosti. (Verbum)

Dnevnik - Sveta Jozefina Bakhita

Primjer jedne svetice našega doba može nam pomoći da shvatimo što znači prvi put i stvarno susresti Boga. Riječ je o Jozefini Bakhiti iz Afrike, koju je svetom proglašio papa Ivan Pavao II. Rođena je oko 1869. u Darfuru u Sudanu. Kada je imala devet godina, oteli su je trgovci robljem, tukli je do krvi i pet puta prodavali na sudanskom tržištu. ...Zatim je bila sluškinja kod žene nekoga generala gdje je svakoga dana bila do krvi bičevana. Od posljedica toga bičevanja do kraja su joj života na tijelu ostala 144 ožiljka.

Poslije tako strašnih gospodara Bakhita će upoznati potpuno drukčijeg gospodara - 'Parona' - Boga živoga, Boga Isusa Krista. ... Doznaла je da je taj Gospodin dobar, sama dobrota ...da je pozvao i nju, da je i nju stvorio, štoviše, da je On ljubi. ...Još i više, i sam je taj Gospodin osobno proživio mučenja, i čeka je 's desne Ocu'. Sada i ona ima NADU - i to ne tek slabašnu nadu da će pronaći manje okrutne gospodare, nego veliku nadu: 'napokon sam ljubljena i što god se dogodilo, ta me Ljubav čeka. I tako je moj život dobar.'

U spoznaji te nade ona je bila 'otkupljena', nije se više osjećala ropkinjom, nego slobodnom kćeri Božjom. ...Tako, kada su je htjeli vratiti u Sudan, Bakhita odbija; nije se bila sprema ponovno rastati od svoga 'Parona'.

ŠTO KAŽU NAŠE NAJMLAĐE?

Nova kandidatica, NATALIJA se predstavlja

Moje ime je Natalija Cindrić (27). Dolazim iz Oštarija, malenog mjesta kraj Ogulina, koje je ujedno i poznato Marijansko svetište Gospe od Čudesa za koje sam osobito vezana.

U njemu sam prohodala svoje prve korake, kako u životu, tako i u vjeri, pod zaštitom Gospina plašta. Nakon završene osnovne škole upisala sam srednju strukovnu školu, smjera elektrotehnika, Tehničar za računalstvo.

Kako nisam uspjela naći posao u struci radila sam u različitim ugostiteljskim djelatnostima, a slobodno vrijeme bi provodila u župnoj crkvi. Kao i većina mladih, lutala sam nekim svojim putovima, tražeći svoga Boga, ne znajući da to činim zbog Njega.

Malo po malo, svi moji snovi i želje postale su samo pusta ispraznost koja me vodila prema Onome koji me je uvijek pratilo, bio u mojoj bližini... Onome koji je mene prvi uzljubio još u vječnosti, strpljivo čekajući i šapućući iz nekog kutka moga srca: DOĐI, SLIJEDI ME!

Preostalo je samo sve predati u Njegove ruke i krenuti za Njim, jer kako kaže psalmist: *Utočište ti si moje, od tjeskobe ti ćeš me sačuvati, odjenut me radošću Spasenja* (Ps 32,7).

Sada sam kao kandidatica u Korčuli. Polako upoznajem duh dominikanskog reda i život u zajednici, okružena predivnim sestrama koje mi pomažu da što lakše prohodam ove prve korake na putu ka posvećenom životu.

Njih, kao i sebe, toplo preporučam u vaše molitve da budemo svi zajedno:

BOGU NA SLAVU! REDU NA PONOS!
NARODU NA KORIST!

Natalija Cindrić, kandidatica

TJELESNA DJELA MILOSRĐA

Gladna nahraniti

Osjećaj gladi i žeđi svojevrstan je svakom čovjeku.

Potreba za hranom i pićem je najosnovnija ljudska potreba i od egzistencijalne je važnosti. No, i u Isusovo vrijeme većina običnih ljudi u Palestini živjela je na rubu gladi. U svakom slučaju, Isusovi suvremenici mogli su puno bolje od nas danas razumjeti što to znači biti gladan.

U Evangeliju svetog Luke, poglavje 3, odломak 11, naš nam Gospodin govori: *Tko ima dvije haljine, neka podijeli s onim koji nema. U koga ima hrane, neka učini isto tako.*

Potaknuta ovim riječima, ne mogu, a da se ne zapitam: Da li smo milosrdni? Da li su osjećamo s gladnjima i siromašnjima? Skrbimo li za druge? Pomažemo li potrebitima? Postoji li među vjernicima socijalna osjetljivost i solidarnost ili pak sve ostaje samo na simboličnim gestama i površnom umirivanju savjesti?

A Bog... Bog je najčešće na mjestima od kojih većina ljudi okreće glavu ili bježi. Uvjereni sam da i u najmanjoj sredini čovjek najđe na prosjaka koji sijedi na cesti sa kutijicom ispred sebe namijenjenoj za pokoji novčić prolaznika ili ga pak zaustavi na ulici neki čovjek moleći par kuna.

Govoreći iz vlastitog iskustva, uvjereni sam da smo mnogo puta prošli pored tih ljudi praveći se da ih ne primjećujemo, udubljeni u svoje vlastite probleme i potrebe, te pronalazeći stotinu razloga kako bi okrenuli glavu od one kutijice siromaha u kojoj se s vremena na vrijeme ipak nađe novčić nekog plemenitijeg čovjeka.

Ovo tjelesno djelo milosrđa ne traži od nas da nekome dijelimo novac, ali ono što se traži od nas jest da nahranimo gladnoga. Da pružimo prosjaku komadić hrane. Nekome uskratići tako nešto, a imati mogućnost utažiti nečiju glad, jest grijeh propusta. Mnogo je onih koji sa svojim obiteljima gladuju unutar svoja četiri zida dok su naše ostave krcate hranom kojо možda nekad istekne i rok trajanja jer u našem obilju nije došla na red.

Razmišljajući o ovome i imajući u pameti gladne svijeta, ponajprije dječice, osjećam bol u srcu. Možda bi se češće trebali zapitati što naš susjed jede? Ima li uopće što za pojesti? Svakodnevno slušamo o gladnima svijeta, toliko gladnih, tu, oko nas, u misijama u svijetu. Pružaju ruke za koricu kruha dok im je nešto više od toga samo san koji se ne usuđuju sanjati. Da li ćete Gospodine ovaj svijet prepoznati u njima? Da li ćete nahraniti? Što Gospodine ja mogu učiniti kao pojedinac, ne samo riječima već i djelima?

Razmišljam, koliko smo odgovorni za svaku gladnu usta - svaka mrvica koja se baci sa mogu stola, dio je koji se oduzima od gladnih... dio je koji ide u nepovrat. Zato, kada uzmemo komadić kruha, trebamo jesti taj kruh u punoj zahvalnosti i sebedarju, prikazujući svoje blagovanje žrtvom dostojanstva za one koji umiru od gladi... svaka mrvica je sveta i blagoslovljena... U **taj kruh, utkan je život mnogih!**

U svijetu izobilja, iskorjenjivanje gladi nam je na dohvati ruke. Neuspjeh u postizanju toga

cilja sve bi nas trebao ispuniti sramom. U ovom vremenu korizme, počnimo brinuti o ljudima koje susrećemo i nastojmo utažiti njihovu glad, jer sve što učinimo jednome čovjeku, to smo učinili samome Isusu. Neka nam oči budu otvorene da znamo gledati oko sebe, da znamo zamijetiti neprestani zov koji nam Bog upravlja po ljudima u našoj okolini, po gladnim kruha, po gladnim Riječi Božje koja je duhovna hrana, jednako važna.

Sam Isus govori: *Ne živi čovjek samo o kruhu, već o svakoj riječi koja izlazi iz Božjih usta!* Stoga, ne zatvarajmo se u svoj vlastiti, mali svijet, jer ni Isus nije tako živio. U Evandželju se uvijek govori o njegovu milosrđu, o njegovoj sposobnosti da boli i potrebe dijeli sa svojim bližnjima. Ako smo uistinu Božja djeca, onda naša srca moraju biti otvorena i puna milosrđa, pa neka nam ova korizma i Sveta godina milosrđa budu poticaj da mognemo utješiti i nahraniti bližnjega ali i učiniti ono najveće djelo milosrđa, a to je **privesti čovjeka k bogu!**

A Ti Gospodine onima koji gladuju, budi snaga i nada i hrabri ih svojom ljubavlju provideći put kojim će se nahraniti i životnom hranom.

Natalija Cindrić

Žedna napojiti

Pružiti nekom čašu vode da mu ugasi žed. Mislim da je to najmanje što se može učiniti za čovjeka. Kad pružamo nekom čašu vode, on ne dobiva samo to. Dobiva puno više. Pažnju, suočenje, pomoć, osjećaj da ga cijenimo onakav kakav je. Mi ga bodrimo, da nastavi put, da se okrijepi, rashladi, možda i odmori.

Isus na križu vapi: „Žedan sam“ (Iv 19,28). Kako mi ublažujemo Isusovu žed za nama, za našom ljubavlju, za našom pažnjom, ili otežavamo njegovu žed našim sebičnim postupcima i ravnodušnošću? Izbjegavamo li žrtvice, misleći samo na svoje ‘dragocjeno’ vrijeme, te tako udljujemo čašu vode od žedna Isusa, ili pak radošno idem i vršim ono što Bog od mene očekuje? Kako bi bilo divno kad bismo i mi napojiti Isusa čašom naših dobrih djela, čašom otvorenosti prema Bogu, čašom pažljivog slušanja njegove

riječi i provodeći je u djelo! Ako primamo Tijelo Kristovo onda je sam Isus u svakom čovjeku. Traži da mu se smilujemo, da ga prihvatimo, da mu pomognemo, da ga ljubimo. Bilo bi pogubno za nas da nas taj Isus – taj naš bližnji - sudi što mu nismo pomogli kad je trebalo, što smo bili ljubomorni na njegovu sreću, što smo ga gazili, samo da dođemo do vlastitog uspjeha. Razveselimo jedni druge kad se susretнемo, svjesni da pripadamo jedni drugima.

„Tko napoji jednog od malih samo čašom hladne vode jer je moj učenik, zaista, kažem vam, doista mu neće propasti plaća“ (Mk 9,41). Ovo blaženstvo zahtjeva da tražimo Isusa Krista u svakoj osobi. Isus vapi: „Žedan sam“ (Iv 19,28). Traži našu ljubav, naše sjedinjenje. Bog žeđa da neprestano gasimo njegovu žeđ.

Kad stavimo vodu na biljku, cvijet, ono izrasta, kad mi pružimo čašu vode bližnjemu i on se napunja, ispunja, obnavlja, raste vedrina, svježina, a mi rastemo u Božjim očima.

Možda ne možemo uvijek, direktno, ublažiti čovjekovu žeđ, ali tada postoji molitva po kojoj ga napajamo, i tako se brinemo za njega; naša velikodušna skrb ohrabruje ljude da nisu sami, uvijek postoji netko tko će ublažiti njihovu žeđ, ali ih također podsjeća da i oni čine isto. Kao i Isus, naši bližnji traže našu ljubav, pažnju, prihvatanje, društvo.

Kako mi gasimo svoju žeđ? Na kojim izvorima? Svakodnevna molitva, pouzdanje, predanje, vjera? To je izvor napajanja, utažiti svoju žeđ za Isusom, da bismo mogli onda i druge napojiti.

s. Ozana Kolarić, novakinja

Putnika primiti

Svi s radošću odlazimo na kraća ili duža organizirana putovanja. Na tom putovanju možemo se opustiti i uživati u pogledima na krajolik, na kuće uz cestu, na prirodu koja taj krajolik okružuje... i na još puno toga. A zašto se možemo opustiti i uživati u putovanju? Zato jer znamo da tamo gdje putujemo čeka nas sve organizirano, pripremljeno jelo, krevet, uredna soba, čeka nas topla riječ domaćina, iskren stisak ruke, zagrljaj... A važnije od svega toga čeka nas sigurnost, prihvatanje i osjećaj da smo tu dobrodošli.

No kako se osjećano kad moramo putovati neorganizirano, umorni i iscrpljeni, možda i sami, tamo gdje nikog ne znamo. Uza sve te jadi, u potrazi smo za sigurnošću, domom, u bijegu od ratova, loših političkih i gospodarskih problema? Tada moramo sami sebi priznati da u takvim okolnostima ne možemo putovati opušteni niti možemo uživati u pogledima koja nam to putovanje daje.

Tu nam se može polako nametnuti pitanje kakvi smo mi domaćini? Jesmo li kao oni domaćini koji rado ugošćuju prijatelje, znance i rodbinu, a za potrebite ne otvaraju svoja vrata? Ili smo kao oni domaćini čija su vrata otvorena za svakoga i u svako vrijeme, jer u svakom potrebitom vidimo Isusa – putnika, koji nije imao gdje ni glavu nasloniti? Jesmo li spremni svoju praznu sobicu dati svakome tko je u potrebi bez obzira može li nam za tu „uslugu“ platiti ili ne može? Ili nam naša prazna sobica služi kao izvor zarade, jer ju dajemo samo onim putnicima koji su za nju spremni platiti određenu cijenu za određeno vrijeme?

Može se tu još puno pitanja postaviti, a glavno pitanje je što o ovom tjelesnom djelu

milosrđa od nas traži Isus? Traži li on da stojimo u kući i čekamo kad će nam tko pokucati da mu pružimo pomoć. Možda. No, Isus nam je ostavio ovo tjelesno djelo milosrđa znajući da ga možemo primijeniti na svakidašnji život.

Primiti putnika nije samo ugostiti, nahraniti i napojiti pridošlicu. Je i to, ali ima nešto i važnije. Primiti putnika, barem za mene, znači imati vremena, strpljenja i volje saslušati svog bližnjega, podati mu duhovne hrane, povratiti mu vjeru, nadu i ljubav, napojiti ga vodom sa živog -Kristovog - izvora, obratiti našeg putnika na pravi put, ukazati mu na stvari koje nikada ne gube vrijednosti, kao što su: vjera, molitva, pouzdanje u Boga... Upozoriti ga da se ne boji žrtve i odricanja jer samo onaj koji ima, daje, koji moli, prima i koji vjeruje, čini znamenja. Isus nam u ovom djelu milosrđa ne obećaje brzu, vidljivu i prolaznu zaradu, no daje nam neprocjenjivu zaradu za život vječni, oslobađa nas od nepotrebnog materijalizma i daje nam pravu slobodu djece Božje. I čitanje Svetog pisma daje nam primjer (najviše u SZ) da gostoljubivost obogaćuje domaćina. Da domaćin, čija su vrata za svakoga otvorena, prima neizbrisivo iskustvo radosti i blagoslova. Jedan od primjera su nam Abraham i Sara koji su ugostili tri tajanstvena čovjeka kao svoje prijatelje; zaklali tele za njih i pripremili malu gozbu, a Bog im je za njihova otvorena vrata i za njihova otvorena srca podario potomstvo u njihovoј poodmakloj dobi (Post18,1-8). Na još mnogo mjesta Biblija nam jasno kazuje da široko srce i otvorena vrata nagrađuju čovjeka stalnom prisutnošću Božjom. Pa i psalmist nam govori da Bog najviše voli vesela darivatelja! (usp.2Kor 9,7)

Neka nam ovo tjelesno djelo milosrđa bude poticaj da ugostimo sve putnike koje susrećemo svakodnevno putujući i sami putem ovozemnog života. Neka nam Bog da snage da se nikad ne umorimo primati putnike u svoju sobicu života i obdariti ih neprolaznim dobrima i pokazati im pravu ljubav i milosrđe koje nama samima svakodnevno daje Bog!!!

s. Emanuela Rašić, OP, novakinja

PUT

S poniznošću kročim po putu,
Barem bi tako trebalo biti.
Bog će još nešto nadodati trudu,
I puno će se još lijepog zbiti.

Tek kad si malen vidiš lijepo stvari.
Blagost i poniznost zajedno idu.
Nek' se još malo plamen ražari,
Da me duh Božji prati u hodu.

Sve što imaš od Boga je dar
I ti bez njega bio bi ništa.
Kraj tebe je anđeo čuvar
Koji te prati da ostaneš čista.

Bog je ljubav i dobra djela čini
I mi bi trebali zajedno s njim.
Pjevajmo mu „Slava Bogu na visini“
Da nas učini vječnim.

s. Ozana Kolarić

redovnik

od razgovora otišao
kao voda kroz suhu zemlju
nestao
Bogu svom se
poklonio
kao na školjku uho
prislonio
(šumi šumi more)
kao na školjku
oči zatvorio
srcem slušao
pa se nasmijao
tiho šaptala mu
Vječnost

s. Jana Dražić

Filijala sestara dominikanki u Paromlinskoj ulici (1932. – 1938.) kao preteča samostana bl. Hozane Kotorke

Uvod

Poznato je da počeci nikada nisu lagani, osobito kada se radi o započinjanju nekog zahtjevnog i odgovornog pothvata, kakav su poduzele sestre dominikanke kada su pod vodstvom časne majke Andđele Milinković u listopadu 1932. doselile u Paromlinsku ulicu u Zagrebu. Časna majka Andđela trudila oko proširenja djelatnosti svoje redovničke zajednice u hrvatskoj metropoli, gdje je u prosincu 1929. utemeljila prvu filijalu sestara dominikanki u Domu milosrđa,¹ a u prosincu 1931. još jednu u Pučkoj kuhinji u Kukovićevoj ulici.² No nipošto nije željela stati na tome, nego je neumorno nastojala podignuti samostan u Zagrebu. Dok je radila na svladavanju birokratskih barijera i drugih problema koji su usporavali njezine napore u tom pogledu, majka Andđela nastavila je raditi na proširenju sestrinske djelatnosti u Zagrebu. Treću filijalu u tom gradu otvorila je u listopadu 1932. u Paromlinskoj ulici. Premda su uvjeti života i rada u toj filijali, kako ćemo vidjeti, bili krajnje loši i iznimno teški, a sami prostori neprikladni za stanovanje sestara i za bilo koju vrstu apostolata, ljubav i žrtva urodile su obilatim plodom, jer je skromna filijala sestara dominikanki u Paromlinskoj postala preteča ne samo današnjega samostana bl. Hozane Kotorke, nego i župe Krista Kralja u Trnju.

Otvaranje filijale

Premda joj je pošlo za rukom otvoriti u Zagrebu dvije manje filijale, časna majka Andđela Milinković nipošto nije htjela stati na tome. Namje-

ra joj je bila utemeljiti vlastiti samostan u srcu Hrvatske. No raniji negativan stav savjetnica u Vrhovnom vijeću sprječavao je odlučnije korake u tom pravcu sve do rujna 1932. kada je s. Marija Propetog Isusa Petković, današnja blaženica, otvorila prvu kuću svoje Družbe u Zagrebu.³ Prisjećajući se toga, sama majka Andđela piše: "Kad je to čula s. Dominika Berković jedna od savjetnica, dođe k meni, kao i ostale savjetnice i toplo me zamole da pođem u Zagreb i da osnujem samostan u Zagrebu. Odana u Božju Provinost koja me uvijek pratila u svijetu i u Redu, odazvah se molbi svojih sestara i otputovah put Zagreba da izvidim bi li se što dalo izvesti."⁴

U Zagrebu joj je župnik župe sv. Blaža Vladimir Kerdić predložio da gradi samostan na Trešnjevcu, koja je tada spadala na područje njegove župe. No, kako župa sv. Blaža nije imala na Trešnjevcu zemljiste za gradnju, Kerdić joj je savjetovao da se obrati mons. Svetozaru Rittigu,⁵ župniku župe sv. Marka, jer on na Trešnjevcu ima zemljiste na kojem bi se moglo podignuti samostan. O svom razgovoru s Rittigom sama časna majka Andđela kratko piše: "Posjetih mons. dr. Rittiga u pratinji sa blagp. gospodom Elizom Jurinčić njegovom rođakinjom i

3 Riječ je o tzv. filijali biskupa Bauera, koja je otvorena 1. IX. 1932. U njoj su stanovale mlade sestre koje su se školovale u Zagrebu. Također, u filijali su vodile zavod za djevojčice i djelovale u sklopu Katoličke akcije. (Usp. Marija Propetog PETKOVIĆ: *Sve za Isusa. Autobiografija i duhovni zapisi*. Split 2003., str. 199.)

4 Andđela MILINKOVIĆ: *Iz rukopisa č. majke Andđele Milinković*. U: AM, XVII (1998) 2, str. 56.

5 Svetozar Rittig (Brod na Savi, 6. IV. 1873. – Zagreb, 21. VII. 1961.) bio je svećenik Zagrebačke nadbiskupije, povjesničar i političar. Nedugo nakon ustupave NDH, u lipnju 1941. pobegao je u Hrvatsko primorje, odakle 1943. pristupa partizanima. Od svibnja 1944. bio je vijećnik, potom član Predsjedništva ZAVNOH-a, od rujna 1944. bio je na čelu Komisije za vjerske poslove pri ZAVNOH-u, kasnije pri Predsjedništvu vlade NR Hrvatske, u kojoj u veljači 1946. postaje ministar bez lisnice.

1 O toj filijali pisao sam u članku: *85. obljetnica dolaska sestara dominikanki u Zagreb*. U: *Ave Maria* (dalje: AM), XXXIII (2014) 3, str. 99 – 106.

2 Usp. Arhiv Kongregacije sv. Andđela čuvara u Korčuli (dalje: AKSAČ), *Kronika Kongregacije svetih andjela čuvara 1922. – 1942.* (dalje: KKSAČ 1), dne 28. X. i 10. XII. 1931.

zamolih ga da nam dade zemljište na Trešnjevki da podignemo svoj samostan u Zagrebu. On mi odgovori: „Ako ja vama poklonim zemljište u Zagrebu onda ja želim da radite u mojoj župi, a ne u župi sv. Blaža.“ „Pa dobro“ – rekoh – „a gdje bi to bilo?“ „Na Trnju.“⁶ U nastavku majka Andjela priповijeda kako je Rittig „želio da sestre njeguju bolesnike po kućama naročito sirotinju i da sakupljaju malu dječicu i da ih uče moliti se Bogu, a on i društvo za gradnju crkve u Trnju uzdržavat će 3 sestre.“⁷

Ni iz sačuvanih izvora ni iz rukopisnih sjećanja majke Andjele nije jasno zašto je nakon razgovora s Rittigom, koji je izrazio spremnost pokloniti joj zemljište na Trnju, ipak morala sama tražiti smještaj sestrama u tom dijelu grada. Također nije jasno kako je stupila u kontakt s trgovcem Slavoljubom Ribarićem, koji je u Paromlinskoj ulici br. 27 imao neke stare barake i kućicu. Barake joj je odlučio besplatno ustupiti za stanovanje, a kućicu iznajmiti, pa je časna majka pošla obavijestiti gradske vlasti da će dominikanke u Zagrebu otvoriti svoju kuću.⁸ U gradskom poglavarstvu susrela je Zvonimira Einwaltera koji joj je, saznavši za njezin naum, ponudio da dominikanke otvore dječje obdanište u Trnju.⁹ Časna majka Andjela prihvatile je Einwalterovu ponudu, pa su uskoro u barakama u Paromlinskoj uređene dvorane i

blagovaonica za djecu, a u kućici uz barake stan za sestre. U svoj novi, privremeni dom prve tri dominikanke uselile su 8. listopada 1932. Bile su to starješica Reginalda Munitić i sestre Imelda Tulić i Fabijana Mišura.¹⁰ Ubrzo nakon toga *Vjesnik župe sv. Marka* najavio je da će sestre u Trnju voditi „pučku radionu za šivanje, vrtić za malu djecu i po mogućnosti kane organizovati brigu i pasku za bolesnike na tamošnjoj Gradskoj periferiji.“¹¹ U nastavku *Vjesnik župe sv. Marka* kaže da su gradske vlasti voljne povjeriti dominikankama vodstvo zimske pučke kuhinje za taj dio grada, a župa sv. Marka dati će im zemlju u Strojarskoj ulici za gradnju samostana.¹²

No, dok su se dominikanke pripremale za otvaranje dječjega obdaništa u svojoj novoj filijali, neki su im iza leđa nastojali to onemogućiti, kako se vidi iz pisma što ga je pjesnik Ljubo Wiesner 16. prosinca 1932. uputio novom zagrebačkom gradonačelniku dr. Ivi Krbeku. Naime, saznavši da je časna majka Andjela u Zagrebu, Wiesner ju je posjetio prvenstveno zbog svoje kćeri koja se tada školovala kod dominikanki u Korčuli. U razgovoru je doznao za Einwalterovu ponudu dominikankama pa mu je, na vlastitu pobudu, odmah sutradan telefonirao „i čestitao mu na povjerenju, koje grad Zagreb pokazuje ovim sestrama, jer su one to doista i u svakom pogledu zasluzile.“ Einwalter je, kako piše Wiesner, bio „sav sretan, što se netko javio, da mu preporuči te sestre, jer da su ga već s jedne strane napali, kao da su te sestre ‘antinacionalne.’“ Opozivajući tu klevetu Wiesner gradonačelniku Krbeku piše: „Koliko sam čuo, na svoje oči vidio i iz raznih pojava zaključio, čini se, g. načelnice, da se tu radi o nečijim ugroženim interesima, pa bi ti interesi htjeli da se obrane onako sa strane, prenesavši stvar na politički teren. To je međutim i nelojalno i nepošteno.“¹³

U nastavku pisma Wiesner kaže zagrebačkome gradonačelniku kako su njegovu kćer

⁶ A. MILINKOVIĆ: *Iz rukopisa č. majke Andjele Milinković*, str. 56.

⁷ *Isto*, str. 56.

⁸ Usp. *Isto*, str. 56 – 57.

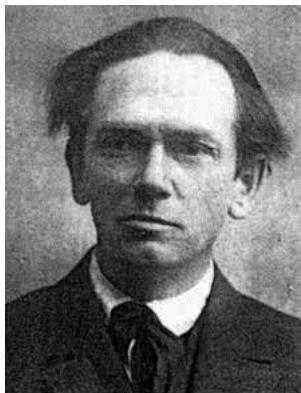
⁹ Usp. *Isto*, str. 57.

¹⁰ Usp. KKSAČ 1, dne 6. X. 1932.

¹¹ *Sestre Dominikanke u Trnju*. U: *Vjesnik župe sv. Marka*, II (1932) 8–10, str. 64.

¹² Usp. *Isto*, str. 64.

¹³ AKSAČ, Spisi Vrhovne uprave (dalje: SVU), bez br./1932., Ljubo Wiesner dr. Ivi Krbeku, Zagreb, 16. XII. 1932.

LJUBO WIESNER

sestrama dominikankama preporučili Milan Marjanović i bivši ban Primorske banovine Ivo Tarta glia, dva "nesumnjivo nacionalna čovjeka." Osim toga, u Korčuli su se kod sestara odgajale kćeri dr. Andrije Štampara i ubijenoga Pavla Radića. Ta koder napominje da je sestre u Korčuli nekoliko puta posjetila kraljica Marija Karađorđević, što zasigurno ne bi učinila da su sestre antinacionalno raspoložene, baš kao što ni Svetozar Pribičević kao ministar prosvjete ne bi bio novčano pomogao njihov odgojno-obrazovni rad u Korčuli da taj rad nije bio u narodnom duhu. Dapače, Wiesner ističe da je Kongregacija sv. Andela čuvara sestara dominikanki utemeljena upravo s ciljem odgoja i izobrazbe ženske djece i mladeži u Dalmaciji u nacionalnom duhu, te se na taj način suprotstavila "uplivu talijanskih ili talijanaških" redovnica. Stoga Wiesner zaključuje: "Ovo sam Vam, g. načelnice, napisao nakon razgovora sa g. drom. Einwalerom potpuno iz vlastite inicijative, jer me upravo vrijeda, kad se ovako govori i nastoji omesti misija tim ženama, koje su naposljetku najizvrsnije odgojiteljice i mojem djetetu. Iz obzira prema Č. S. Anđeli Milinković, koju lično poznam, a koja o ovom mom pismu nema ni pojma, smatrao sam svojom dužnošću, da Vas o svemu tome obavijestim."¹⁴

Wiesnerovo pismo snažno je svjedočanstvo o plodonosnom radu Kongregacije, ali i o ugledu što ga je časna majka Andjela Milinković uživala u širim slojevima društva. Koliko je to pismo pomoglo sestrama, te je li uistinu prijetila opasnost da novi gradonačelnik popusti pred pritiscima i klevetama, danas je nemoguće utvrditi. Svakako, slučaj je imao pozitivan ishod jer su sestre otvorile dječje obdanište i vrtić u privremenim prostorima u Paromlinskoj ulici. Svečani blagoslov i otvaranje bilo je 2. siječnja 1933. Blagoslov je obavio mons. Svetozar Rittig u prisustvu predstavnika i izaslanika civilnih i crkvenih vlasti.¹⁵ U prigodnom govoru Rittig je "razložio vjersku, prosvjetnu i socijalnu misiju, koju će Sestre sv. Dominika odsele da razvijaju u ovom zapuštenom kraju zagrebačke periferije i zaželio im, da se što prije iz ovoga gorušičnog sjemena razvije veliko stablo, velik njihov samostan za duševnu korist gladnih kruha zemaljskoga i nebeskoga. Na koncu je istaknuo neumornu požrtvovnost za ovaj Dom Majke Andjеле Milinković, duhovne gospode s bogoljubnom dušom i velikim srcem."¹⁶

Početak rada u novoj filijali

Čim su otvorile filijalu u Paromlinskoj ulici, Božja Providnost sestrama je, kako piše časna majka Andjela Milinković, "povjerila ogromni perivoj nevinih dječjih dušica, da ih paze i njeđuju, dok je njihova majčica uposlena preko dana." U nastavku časna majka Andjela piše: "Početak [je] bio težak, prostorije veoma u lošem stanju, ali djeca [su] zavolila svoju betlehemsku štalicu i rado dolazila u svoju školu."¹⁷ Pišući o otvaranju sestrinske filijale u Paromlinskoj ulici, s. Mira Cobenz osobito naglašava značaj toga događaja za zapuštenu djecu siromašnih radničkih obitelji te slikovito priповijeda: "Tada

15 Usp. Sestre Dominikanke u Trnju. U: *Vjesnik župe sv. Marka*, III (1933) 1-3, str. 15.

16 Isto, str. 15.

17 AKSAČ, Kutija Vrhovni zborovi Kongregacije, Vrhovni zbor iz 1938., Andjela Milinković: *Izvještaj Vrhovne nastojnice S. Andjele Milinković o radu, zdravlju i napretku Sestara u Kongregaciji sv. Andjela Čuvara u Jugoslaviji*. Korčula, 27. VIII. 1938.

je na toj tamnoj pučini zavijorio bijeli stijeg sestara dominikanki. Neugledne su dašćare postale blagoslovljena Noina lađa, a duga je zasjala nad Trnjem. Dječici su u Trnju svanuli bolji dani. Periferija je bujala djecom i pomlađivala stari Zagreb čiji je natalitet bio vrlo nizak. Ulice su Trnja bile pune djece bez nadzora, zamazane, podebrane i gladne. (...) One (dominikanke, op. a.) su prihvatile da kao misionarke u tom pustom kraju rade oko siromašne djece i ostalih bijednika.”¹⁸

Obdanište u Paromlinskoj u siječnju 1933. započelo je rad s 28 djece, do kraja te školske godine broj je porastao na 90, a početkom nove školske godine bilo ih je 160.¹⁹ Prema sjećanjima časne majke Andele, obdanište je redovito brinulo za oko 150 djece u dobi od 3 do 12 godina. Djeca do sedme godine pohađala su dječje zabavište, a od sedme godine pučku školu. Za opskrbu gotovom hranom brinuo se gradski socijalni odsjek, koji ju je svakoga dana dopremao autom iz pučke kuhinje, a gradske vlasti opskrbljivale su sestredrvima za ogrjev. Dominikanke su predano brinule za povjerenu im djecu te priredivale s njima prigodne predstave za Božić, prilikom prve svete pričesti, u pokladno doba i na kraju školske godine. Priredbe su, kako svjedoči časna majka Andela, uvijek bile dobro posjećene.²⁰

Vrativši se 20. veljače 1933. u Korčulu, časna majka Milinković izvjestila je svoje savjetnice o otvaranju dječjega obdaništa u Paromlinskoj, gdje s. Imelda Tulić ujedno vodi dječje zabavište, a osnovnoškolce poučava civilna učiteljica Katica Biliš.²¹ Poslije jednog mjeseca, 22. ožujka, časna majka u pismu Nadbiskupskom duhovnom stolu u Zagrebu kaže da u sklonište u Paromlinskoj dolaze djeca od treće do sedme godine, te osnovnoškolska djeca. Tu je zaposljeno pet sestara, a šesta je dodijeljena za njegovanje bolesnika u tome dijelu grada.²²

18 Mira COBENZL: *Povijest i rad sestara dominikanki u Trnju*. U: *Krist Kralj u Trnju*. Zagreb 1983., str. 124.

19 Usp. Andelika PRIZMIĆ: *Povijest Kongregacije*. U: AM, III (1974) 3, str. 73.

20 A. MILINKOVIĆ: *Iz rukopisa č. majke Andele Milinković*, str. 57.

21 Usp. KKSAČ 1, dne 20. II. 1933.

22 Usp. SVU, br. 7/1933., S. Andela Milinković Nadbiskupskom duhovnom stolu u Zagrebu, Korčula, 22. III. 1933.

Časna majka Andela Milinković piše da su sestre odmah po dolasku u Paromlinsku prihvatile voditi pučku kuhinju za siromahe toga dijela grada.²³ To potvrđuje s. Mira Cobenzl koja tvrdi da se u toj kuhinji dnevno prehranjivalo oko 300 siromaha.²⁴ Prema zapisima prvoga trnjanskoga župnika, vlč. Dragutina Kocipera, dominikanke su tu pučku kuhinju vodile dvije zime, a u nju su uglavnom dolazili najsistemašniji i nezaposleni radnici.²⁵

O radu sestara s djecom u Paromlinskoj zorno svjedoči s. Andelika Prizmić, koja je neko vrijeme i sama djelovala ondje: “Rad se je brzo razvio, djeca su rado dolazila, pogotovo kada su sestre davale dječje priredbe, što je privlačilo i djecu i roditelje, koji su se divili svojoj vlastitoj djeci vidjevši ih na pozornici u raznim ulogama. Posebno je veselje bilo za djecu Sv. Nikolu, koji se je svake godine proslavio, ne samo dolaskom ‘Sv. Nikole’, nego i darovima, koje bi sestre sakupile po gradu, posebno po dućanima i boljim obiteljima. Isto tako se je svečano slavio Božić, kada bi ‘Mali Isus’ donio lijepo aranžirane darove. Grad Zagreb je davao jednu izvjesnu svotu za izdržavanje djece, drugo su nadoknađivali dobrotvori, a često su i sestre same prosile kod dobrih ljudi, osobito kada je u zimsko doba trebalo djecu toplige obući i smoći im školske knjige. Sestre su u toj ustanovi brzo razvile apostolat i ustanovile ‘Kruničare’, poučavali djecu u vjeronauku i lijepom vladanju, a što je bilo najvažnije, otroke su djecu ulici i njenom poraznom uplivu na velegradskoj periferiji.”²⁶

Dominikanke su rado primale trnjansku djecu u svoje obdanište, ali su također odlazile upoznati njihove obitelji i vidjeti u kakvim uvjetima žive. Najčešće su “nailazile na veliku bijedu i siromaštvo po stanovima” te na vjernike koji su očekivali riječi utjehe i ohrabrenja. Tu, kako kaže s. Mira Cobenzl, “socijalnu službu” najčešće su obavljale s. Markolina Gugić i s. Alana Maričić.²⁷

23 Usp. KKSAČ 1, dne 20. II. 1933.

24 M. COBENZL: *Povijest i rad sestara dominikanki u Trnju*, 124.

25 *Kako je počelo?* U: *Krist Kralj u Trnju*. Zagreb 1983., str. 47.

26 A. PRIZMIĆ: *Povijest Kongregacije*, str. 73.

27 M. COBENZL: *Povijest i rad sestara dominikanki u Trnju*,

Spomenuta s. Alana Maričić u svojim sjećanjima na godine provedene u Paromlinskoj ulici piše: "Kuća u kojoj smo stanovale nije bila velika. Sastojala se od podruma, visokog prizemlja i potkrovla, a imala je dvorište, mali vrt, čak i kokošnjac. Uokolo, naročito istočno i južno od nas, prostirale su se njive, kukuruzišta i krumpirišta. Po tadašnjoj četvrti Trnje vidjele su se razbacane radničke kuće i kućice s voćkama, vrtovima, različitim vrstama domaćih životinja te putovi i puteljci često puni prašine ili blata. Nekih stotinjak metara istočnije od našeg stana svojim izgledom izdvajala se jedna veća, izvana neožbukana betonska zgrada koja je, kako se govorilo, ranije bila oveća pilana, nešto kao tvornica za grubu obradu drva. U njoj su radile naše sestre pa je i mene tu čekao posao. Ali nismo obrađivale drvo. Tu se, naime, nalazilo obdanište i zabavište za djecu samohranih, a zaposlenih majki, najčešće nezakonite, izvanbračne djece ili iz obitelji s velikim brojem djece kojima su oba roditelja bila zaposlena. To je bila gradska ustanova, socijalna i odgojna, kakvih je u Zagrebu bilo možda i dvadesetak. Grad ih je izdržavao iz svog proračuna, ali je konkretnu brigu povjerio časnim sestrama. Naša Kongregacija je vodila samo ovu ustanovu o kojoj govorim. Ovisno o uzrastu, djecu su zimi već u ranu zoru dovodile majke prije svog odlaska na posao, dok su nešto starija djeca, pogotovo ona iz viših razreda pučke škole dolazila sama. Učenici bi tako bili kod nas do, otprilike, 7.30; dovršili domaće zadaće i učili, a zatim bi krenuli u školu koja se nalazila na Trnjanskoj cesti. Nakon nastave u školi, opet bi se vratili kod nas gdje ih je čekao objed, odmor i to najčešće tako da bi se naslonili na stolove za kojima su ranije učili i tu malo zaspali. Kasnije su se igrali, molili i, uz našu pomoć, učili i pisali domaće uratke. Kad su se majke vraćale s posla dolazile bi po njih i vodile ih kućama. Kad je bilo lijepo vrijeme naši su se štićenici mogli igrati i skakati po dvorištu uokolo obdaništa (čit. bivše pilane!), a u jesen i po, nekoliko metara udaljenom, kukuruzištu i krumpirištu, a sada

se tu nalazi velebna zgrada koncertne dvorane 'Vatroslav Lisinski' i druge kuće. Upraviteljica obdaništa i zabavišta bila je s. Markolina Gugić. Za djecu predškolskog uzrasta bilo je organizirano zabavište tijekom cijelog dana. Majke bi donosile ili dovodile svoju djecu ujutro, neki već u pet sati, a dolazile bi po njih tek predvečer. Ovu djecu, zapravo, cijelo zabavište vodila je s. Cirila Sedmak, a ja sam joj pomagala, ali sam katkad pomagala i u radu sa starijom djecom."²⁸

S djecom koja su dolazila u njihovo obdanište i zabavište u Paromlinskoj sestre su pripremale igrokaze, koje su ponekad izvodili u Jeronimskoj dvorani, kod franjevaca u Zvonimirovoj ulici i na Kaptolu te u trešnjevačkom Malom kazalištu. Prva predstava, izvedena u barakama u Paromlinskoj, bila je *Život bl. Imelde*, dominikanke i zaštitnice prvopričesnika, a osobito su popularni bili igrokazi *Zlatko i Uskrnsna pisanica*.²⁹

S. Alana Maričić priповijeda da su sestre u Paromlinskoj ulici imale malu kapelu, a u njoj sliku ili kip Krista Kralja, kojega je blagoslovio nadbiskup Alojzije Stepinac. Također priповijeda kako je s djecom i s drugim sestrama često odlazila na gradilište sestrinskoga samostana u Trnju gledati kako napreduju radovi.³⁰

Kapela koju s. Alana spominje bila je posvećena Kristu Kralju, a Stepinac ju je blagoslovio 27. listopada 1935., zajedno sa zastavom društva Katoličkih žena koje je te godine bilo osnovanu u Trnju.³¹ Društvu se ubrzo priključilo više od 150 članica, koje su se u početku sastajale u stanu predsjednice društva, Terezije Gorup, a otkako je blagoslovljena kapela u sestrinskoj filijali u Paromlinskoj, ondje su održavale sastanke. Osim njih, u prostorima sestrinske filijale sastanke su utorom održavali križari, a nedjeljom križarice.³²

28 Alana MARIČIĆ: *Moje prve samostanske godine u Zagrebu*. U: AM, XVII (1998) 2, str. 60.

29 Usp.: M. COBENZL: *Povijest i rad sestara dominikanki u Trnju*, str. 125; A. MARIČIĆ: *Moje prve samostanske godine u Zagrebu*, str. 61 – 62.

30 Usp. A. MARIČIĆ: *Moje prve samostanske godine u Zagrebu*, str. 61 – 62.

31 Usp. *Nedjeljna svećanost na Trnju*. U: *Hrvatska straža*, VII (1935) 248, 27. X., str. 4.

32 Usp. K.: *Prosvjetno kulturne prilike Trnja u Zagrebu*. U: *Hr-*

Zagreb, 30. IX. 1934. - posveta barjaka društva Mladih kruničara u Paromlinskoj ulici

Pored odgojno-obrazovnoga, dominikanke su među djecom razvile i pastoralni rad. S. Mira Cobenzl kaže da su sestre "čeznule da u najmlađe duše što prije dođe Krist", pa su stoga pripremale djecu za primanje svetih sakramenata.³³ Osobito su nastojale pobuditi u njima ljubav prema Majci Božjoj, pa su pozvalе subrata Jordana Viculina, skladatelja i velikoga promicatelja Gospina štovanja u Hrvatskoj, da utemelji u njihovoј filijali društvo Mladih kruničara. On je prije toga kroz predavanja izložio djeci značaj i svrhu toga društva, a potom je na uskrsni pondjeljak, 2. travnja 1934., došao u Paromlinsku i utemeljio društvo Mladih kruničara za djecu iz njihova obdaništa i zabavišta. Izvještavajući o tome, mjesečnik *Gospina krunica* piše: "Dječaci i djevojčice su se oduševili za stupanje u društvo, tako, da su odmah formirana dva vijenca ili dvije čete s 15 članova u svakoj grupi, od kojih jednu sačinjavaju dječaci, a drugu djevojčice. Društvo će se doskora povećati novim članovima. Svakoj skupini stoji na čelu jedna odraslica revniteljica. Na sam dan utemeljenja prisustvovali su članovi i njihovi roditelji sa revniteljicama svetoj misi u sestarskoj kapelici, obavili svetu ispovijed i primili svetu pričest, bili svečano uvedeni u društvo uz prigodni obred, s moljenjem kruničarske posvetne molitve Majci Božjoj i oduševljenim

pjevanjem kruničarske himne. Istoga dana poslije podne pod vodstvom revniteljica društva i časnih sestara, bio je priređen izlet do prošteništa Remetske Majke Božje blizu Zagreba, koji je protekao u svetom raspoloženju. – Ovo novo i mlado zagrebačko kruničarsko društvo ima dobar izgled za razvoj i procvat u smislu duhovnog napretka pod zaštitom Kraljice presv. Krunice posebno radi toga, jer mu je uprava u dobrim rukama i pod nadzorom agilnih časnih sestara dominikanka, koje u onom dijelu grada uspješno razvijaju svoj sveti rad."³⁴

Poslije nekoliko mjeseci dominikanke su za svoje društvo Mladih kruničara nabavile barjak koji je blagoslovљen 30. rujna 1934. Osim trnjanskih vjernika, na svečanost su došli članovi društva za gradnju crkve Krista Kralja u Trnju sa svojim barjakom, članovi društava mlađih kruničara iz Maksimira i s Kanala, te članovi križarskoga bratstva i sestrinstva u Trnju. U 8 sati je na improviziranome oltaru u dvorištu paromlinske filijale slavlјena misa koju je predvodio msgr. Svetozar Rittig uz asistenciju vlč. Dragutina Kopićera i fr. Jordana Viculina. Rittig je zanosno propovijedao o uzvišenom značenju molitve krunice, a poslije mise je blagoslovљen novi barjak uz pjevanje kruničarske himne. Potom je fr. Jordan Viculin primio u paromlinsko društvo Mladih kruničara 46 novih članica i članova.

vatska straža, VII (1935) 248, 27. X., str. 11.

33 Usp. M. COBENZL: *Povijest i rad sestara dominikanki u Trnju*, str. 125.

34 Novo društvo "Mladih Kruničara" u Zagrebu. U: *Gospina krunica*, XIX (1934) 5, str. 116.

Zagreb, 3. II. 1935. - prizor iz igrokaza *Sveta Doroteja*

Viculin je prisutnim kruničarkama i krunučarima govorio o dužnostima i svrsi suvremenog kruničarskog apostolata. Potom je u dvorani paromlinske filijale održana akademija s deklamacijama, glazbenim točkama i kratkim šaljivim igrokazom *U laži su kratke noge*. Poslije podne paromlinsko društvo Mladih kruničara hodočastilo je u svetište Majke Božje Remetske.³⁵

Početkom 1935. mjeseca *Gospina krunica* osvrnuo se na uspješan rad društva Mladih kruničara u paromlinskoj filijali sestara dominikanki. Prigoda za kratki napis bile su dvije priredbe koje je društvo održalo 13. siječnja. U kratkom osvrtu na taj događaj *Gospina krunica* piše: "Koliko kod jedne toliko kod druge priredbe proširena dvorana dječjeg zabavišta u Trnju (tj. u Paromlinskoj ulici, op. a.) bila je prepuna, a i vrijedno je bilo, jer izvedba naših vrlih mladih kruničarka pod vodstvom raznih časnih sestara dominikanka bila je kao cjelina zaista na visini. U okvir s vanjske strane uspjeha spadaju prekrasni kostimi mladih glumica i ukusno dekorirana pozornica s kruničarskim grbom i pozdravom 'Mir Božji!' na pročelju."³⁶

Ubrzo je paromlinsko društvo Mladih kruničara održalo priredbu čija je središnja točka bio igrokaz *Sveta Doroteja*. Zbog interesa javnosti, priredba s igrokazom ponovno je održana 3. veljače 1935. kod dominikanaca u Maksimiru, i

to u poslijepodnevnim satima za djecu, a uvečer za odrasle. Uredništvo mjeseca *Gospina krunica* kaže da su time učvršćene postojeće veze između maksimirskih i paromlinskih mladokruničarskih društava te zaključuje: "Dao Bog da se i na drugim mjestima Zagreba i cijele naše domovine pomnože naša mladokruničarska braća!"³⁷

Uredništvo mjeseca *Gospina krunica* nastavilo je pratiti društvo Mladih kruničara kod sestara dominikanki u Paromlinskoj, ali i cjelokupni pastoralni i socijalni rad sestara u toj filijali. Vidi se to iz napisa objavljenoga u veljači 1937. u kojem, među ostalim, piše: "Tu (u Paromlinskoj ulici, op. a.), časne sestre odgajaju 120 male djece. Roditelji su im radnici obrtnici, zanatlije i većina ih je bez posla. Kud će ti jadni roditelji sa djecom, kad ni sebe ne mogu da prehrane ili, kad idu na rad, komu da ih ostave? Šalju ih sestrama dominikankama. One ih paze, čuvaju, hrane, i čuvaju od utjecaja pokvarene ulice. Roditelji su međutim sigurni, jer su u najboljim rukama, a sami rade da pribave za sebe i za djecu kruh svagdanji. Dakako, da časne Sestre djecu uče što je sve dobro i plemenito. Uče ih poštenju, dobroti, uče ih Boga ljubiti i roditelje. Osobito ovu malu djecu časne Sestre svrstavaju u društvo Žive Krunice. Pa kako je divno vidjeti kad te male ručice prebiru zrna krunice i hvale najljepšom molitvom prečistu Djевичu."³⁸

35 Usp. Zagreb. *Posveta kruničarskog barjaka u Trnju*. U: *Gospina krunica*, XIX (1934) 11, str. 291.

36 Zagreb – Trnje. *Priredbe društva mladih kruničara*. U: *Gospina krunica*, XX (1935) 2, str. 44.

37 Zagreb – Trnje. *Mladokruničarski život*. U: *Gospina krunica*, XX (1935) 3, str. 67.

38 Trnje – Zagreb. – *Mali kruničari u skloništu sestara dominikanki*.

Život sestara u “zagrebačkom Bošontiju”

Premda nije moguće utvrditi koje su sve sestre djelovale u Paromlinskoj, podaci o nekima ipak su poznati. Od početka je ondje djelovala s. Reginalda Munitić, kojoj je povjerena služba starješice.³⁹ Vjerojatno je nakon isteka trogodišnjega mandata 1935. ponovno imenovana starješicom, jer je vršila tu službu do preseljenja sestara u samostan bl. Hozane Kotorke 29. rujna 1938. S. Reginalda bila je jedina starješica filijale u Paromlinskoj, te je tu službu vršila od njezina utemeljenja do ukidanja, a potom je imenovana prvom priorom samostana bl. Hozane Kotorke.

Prisjećajući se svijetloga lika starješice Reginalde Munitić i skromnih uvjeta života i rada u Paromlinskoj ulici, s. Ignacija Bojanic piše: “Duša u toj zajednici je starješica č. s. Reginalda Munitić, koja često poboljjeva od visokoga tlača, a kako i ne bi u toj posuđenoj kući: u prvom katu je njezina mala sobica, salon sa klavirom, kapelica. (...) U drugom katu te kuće ili bolje reći na tavanu je bilo 3 – 4 male sobice gdje su ostale sestre imale svoj kutić po 2 – 3 zajedno, a posebnu čast su imale s. Ignacija [Bojanic] i s. Blaženka [Apan] u jednom kutiću sa pomičnim krevetima, a iza rešetaka po noći čuvale i po 3 – 4 kokice da ih cigani ne ukradu.”⁴⁰

Dominikanac Andelko Fazinić, koji je u rujnu 1934. postao isповједnik i duhovnik sestrinske zajednice u Paromlinskoj, također svjedoči o skromnim uvjetima u kojima su dominikanke ondje živjele: “Kada sam rano jutrom dolazio u kuću, u kojoj su bile tri sestre, pitao sam se gdje te sestre spavaju. Jednoga je dana s. Reginalda riješila tu nepoznanicu: sve su spavale u jednoj sobi, a prije mojeg su dolaska posteljinu spremale na tavan. Duh je požrtvovnosti i skromnosti bio najsolidniji temelj za budući samostan u Trnju. U radosnom raspo-

kanki. U: *Gospina krunica*, XXII (1937) 2, str. 59.

39 Usp. AKSAČ, *Zapisnici sjednica Vrhovnoga vijeća* (dalje: ZSVV), dne 27. VIII. 1932.

40 Arhiv samostana bl. Hozane Kotorske u Zagrebu, Dokumentacija o preminulim sestrama (dalje: DPS 3), kutija 3, svezak 3, Ignacija BOJANIĆ: *Prikaz života i rada sestara dominikanki Sv. Andela čuvara u doba od 1932. do 1953.* Rukopis, str. 5 – 6.

loženju osjećanja Kristova siromaštva sestre su svoju kuću i susjedne barake za dječje sklonište zvale ‘Bošonti’.”⁴¹

Da su dominikanke svoju filijalu u Paromlinskoj nazvale Bošonti, prema istoimenoj misionarskoj postaji u Indiji, potvrđuje s. Andelika Prizmić. Ona o skromnim uvjetima u kojima su sestre ondje živjele piše: “Kada su zaredale kiše jedna sestra je bila uvijek zaposlena da metlom u ruci tjera vodu iz stana, a one koje su spavale u potkrovju, branile su se od kiše kišobranima. – Na inače malim okнима nije bilo zastora, pa su se sestre branile od znatiželje susjeda, pogotovo uvečer i noću – svojim plaštevinama, kojih je bilo malo: tri sestre, tri plašta, a četiri prozora! Tada su došle upomoći vreće.”⁴²

Osim za stanovanje sestara, prostori u Paromlinskoj bili su neprikladni i za djecu koja su ondje boravila, pa čak i potencijalno štetni za njihovo zdravlje. Stoga su gradske vlasti, kako se prisjeća trnjanski župnik Dragutin Kociper, zaprijetile sestrama da će im zbog iznimno loših higijenskih uvjeta zatvoriti obdanište i zabavište.⁴³ S. Alana Maričić osobno je bila prisutna kada je zagrebački gradonačelnik došao u obilazak obdaništa u Paromlinskoj i neugodno se iznenadio zatečenim stanjem: “Do njega je doprla vijest o teškim uvjetima u kojima se nalaze djeca, pa se htio sam u to uvjeriti. (...) U točno određeni sat stigao je gradonačelnik u pratinji visokih službenika. Najprije ga je č. majka pozdravila u ime svih sestara i djece, a potom ga izvjestila o radu u ovom obdaništu. Nakon toga je gradonačelnik⁴⁴ obilazio i pregledavao sve prostorije.

41 Andelko FAZINIĆ: *Moja sjećanja na djelovanje dominikanke u župi Krista Kralja u Trnju*. U: *Krist Kralj u Trnju*. Zagreb 1983., str. 131.

42 A. PRIZMIĆ: *Povijest Kongregacije*, str. 74.

43 Usp. Dragutin KOCIPER: *Župa Krista Kralja u Trnju*. U: *Nove zagrebačke župe*. Zagreb 1939., str. 42.

44 U originalu ovdje ne piše gradonačelnik, nego dr. Verner, jer je s. Alana Maričić mislila da je on u to doba bio gradonačelnik. No budući da je Ivan Werner (tako se pravilno piše njegovo prezime) bio gradonačelnik Zagreba od 1941. do 1944., tj. nakon što je filijala u Paromlinskoj ulici već bila zatvorena, očito je s. Alana pogriješila kada je mislila da je on došao u obilazak filijale u Paromlinskoj. Zato sam uklonio njegovo ime iz citata i stavio riječ gradonačelnik. No, kako s. Alana Maričić nije navela godinu kada je gradonačelnik obišao filijalu, nije moguće utvrditi o kojem se gradonačelniku

Vidjevši neožbukane zidove, i sve staro i derutno počeo je lamatati rukama i vikati: – ‘Štala, štala!’ – Pomalo iznenađena njegovim reakcijama, ali uvijek snalažljiva majka Milinković stala je ispred njega i hrabro mu se obratila riječima: ‘Gospodine gradonačelniče, imate pravo. Samo, ja se nadam da se kritika ne odnosi na nas. Jer, nisu časne dominikanke molile grad Zagreb da ih zaposli u ovoj šupi, već je grad Zagreb molio nas da u ovoj šupi organiziramo obdanište i zabavište. Molim vas, dajte nam novaca i mi ćemo sve ovo jako lijepo urediti.’ Gradonačelnik je, očito, bio iznenaden ovom primjedbom i prijedlogom i više nije ni lamatao rukama ni vikao. A senatori iz pravnje čestitali su časnoj majci na izvrsnom i hrabrom odgovoru.”⁴⁵

O lošim uvjetima u kojima su sestre samaritanski brinule za djecu zorno svjedoči i vlč. Dragutin Kociper koji pripovijeda: “Jadno ti je bilo to sklonište u barakama. Neprestano ga je trebalo popravljati, a sve prostorije bile su prenatrpane djecom. Gledao sam mnogo slika iz misija i video tamo ljepše i bolje prostorije za djecu nego ih imamo u bijelom Zagrebu.”⁴⁶

No loši uvjeti ipak nisu utjecali na zdravlje djece. To je potvrdio dr. Kolar koji je kao liječnik nadzirao sva zagrebačka dječja obdaništa. Glede onoga u Paromlinskoj izjavio je: “Najgorе su prostorije kod sestara dominikanki, ali su kod njih djeca najzdravija jer borave na čistom zraku.”⁴⁷ S. Mira Cobenzl, koja prenosi tu njegovu izjavu, dodaje da ipak nije bila riječ samo o čistom zraku, nego još više o činjenici da su dominikanke djecu koja su kod njih dolazila, posebno siromašniju i zapušteniju, “izjutra najprije uredile, očistile i oprale, svu nahranile, a zatim je slijedilo učenje.”⁴⁸

Ni na raspoloženje sestara nisu se negativno odrazili loši uvjeti u kojima su živjele i radile. Svjedoči to s. Andelika Prizmić: “Inte-

resantno je primijetiti, da pored tolike bijede i neimaštine, sestre su bile neobično vesele. – Kad bi uvečer posljednje dijete iz skloništa išlo kući oko 6 sati, i kada bi se završila zajednička molitva, sestre bi se našle na okupu. To su bili najsretniji časovi: s mnogo humora pričalo se o raznim dogodovštinama, što je pojedina doživjela preko dana. Što je događaj bio teži, to je smijeh i radost bila veća. Ti časovi su još bili interesantniji kada je tamo stigla S. Ćirila [Sedmak], rođeni umjetnik klavira i tonova uopće, ali isto tako nije podnosila da se spomene ime – miš! A u potkrovju gdje je spavala bilo ih je i napretek! To je uistinu bilo: kazalište u kući.”⁴⁹

Duhovnu brigu o sestrama uglavnom su vodili braća dominikanci. Prvi isповједnik bio im je fr. Sibe Budrović,⁵⁰ a nedugo nakon što je u rujnu 1934. radi studija došao u Zagreb, tu službu prihvatio je fr. Andelko Fazinić. On se prisjeća: “Kada sam 1934. došao u Zagreb da studiram na Filozofskom fakultetu, zamolila me ja časna sestra Reginalda Munitić, poglavarica dominikanske redovničke zajednice na Paromlinskoj, da budem duhovnik njihove zajednice, i to tako da svaki dan služim svetu misu u njihovoj kapeli i da ih subotom isповijedam. To je značilo svaki se dan voziti ‘Zecom’, vlakom koji je saobraćao između Borongaja i kolodvora u Zagrebu, prelaziti preko mosta na Paromlinsku do njihove kuće br. 27. Trebalo je rano ustajati, a zimi oprezno prelaziti preko zaledenog mosta. Sestra se Reginalda nije bojala zamoliti me za tu uslugu jer je znala kako sam ja od najranijeg djetinjstva povezan s dominikankama i koliko su još više moji roditelji bili s njima povezani u Korčuli. Zato sam bez posebnog razmišljanja prihvatio njezinu molbu.”⁵¹

Osim dominikanaca, od 1936. je za sv. misu sestrara povremeno dolazio vlč. Dragutin Kociper, a sestre su ponekad odlazile u baziliku Srca Isusova u Palmotićevoj ulici, jer im je to bila najbliža crkva.⁵²

radi.

45 A. MARIČIĆ: *Moje prve samostanske godine u Zagrebu*, str. 61 – 62.

46 D. KOCIPER: *Župa Krista Kralja u Trnju*, str. 41.

47 M. COBENZL: *Povijest i rad sestara dominikanki u Trnju*, str. 124.

48 *Isto*, str. 124.

49 A. PRIZMIĆ: *Povijest Kongregacije*, str. 74.

50 Usp. M. COBENZL: *Povijest i rad sestara dominikanki u Trnju*, str. 125.

51 A. FAZINIĆ: *Moja sjećanja na djelovanje dominikanki u župi Krista Kralja u Trnju*, str. 131.

52 Usp. DPS 3, kutija 3, svezak 3, I. BOJANIĆ: *Prikaz života i*

Sestre dominikanke s mladim kruničarima u Paromlinskoj ulici 1937.

Kako je već spomenuto, prve su sa starješicom Reginaldom Munitić u Paromlinsku došle sestre Imelda Tulić i Fabijana Mišura. Nisam pronašao podatke do kada su njih dvije ostale u Paromlinskoj, gdje je 29. kolovoza 1935. premještena i s. Ćirila Sedmak.⁵³ Ona je vodila zabavište za djecu predškolske dobi, koju su roditelji rano ujutro, neki već u pet sati, dovodili na čuvanje, a vraćali su se po njih tek predvečer. Kao vrsna pianistica, s. Ćirila znala je svojim nastupima oduševiti i sestre i civile pred kojima bi nastupala. Osim toga, sestre je poučavala u sviranju klavira. Između ostalih, i s. Alana Maričić počela je učiti sviranje kod nje.⁵⁴ S. Ćirila ostala je u Paromlinskoj do prelaska u samostan bl. Hozane Kotorke 29. rujna 1938., gdje je provela ostatak života.⁵⁵

Već spominjana s. Alana Maričić došla je u Paromlinsku početkom listopada 1935. i ostala ondje do prelaska u samostan bl. Hozane Kotorke potkraj rujna 1938. Prisjećala se da su kroz to doba u Paromlinskoj, između ostalih, boravile studentica s. Vinka Bodlović i s. Dolores Despotović, a iz stana u Gajevoj ulici često su dolazile vježbati sviranje na klaviru sestre Andjela Rukavina i Rafaela Ujčić.⁵⁶

rada sestara dominikanki, str. 5.

53 Usp. AKSAČ, Protokol spisa Vrhovne uprave Kongregacije, br. 31 od 29. VIII. 1935.

54 Usp. A. MARIČIĆ: *Moje prve samostanske godine u Zagrebu*, str. 60 – 61.

55 Više o s. Ćirili Sedmak pisao sam u članku: *Dominikanka Ćirila Sedmak i počeci Kongregacije Svetih andela čuvara*. U: Marulić, XLV (2012) 5, str. 872 – 882.

56 Usp. A. MARIČIĆ: *Moje prve samostanske godine u Zagrebu*, str. 60 – 61.

Što se tiče s. Vinke Bodlović, ona vjerojatno u Paromlinsku nije došla prije 1937.,⁵⁷ a o s. Dolores Despotović nisam pronašao nikakve podatke.⁵⁸ S. Antonija Novosel boravila je u Paromlinskoj od 1933. do 1937.,⁵⁹ s. Markolina Gugić došla je tamo 1. srpnja 1933.,⁶⁰ s. Blaženka Apan vjerojatno u rujnu 1936.,⁶¹ a s. Ignacija Bojanić 1937. Potonje tri ostale su u filijali do prelaska u samostan bl. Hozane Kotorke potkraj rujna 1938.⁶²

Prema sjećanju s. Beninje Mekjavić, u Paromlinskoj su također boravile sestre Nives Bodlović, Andelka Kosić i Andelika Prizmić,⁶³ kojima s. Ignacija Bojanić u svojim sjećanjima dodaje

bu, str. 60 – 61.

57 S. Vinka Bodlović sama je pripovijedala da se po dolasku u Zagreb u rujnu 1933. nastanila kod sestara u stanu u Gajevoj ulici (*Da se bolje upoznamo. S. Vinka Bodlović*. Sa s. V. Bodlović razgovarala s. Slavka Sente, u: AM, XVIII /1999/ 1, str. 44), odakle je 20. III. 1936. premještena u novoutemeljenu filijalu u Domu za zapuštenu djecu u Kukuljevićevoj ulici (Državni arhiv u Zagrebu, HR-DAZG-230, sign. 144/30, Fond *Dječji dom Josipovac*, Izvještaj tajnice Ivke Marušić, 1938.), a potom u rujnu iste godine u novu filijalu u Kuhinji kraljice Marije srednjoškolskoga obdaništa u Medulićevoj ulici (KKSAČ 1, bez datuma, IX. 1936.). Odatle je došla u Paromlinsku, ali vjerojatno ne prije početka 1937.

58 Ta sestra napustila je Kongregaciju 17. V. 1939., a kako u to doba još nisu vođeni osobnici sestara u Vrhovnom tajništvu Kongregacije, nema podataka o njezinim premještajima i službama.

59 Usp. AKSAČ, Zbirka osobnika časnih sestara dominikanki (dalje: ZOČSD), Osobnik s. Antonije Novosel.

60 Usp. ZOČSD, Osobnik s. Markoline Gugić.

61 Usp. ZOČSD, Osobnik s. Blaženke Apan.

62 Usp. DPS 3, kutija 3, svezak 3, I. BOJANIĆ: *Prikaz života i rada sestara dominikanki*, str. 5.

63 Usp. Slavka SENTE: *Dolazak sestara u Zagreb – prema sjećanju s. Beninje Mekjavić*. U: AM, XXI (2002) 2, str. 40.

S. REGINALDA MUNITIĆ

s. Luciju Blagajić,⁶⁴ a s. Mira Cobenzl piše da je ondje kao kuharica djelovala i s. Marija Ruzarija Franulović.⁶⁵ Što se tiče s. Nives Bodlović, ona je 1934. došla u Zagreb, gdje je isprva boravila u stanu u Gajevoj ulici.⁶⁶ Nisam saznao kada je od tamo prešla u Paromlinsku, ali je otišla od tamo prije zatvaranja filijale, jer se zna da je 1938. djelovala u Domu za zapuštenu djecu u Kukuljevićevoj.⁶⁷ S. Marija Ruzarija Franulović u Paromlinskoj je boravila od studenoga 1935 do studenoga 1936.⁶⁸ Vjerojatno potkraj 1937. ili početkom 1938. u Paromlinsku su došle sestre Andželka Kosić⁶⁹ i Andželika Prizmić,⁷⁰ koje su

ostale ondje do prelaska u samostan bl. Hozane Kotorke. Što se pak tiče s. Lucije Blagajić, iz njezina osobnika u arhivu Kongregacije vidi se da nije boravila u Paromlinskoj, pa je očito da se s. Ignacija Bojanić u pogledu nje zabunila.⁷¹

U svibnju 1937. u Paromlinsku ulicu došla je s. Mateja Vuković, koja je kasnije pripovijedala o teškim uvjetima života i rada sestara u toj filijali. Prepričavajući njezina sjećanja, s. Danica Drlan piše: "Imale su (sestre, op. a.) jednu sobicu za spavanje, jednu za kapelicu i jednu za dječje obdanište. S. Mateja je imala zadatak da svaki tjedan od ponедjeljka do srijede opere, osuši i opegle 50 kompletih vunenih habita (habit, šklapular i kapuc) otaca dominikanaca iz Maksimira za 300 din[ara] mjesečno. Prala je vani na otvorenom od ranih jutarnjih sati do večeri. Na dvije cigle je stavila kotao s vodom, ispod ložila i tako je grijala vodu za pranje. Ljeti je bilo dobro, ali zimi je bilo jako teško. Zimi je imala na nogama galoše (gumene cipele koje se nataknju na noge da se cipele i noge ne smocu). Te galoše bi se smrzle pa ih često navečer nije mogla izvući iz leda, već bi jedva izvukla noge, a galoše bi ostale u ledu smrznute i čekale ju tako smrznute do sutradan. Nikada se nije tužila na tako težak rad ni tražila pomoć. Bila je sretna da je svojim radom mogla privrijediti 300 din[ara] koje je Č. M. Andžela Milinković spremala za gradnju današnjeg samostana na Trnju. Išla je i u prošnju po Zagrebu za gradnju našeg samostana na Trnju."⁷²

O požrtvovnosti s. Mateje Vuković i iznimno teškim uvjetima u kojima je radila pripovijeda i s. Andželika Prizmić. Ona kaže da

64 Usp. DPS 3, kutija 3, svezak 3, I. BOJANIĆ: *Prikaz života i rada sestara dominikanki*, str. 5.

65 Usp. M. COBENZL: *Povijest i rad sestara dominikanki u Trnju*, str. 124.

66 Usp. DPS 3, kutija 3, svezak 3, I. BOJANIĆ: *Prikaz života i rada sestara dominikanki*, str. 5.

67 Usp. SVU, br. 31/1938., Udruga za našu djecu Vrhovnoj upravi Kongregacije, Zagreb, 26. VIII. 1938.

68 Usp. ZOČSD, Osobnik s. Marije Ruzarije Frantulović.

69 S. Andželka Kosić poslana je u Zagreb radi školovanja u rujnu 1936., ali je prvo boravila u stanu u Gajevoj ulici, odakle je prešla u Paromlinsku. Usp. DPS 3, kutija 3, svezak 3, I. BOJANIĆ: *Prikaz života i rada sestara dominikanki*, str. 5.

70 S. Andželika Prizmić došla je 1934. u stan u Gajevoj (DPS 3, kutija 3, svezak 3, I. BOJANIĆ: *Prikaz života i rada sestara dominikanki*, str. 5), odakle je 20. III. 1936. premještena za prvu starješicu filijale u Domu za zapuštenu djecu u Kukuljevićevoj ulici (Državni arhiv u Zagrebu, HR-DAZG-230, sign. 144/30, Fond *Dječji dom Josipovac*, Izvještaj tajnice Ivke Marušić, 1938.), a potom u rujnu iste godine za prvu starješicu filijale u Kuhinji kraljice Marije srednjoškolskoga obdaništa u Medulićevoj ulici (KKSAC 1, bez datuma, IX. 1936.). Budući da se početkom 1938. na toj službi spominje s. Ladislava Karninčić (SVU, bez. br. 1938. Broj i naziv kuća Kongregacije sv. Andjela čuvara ss. Dominikanka. Korčula, 24. I. 1938.), očito je s. Andželika potkraj 1937. ili početkom 1938. prešla u filijalu u Paromlinskoj ulici.

71 Usp. ZOČSD, Osobnik s. Lucije Blagajić.

72 AKSAC, Dokumentacija o preminulim sestrama, Dosje S. Mateja Vuković, Danica DRLAN: *S. Mateja, Iva Vuković*. Rukopis, Split 1998., str. 1.

su sestre same odlazile u Maksimir po rublje i habite braće dominikanaca, a nakon što bi s. Mateja sve oprala i izglačala, opet su sestre sve vraćale u Maksimir. Budući da nisu imale automobil, a tramvajske stanice su u ono doba bile jako daleko od Paromlinske i od dominikanskoga samostana u Maksimiru, odlazak po robu za pranje i njezino vraćanje dominikancima bilo je jako naporno i teško. Unatoč tome, sestre su bile uporne, a osobito s. Mateja za koju s. Andelika piše: "Taj posao je uglavnom obavljala S. Mateja, koja kaže, da joj se čini da nije nikada izlazila iz barake gdje je bila praona, a u kojoj je znala poštano pokisnuti kada bi padala jača kiša. Izšla bi iz barake samo na objed i večeru."⁷³

U izvještaju za Vrhovni zbor Kongregacije u kolovozu 1938. starješica Reginalda Munitić kaže da zajednica u Paromlinskoj broji deset sestara koje zajednički mole časoslov i krunicu, pohađaju misu, obavljaju razmatranje i čitaju duhovno štivo. Osim što vode brigu za djecu u obdaništu i zabavištu, sestre pohađaju bolesnike, a od vremenitih dobara ne posjeduju ništa.⁷⁴ Nažalost, spomenuti starješinski izvještaj, jedini takav iz ove filijale, kako je kratak te ne donosi detaljnih podataka ni opširnijega osvrta na život i rad sestara u Paromlinskoj. Ipak je vrijedan jer u kratkim crtama oslikava filijalu u Paromlinskoj neposredno prije njezina ukidanja 29. rujna 1938.

Zatvaranje filijale

Otvorivši filijalu u Paromlinskoj ulici, dominikanke su postavile temelje pastoralnom radu u tom dijelu Zagreba. Nije se prevario Svetozar Rittig kada je izrazio nadu da će ta njihova filijala biti kao gorusičino zrno koje će dati obilat plod. Šest godina dominikanke su iz ljubavi prema Bogu i bližnjemu zanemarivale vlastito zdravlje živeći i radeći u iznimno lošim i teškim uvjetima. Kao što su one s pravom svoju filijalu u Paromlinskoj ulici uspoređivale s misionarskom

postajom Bošonti u Indiji, tako bismo ljubav i požrtvovnost sestara dominikanki koje su djelovale u toj filijali mogli usporediti s ljubavlju i požrtvovnošću misionara i misionarki u raznim krajevima svijeta. Sestre nisu gledale na sebe ni na svoje zdravlje, nego prvenstveno na djecu, bolesnike i siromahe kojima su bile poslane.

Neprikladne prostore u Paromlinskoj ulici dominikanke su napustile 29. rujna 1938. kada su filijalu od tamo preselile u svoj novi samostan bl. Hozane Kotorke u Trnju.⁷⁵ Onde su nastavile živjeti i raditi Bogu na slavu, svojoj redovničkoj obitelji na čast i narodu na duhovnu i vremenitu korist. Na teške početke u Paromlinskoj i na žrtve što su ih ondje podnijele nisu gledale s tugom niti su im budile mučna sjećanja. Dapače, sestre koje su živjele u Paromlinskoj rado su o tome pričale, a neke su i zapisale svoja sjećanja. Ali, to nisu uspomene na bolne i teške godine, nego radosna sjećanja na požrtvovno služenje djeci, bolesnicima i siromasima iz ljubavi prema Kristu. "Za njega su" – kaže s. Mira Cobenzl – "radile i njega nosile ljudima. Zbog njega su rado izgarale u brojnim žrtvama."⁷⁶ Stoga ovaj prikaz uistinu teškog i požrtvovnog rada sestara dominikanki u njihovoj filijali u Paromlinskoj ulici završavamo i danas aktualnim riječima što ih je o toj filijali 1975. zapisala s. Andelika Prizmić: "I kada mi danas u jednoj perspektivi i sa mnogo različitih mentaliteta, što ih je donijelo naše doba, gledamo na sve to, gotovo da i ne shvaćamo, da su se te naše sestre mogle toliko žrtvovati. – Da, ali snagu im je dao Bog i jaka svijest svoga zvanja, redovničko poimanje i spremnost da se ostvari ono na što je svaka pojedina odgovorila Božjem pozivu. I to su bile sestre zdrave, lijepе, pametne, mlade, pune života i krvi koja struji ..., i one su imale svojih problema ...; ali, ideal zvanja i nada u vječnu nagradu, davala im je snage da ustraju."⁷⁷

Ivan Armanda

73 A. PRIZMIĆ: *Povijest Kongregacije*, str. 74.

74 Usp. AKSAČ, Kutija Dokinute kuće i filijale, Fascikl Zagreb – Gajeva, S. Reginalda Munitić Vrhovnom vijeću Kongregacije, Zagreb, bez datuma, 1938.

75 A. MILINKOVIĆ: *Iz rukopisa č. majke Andele Milinković*, str. 59.

76 M. COBENZL: *Povijest i rad sestara dominikanki u Trnju*, str. 124.

77 A. PRIZMIĆ: *Povijest Kongregacije*, str. 75.

NAŠI POKOJNICI

S. VLADIMIRA ANTOLIĆ

13. 06. 1957. – 11. 03. 2016.

dominikanka

U petak 11. ožujka, u 21 sat i 10 minuta s. Vladimira Antolić je zadrnjim dahom ugasila svoju životnu svijeću koja je bila upaljena 13. lipnja 1957. godine. To malo, sićušno stvorenje je poput svjetla obasjalo cijelu obitelj Antolić, jer se napokon rodila djevojčica kojoj su dali ime Anica. Čim je malo odrasla njezini su bili svi puteljci, livade, i šume na pitomom desiničkom briještu, Trčkarala je, igrala se i tom radošću dodirivala sve koji su je okruživali. Upravo je tom radošću i nesvjesno bila svjetlo u kraju u kojem je odrastala, roditeljima, braći i sestrama s kojima je živjela. To je svjetlo nosila i među svoje vršnjake u školu, u crkvu, da bi se kasnije sjedinilo s plamtećim ognjem Dominikove gorljivosti za spas duša, u Kongregaciji sestara dominikanki.

Znakovito je i prepoznatljivo bilo to malo svjetlo Anice, a kasnije s. Vladimire Antolić u redovničkoj zajednici u kojoj je živjela i djelovala. Svojom je vedrinom, urednošću i marljivošću zaslađivala naše zalogaje kojima smo krijele svoje tijelo. I to, iz dana u dan. Ne znam jesmo li joj ikada rekle, hvala. Vjerojatno jesmo, mnogo puta, ali to nije nikada bio uvjet za njezin tih, samoprijegoran rad u zajednici. Poput marljive pčele ustajala bi ranije kako bi spremila doručak prije zajedničke molitve i svete mise. Kad je nahranila svoju dušu sve je išlo bespriječorno i lakše. Razumjela se u svaki posao. Kad god je stigla rado je pomagala u vrtu, u crkvi, u župi. Brzo je shvatila koji su najčešći kvarovi na mašinama i znala ih je mnogo puta sama popraviti. Kod svake, veće ili manje poplave u podrumu prva je pritekla u pomoć.

Kad je službeno započeo djelovati kod nas dječji vrtić Bl. Hozana, s. Vladimira se u njemu vodila kao glavna kuharica. No, da bi kuhinja zadovoljila svim kriterijima i standardima

državnih institucija, morala je pohađati razna predavanja o prehrani, naučiti i primjenjivati mnoge propise koji se s tim u svezi traže. Savjetovalo je, u okviru tih propisa, vodila evidenciju temperature hrane, najprije kad izlazi iz kuhića, a potom kad stigne do dječje blagovaone. Jednako je tako trebala paziti na točno propisanu temperaturu u hladnjacima. Zahvaljujući njezinoj prirođenoj preciznosti, stručnosti i urednosti, državna inspekcija, premda veoma rigorozna, nije nikada našla ni najmanju primjedu. Čak što više, o urednosti i čistoći kuhića govorilo se samo u superlativima.

Osim kuhića, s. Vladimira je rado ponudila svoju pomoć gdje god je trebalo: u vrtu, u crkvi, u župi. Uvijek je bila spremna pomoći kad je trebalo i kod braće dominikanaca, jer ih je cijenila i voljela kao svoju rođenu braću. Jednakom je sestrinskom pažnjom i ljubavlju bila na usluzi i župnicima i kapelanima u našoj župi Krista Kralja, osobito vlč. Alojziju Žlebeciću kojega je poznavala dugi niz godina. Isto

tako i novom župniku, vlč. Domagoju Vuletiću. Rado je, naime, pritekla u pomoć s. Franici koja djeluje u toj župi, kad god su bila župna slavlja.

Mogli bismo u nedogled nabrajati njene vještine, njenu spretnost i urednost, a osobito veličati njenu spremnost za svaki posao i pomoći bilo kome. Ali sigurna sam da bi svaki taj opis bio još uvijek nedostatan, jer mi ljudi govorimo i pišemo samo o onome što vidimo i čujemo. Vjera nas pak uči da u svakom ljudskom biću ima daleko više onoga što je našim očima sakrito, našim ušima nečujno. To su područja u koja prodire samo 'Božje oko, koje svuda gleda i sakrit mu se ništa ne da'. Za nas je to velika utjeha i sigurnost na ovozemnom trnovitom putu. Jer samo radi te sveprisutne Božje nazočnosti i ljubavi isplati se svaki trud, svaka žrtva, svako trpljenje, duševno i tjelesno.

s. Vladimira je to dobro znala i zato nije nikada posustala. U tome nam zaista može biti uzor i poticaj.

A onda je nenadano došla bolest koja ju je u kratkom vremenu svladala i prikovala uz bolesnički krevet. Još je uvijek, unatoč tome, više puta, putem telefona ili usmeno davala upute sestrama u kuhinji što i koliko treba staviti hrane djeci, kako ispuniti formulare koje traže nadležne državne institucije.

I kad ih je u sve uputila, njena je agonija bivala sve žešća i brža. No, i u ovim trenucima, Bog svojih ne ostavlja. Brižnost i nježnost priore s. Marine, kao i drugih sestara ove zajednice prema s. Vladimiri, ne može se opisati ljudskim riječima. Osobitu je njegu dobila kad je za nju preuzela svu skrb s. Ivanka, uz svesrdnu pomoći njene rođene sestre, Nade. Bili su to plodovi ljubavi i nježnosti što ih Milosrdni Otac u izobilju izljeva na one koji ga ljube. Zadnja dva, tri dana sestre su se danonoćno izmjenjivale kod s. Vladimire, bdjele i molile da joj Bog i Blažena djevica Marija budu utjeha i pomoći.

Tu je svima postalo gotovo opipljivo Isusovo obećanje: *'tko god ostavi kuće, ili braću, ili sestre, ili oca, ili majku, ... poradi imena mojega, stostruko će primiti i život vječni baštiniti.'* (Mt 19,29).

I brat je Milan, zadnjih nekoliko dana, ostavio sve kod kuće i gotovo cijeli dan, sa sestrom Nadom bio kod svoje Anči. Svima je bilo očito njezino zadovoljstvo zbog njihove prisutnosti. Kako je samo dobro čula Nadin glas, dok je ova bila još daleko u hodniku. „Evo je, dolazi“, rekla

Obitelj Antolić na okupu.

bi sa smiješkom na licu. Posjećivale su je i druge njene sestre, Milica i Marica sa svojim obiteljima. Bio joj je dragi posjet i sestrične Ivanke i njezine kćeri, Danijele, i drugih prijatelja i zanaca. Svi su oni teška srca promatrali kako ih

njihova sestra, šogorica, teta i poznanica napušta. Bol rastanka moguće je priхватiti i shvatiti samo u vrhunaravnom duhu vjere. Tu snagu i milost želimo cijeloj rodbini, a jednako tako i redovničkoj, dominikanskoj obitelji.

SAHRANA S. VLADIMIRE

U ponedjeljak 14. ožujka bila je sahrana s. Vladimire, na groblju Miroševac u Zagrebu. Okupio se zaista veliki broj sestara iz svih naših zajednica, kao i braće dominikanaca, koji su je ispratili na vječni počinak. Došli su i brojni njezini mještani iz Desinića, kao i njezina bliža i daljnja rodbina. Bio je i priličan broj župljana župe Krista Kralja. Sprovodne je obrede vodio o. Alojz Čubelić. Vjerujemo da nam je s. Vla-

dimira isprosila od Boga lijepo vrijeme, nakon dugih kišnih, vjetrovitih i tmurnih dana.

Za vrijeme sahrane o. Alojz se u kratkim crtama osvrnuo na život s. Vladimire napomenuvši kako se „čitav život s. Vladimire odvijao u duhovnom ozračju međusobnog prihvaćanja, poštivanja, uslužnosti i dobrote.“ Evo doslovno njegova govora:

Draga braćo i sestre,

Postoje osobe koje vam se nekako otpreve zavuku pod kožu, jer vidite da su takve da ne mogu imati neprijatelje. Sve ono što je kao ideal ljudskosti jedva dosizivo i ostvarivo u životu većine smrtnika, kod njih dobiva lice spokoja, mirovornost, blagosti i ljubav. To su osobe koje prema naputku svetoga Pavla naprosto pretječu jedni druge u strpljivosti, dobroti i nježnosti. Mislim da se čitav život sestre Vladimire odvijao u tom duhovnom ozračju međusobnog

prihvaćanja, poštivanja, uslužnosti i dobrote. I stoga nam je na današnjem oproštaju od sestre Vladimire jako teško govoriti i biti, razmišljaјući o onome što je ona uistinu bila i postaviti neka, možda, neugodna i pitanja. Svaki put kada se od dragih osoba oprštamo, nekako smo u napasti pokazati svu silinu i opseg vlastite sebičnosti i taštine, jer prvotno razmišljamo o tome što se zapravo događa smrću dragenam osobe i kakve to ima posljedice i tragove za naš osobni život. Da bismo se toj napasti ohrvali potrebno je opet iznova pokušati prouknuti u tu tajnu božanskog pogleda na ljude i događaje. Vidimo gotovo svaki dan da se božanska logika uvelike razlikuje od ljudske logike i proračunatosti. Potom, taj strašni i gotovo demonski potencijal patnje koja razara to što je tjelesno i gotovo do iznemoglosti i plača dovođi onoga koga zahvaća, drma sve ono što smo mislili da znamo o životu i njegovom odvijanju. Jer mi bismo, svakako htjeli da nas mimoide ta čaša, jer u njoj nema nikakvog drugog okusa do li gorčine i otrova. A koji bi čovjek htio piti iz takve čaše, kada unaprijed zna za jedini sigurni ishod? I kako shvatiti taj ponor koji dijeli ono što je ljudsko i ono što je božansko, jer bi bilo doista drsko zanijekati da taj jaz ne postoji. Doduše, uvijek se možemo u spekulaciji pokušavati izmotavati i pronaći neka nazovi spasonosna rješenja, ali, u konačnici, ništa se ne mijenja na stvari. I zato je tako teško naći riječi utjehe i koliko toliko trijeznog pogleda na to što je nečiji život značio, i kako sada stvari stoje kad više nema nikakvih pitanja ni mogućnosti da se

dаду odgovori. Pa ipak duh se ne smiruje dok ne pronađe postoje li uopće takve riječi utjehe i nade u ovakvim potresnim trenucima. Ponovno se pokazuje da je jedino vjerska perspektiva ta koja mijenja sliku i o čovjeku i o Bogu. Zato ćemo zahvaliti Bogu na životu i uzornom življenju sestre Vladimire koja je pokazala da je moguće biti redovnica i čovjek u strogom smislu riječi, unatoč svim ugrozama, prijetnjama, nasilju kojega ne nedostaje na ovoj tako čudnovatoj planeti i njezinim stvorenjima. Vjerujemo i molimo da pokojna sestra Vladimira spada u osobe koje su unatoč ograničenosti, upućivale na život povrh ove stvarnosti. U najdubljem prijamu, u nutarnjoj tišini moći ćemo ih susresti ne samo danas nego uvijeke. Pokojna Vladimira je sada i uvijek skrivena u Gospodinovom svjetlu, ona nastavlja živjeti u nutarnjem nebu, na kojemu ćemo svi zajedno susresti Gospodnje lice i sve one koji su nam u vjeri prethodili. Što više razgovaramo s Bogom živim, to više smo uvjereni u dijalog prijateljstva i ljubavi, jer vječnost nije nepokretna već je neprestani napredak iz neiscrpne ljubavi. Možemo stoga i danas s pokojnom Vladimirom, sada skrivenoj u Božjem srcu, nešto novo naučiti o ljubavi koja će postati čistija i koja će svakoga obogatiti. Zapravo u toj Božjoj stvarnosti koja je prebivala u pokojnoj Vladimiri, pronađimo izvor za svaku dobrotu i ljubav prema drugom čovjeku.

Fr. Alojz Čubelić, OP

MISA ZADUŠNICA

Odmah nakon sahrane, bila je, u samostanskoj kapeli, misa zadušnica za s. Vladimira, koju je predvodio župnik Domagoj, uz asistenciju kapelana Milana Dančuo, fra Ivice Miklenića, i braće dominikanaca. Uvodeći u liturgiju, župnik Domagoj se ukratko osvrnuo na život s. Vladimire. Bila je među prvim sestrama koje je upoznao kad je došao na ovu župu. Ostala mu je sjećanju kao vedra, nasmiješena, i koja je sva pripadala Gospodinu. Od njega je crpila puninu života, puninu radosti i blagoslova kojega je spontano prenosila na sve koje je susretala. Podsjetio je također kako redovnice imaju otkriveno lice i ruke. Zašto ruke? Zato jer one časno rade, a lice zato jer ono gleda Gospodina. U rukama se otkriva Krist koji radi za bližnjega. U licu se otkriva Onaj koga se motri – Krista Gospodina. Sestra Vladimira je svojim životom svjedočila Onoga kojega je motrila, Krista, svoga Zaručnika. Da bismo mogli ući u otajstvo, da bismo mogli biti sjedinjeni sa nebeskom Crkvom, pokajmo se za svoje grijeha i slabosti i molimo od Boga oproštenje. Na posebni se način želimo u ovoj liturgiji sjetiti s. Vladimire, moliti za nju Božje milosrđe. To je najbolji i najuzvišeniji način na koji ćemo joj iskazati svoju zahvalnost i blizinu.

Za vrijeme svete mise, s. Ana je pročitala neke pojedinosti iz života s. Vladimire, kako slijedi:

s. Vladimira Antolić rođena je 13. lipnja 1957. u Ivanić Desiniću, župa Desinić, od oca Viktora i

majke Filipine rođ. Škalički. Bila je to brojna, zagoštska obitelj od desetero djece: Ivo, Vladimir, Josip, Vjekoslav, Anica, Milica, Branko, Marica, Nada, Milan i Štefica, koja je umrla u najranijoj dobi. Danas, osim roditelja, već su četiri njezina brata napustila ovaj zemaljski život.

Anica, kako se krsnim imenom zvala s. Vladimira, bila je, dakle, peta po redu, a prva djevojčica. Možemo zamisliti kakva je to bila radost za njezinu stariju braću, a osobito za mamu, kojoj je Anica, čim malo odraste, trebala biti desna ruka u ženskim poslovima. Anica, koju su od milja zvali Anči, je brzo sazrijevala u dobi i milosti, okružena pažnjom i ljubavlju svojih najmilijih. Ali je, zajedno s milošću, započela u njoj sazrijevati i klica redovničkog zvanja. Sigurno su tome pridonijeli njezin tadašnji župnik, vlč. Marko Culej, kasnije prvi Varaždinski biskup, kao i sestre dominikanke: s. Franka, s. Eugenija i s. Andrijana, koje su u to vrijeme djelovale u njezinoj župi. U to su vrijeme nicala i mnoga druga svećenička i redovnička zvanja. Anči je bila dobar đak, pa nije trebala toliko učiti. Zato je mogla više vremena posvetiti mami, pomažući joj u svemu, ali se jednakom rado zadržavala i pomagala u crkvi, kod župnika Marka i kod časnih. Bila je izuzetno marljiva. Kod nje je sve moralo biti čisto, uredno, na vrijeme. Čak ju je mama morala prisiljavati da se malo zaustavi i odmori.

Tako veselu, živahnu i spretnu zavoljeli su i susjedi, pa i nastavnici, kao i njezini vršnjaci

u školi. Ali ju je nadasve zavolio Onaj koji ju je malo pomalo pripremao za svoje poslanje. Osjetila je ona taj Božji dodir u svome srcu. Čuvala je neko vrijeme tu svoju tajnu, da bi je, odmah, nakon završene Osnovne škole izrazila svojim roditeljima. Odlučila je, naime, poći u samostan i postati sestra dominikanka.

Razumljivo je bilo prvotno njihovo nezadovoljstvo i suprotstavljanje njezinoj odluci, posebno majke, jer s njom gubi toliko željenu pomoć. Mora se priznati da ni Anici nije bilo lako napustiti svoj topli dom, braću, drage male sestrice, oca, majku, ali je u sebi osjetila neodoljiv zov Onoga koji je rekao: ... *tko god ostavi kuće, ili braću, ili sestre, ili oca, ili majku, ... po radi imena mojega, stostruko će primiti i život vječni baštiniti.*" (Mt 19,29).

Kad je, dakle, svladala svoju dječju privrženost gnijezdu iz kojega je nikla, privrženost pitomim zelenim brežuljcima, školskim prijateljicama s kojima je dijelila dječje nestašluge, evo je, spremno kreće na novu pustolovinu, u samostan sestara dominikanki, u daleku Korčulu. Bilo je to 11. kolovoza 1975. Došavši tamo, nije skrivala svoju radoznalost: gdje je kraj toj beskrajnoj vodi koju zovu morem? gdje su livade, cvijeće, voćke? pa tko može živjeti u tim kamenim kućerinama? Sve joj je to izgledalo pomalo čudno i zanimljivo. A, *valjda ću se i ja priviknuti kao i sve druge!*, govorila je samoj sebi.

Nije trebala dugo čekati to privikavanje. Ubrzo je, poput ribe, skočila u to beskrajno, plavo more, i valjalo ju je često zaustavljati da je plivački zanos ne odvede predaleko, prema jadranskim dubinama. Redovničko je odijelo i novo ime, s. **Vladimira** (na uspomenu svojega starijega brata Vladimira) dobila 1977. Prve je zavjete položila 1978., a doživotne 1986., u Korčuli

U korčulanskoj je zajednici brzo bila uočena spremnost i urednost male Anice, odnosno, kasnije s. Vladimire, kao i njena sklonost kuhrsakom umijeću. Stoga je redovnički poglavari, nakon završene srednje škole, šalju i na usavršavanje u toj struci.

Kao vrsna kuharica i slastičarka (osobito se usavršila u pravljenju torta) najveći je dio svo-

ga života provela u zagrebačkom samostanu, u Trnju, gotovo 30 godina.

U toj je zajednici u više navrata bila zamjениčica zagrebačke priore, s. Marine Pavlović, a na toj ju je službi zatekla i prerana smrt.

S pravom kažem **prerana**, jer je s. Vladimira, po našim ljudskim računicama, bila u naponu snage. Do nedavna je bila aktivna i neu-morna u svojoj službi. Osjećala je povremene tegobe, išla na liječničke pregledе, ali liječnici nisu nikada pronašli nešto ozbiljnoga. Nažlost, kad se otkrilo, a bilo je to koncem listopada prošle godine, bilo je već prekasno za bilo kakav operativni zahvat koji bi mogao odstraniti ili zaustaviti njenu zločudnu bolest. Ipak, nije se odmah predala. Svjesna svoje dijagnoze, još uvijek je gajila u sebi nadu da će se možda izvući, osobito kad su sestre njene zajednice, a vjerujem i iz drugih zajednica, započele devetnicu našoj dragoj bl. Ozani za njezino ozdravljenje. Molile smo i nadale se da će se Bog proslaviti po svojoj blaženici Ozani, učiniti čudo po njezinu zagovoru i vratiti zdravlje našoj s. Vladimiri. Bio bi to, po našem razmišljanju, argumentirani dokaz koji se traži za njezino proglašenje svetom. No, *Božji putovi nisu naši putovi*, kaže Izajia prorok (55,8).

Kao što vidimo, čudo ozdravljenja s. Vladimire nije se dogodilo, što nipošto ne znači da se

Ozanina svetost dovodi u pitanje. Za nas je ona definitivno sveta, pitanje je samo trenutka kada će to Crkva javno proglašiti.

Međutim, ako gledamo malo bolje, mi smo zaista svjedoci čudesnog Božjeg zahvata kod s. Vladimire, po zagovoru bl. Ozane. Zar bi ona mogla bez toga zahvata nositi tako strpljivo svoje boli! Kako bi mogla bez izuzetne Božje pomoći prilagoditi se da joj se, u polovici njezinih dana već gasi tjelesni život! Zar bi mogle i mi, sestre, bez tog čudesnog Božjeg zahvata, prihvati da gubimo iz svoje sredine jednu mladu, radišnu i dragu sestraru! Do nedavna smo se zajedno radovali, raspravljači s njom, putovale u Šibenik na Dane kongregacije. A sada nam se čini kao da nam je jednostavno, na neki način, 'ukradena'.

Bez čudesnog Božjeg i Ozaninog zahvata kako bi mogla njena rodbina, kojoj je bila tako privržena, prihvati da nema više njihove drage sestre, šogorice i tete? Uvijek su bili povezani, cijela obitelj, osobito kad su dolazili teški trenuci bolesti oca, braće, majke. Sigurna sam da se oni ne stide reći kako im je Vladimira u tim trenucima bila velika pomoć, potpora, a jednako tako i rame za plakanje. Sa strepnjom i s ljubavlju je pratila svakog člana svoje obitelji, i njihovu djecu, kojoj se posebno radovala.

Bez čudesnog Božjeg i Ozaninog zahvata kako bi mogla podnijeti bol rastanka njena draga sestra Nada s kojom je bila na osobitu način povezana, a jednako tako i brat Milan. I napokon, zasigurno je s. Vladimira osjetila tu Božju, dosjetljivu ljubav i nježnost po rukama susestara koje su danonoćno bile uz nju, osobito s. Ivanka. Vjerujemo da će joj ona s neba to stostruko uzvratiti.

O, draga s. Vladimira, svima ćeš nam jako nedostajati. Ne možemo još zamisliti da je tvoje

mjesto u kapeli, u blagovaoni, u rekreaciji zauvjek ostalo prazno. Bila si veoma društvena osoba. S kakvom si samo strašcu pratila sportska natjecanja. Znala si pojmenice najbolje igrače u nogometu, u košarci, tenisu, a najviše si se ipak divila i radovala skijaškim pobjedama Kostelića.

Dakle, s. Vladimira je bila žena koja nije sakrivala svoje zanimanje za svjetska i domaća zbivanja; nije sakrivala ni svoje simpatije prema favoritima pojedinih sportskih vještina.

Što tek reći o njezinoj revnosti prema zajedničkom, samostanskom životu! Voljela je zajednicu, žrtvovala se za nju s iskrenim osjećajima da je to njezin dom. Ukušna hrana, koju je danomice pripremala za cijelu zajednicu, kao i za mnogobrojnu djecu u vrtiću, samo su neznatni, vidljivi čini njene požrtvovnost, ali je još daleko više bilo onih nevidljivih znakova ljubavi koje je iskazivala prema svome Bogu i svojim susestrama. A revnost prema zajedničkom redovničkom životu naprosto ju je gonila da uvijek sudjeluje na svim zajedničkim vježbama zajednice. Ona nije poznavala polovičnost ni u poslu, ni u molitvi ni u zajedničkom životu. Uvijek je bila cjelovita, iskrena, otvorena.

Draga rodbino, drage sestre i svi vi koji se sa suzama oprštate od s. Vladimire, - koliko god nam bilo sada teško, budimo sretni, ponosni i zahvalni Bogu što smo je imali u ovom razdoblju našega života, na ovom prostoru Lijepi naše domovine, u Kongregaciji sestara dominikanki u kojoj je istinski živjela Bogu, Redu i narodu.

U tom vidu neka Milosrdni Bog bude nama utjeha, a njoj vječna nagrada na nebesima. Tako neka bude!

s. Slavka Sente

SJEĆANJA NA S. VLADIMIRU I DOJMOVI

Fra Ivica Miklenić

Ja sam fra Ivan Miklenić, rodom iz Desinića. Deset godina sam mladi od s. Vladimire, a u školu sam išao sa njezinim bratom Milanom. Ona je otišla u samostan kad sam ja bio još

dijete. Kad je, nakon nekoliko godina došla kući u bijelom kao časna sestra, trčali smo u njezinu kuću i tražili svaki trenutak da je vidi-mo. Njezino nam je odijelo bilo jako zanimljivo. Bilo nam je drago što je ona mlada časna

i to iz našega kraja. Bio je to i dodatni izazov za nas, možda bi i mi mogli biti tako. Ja sam, inače, ministirao uz s. Andrijanu i s. Franku i s. Eugeniju. Kasnije je došla s. Gracija. Mi djeca smo često bili uz časne sestre. Pomagali smo im spremati crkvu i oko crkve. Tako smo uz njih odrastali. Sjećam se jednog događaja kad mi je Milan u školi dao jednu olovku i kaže: „Vidiš, ovo mi je dala moja sestra. Evo tebi.“ Dobro se sjećam, bila je to bijela olovka, a na njoj zeleno iscrtana Marija Bezgrešna. Imati ovakvu olovku u doba komunizma, to je bilo nezamislivo da čovjek nešto takvo ima. Sestra Vladimira ju je od nekoga dobila i donijela svome bratu, a on ju je dao meni. Ne mogu opisati kako sam bio sretan i ponosan što imam takvu lijepu olovku.

Kasnije sam se i ja odlučio za svećeništvo. Nakon prve godine bogoslovije otišao sam u franjevce, pa smo onda nekako bili na istoj, redovničkoj, liniji: ja franjevac, ona dominikanica. Nismo se baš često viđali, ponekad bi izmjenili sms poruke, čestitali si Božić i Uskrs i to je to. Ja sam na Trsatu, a ona u Zagrebu, pa je i ta udaljenost vjerojatno bila zapreka da se nismo često viđali. Mi samostancu smo uvijek u nekoj žurbi i obavezama. Ali, kad sam čuo da je bolesna, došao sam je posjetiti, za vrijeme svećeničkog tečaja. Sada mi je jako draga što sam onda

navratio i što sam je uspio vidjeti. Bila je kod nje i Nada i Milan. Obnovili smo malo, naš domaći, zagorski jezik. Čudila se kako nisam zaboravio naše narjeće. Pa kako ćeš to zaboraviti? I, eto, u lijepoj nadi smo se razišli, stavljajući sve u ruke Božje. Ne znam što je s drugim svećenicima, ima ih prilično iz naše župe. Moramo biti jedni s drugima i jedni za druge Bogu na slavu. Do sada se nismo baš puno družili, svatko ima svoje obaveze, svoje službe, ali je važno da svi idemo prema istom cilju. Molimo jedni za druge.

Ivana Horvat

Ja sam sestrična od s. Vladimire. Moram reći da je to za mene danas jedna ogromna tuga, jer sam se, zapravo, oprostila od moje drage sestrične i moje priateljice iz mladosti. Zajedno smo odrastale na tim zagorskim bregima. Oni imaju prekrasnu, drvenu hižu. Svake godine kad bi dolazila kući ona ju je uređivala i uljepšavala. To je nešto predivno, kao iz priče. I ja sam jednom spavala u toj drvenoj kućici sa mojom Anicom. Ona me zvala neka dođem da budeмо malo zajedno. Lijepo je biti s prijateljima i obnavljati uspomene iz djetinjstva. Ali je meni bilo isto tako predivno dolaziti k Anici, u ovaj sveti dom, gdje me ona s radošću pogostila sa svojim specijalitetima. Tu sam se osjećala kao da sam došla doma. Uvijek će mi faliti ti divni susreti s Anicom. Hvala vama svima na svemu.

Dean, nećak:

Ja sam nećak s. Vladimire, od njezine sestre Marice. Teta Anica će mi nedostajati. Žao mi je što se nismo još više družili, a imali bismo si mnogo toga podijeliti. Upoznao sam je još kad sam bio mali. Mogu samo reći da je ona uvijek bila super teta. Anica je bila Anica! To ime mi kaže sve!

Klaudija, nećakinja:

Viđala sam tetu Anicu kad smo bili na ferijama u Zagorju. Pamtit ću je po njezinu veselu glasu kad smo se dozivale po bregima.

Andela, sestrična:

Anica je bila jako dobra. Uvijek nas je posjećivala. Nemam riječi. Sama dobrota.

Ana Zubak, sestrična

Bila je dobra, mirna, skromna, predivna.
Šogorica od p. Miklenića

Kak bi se to rekli, to su vam sve crkveni krugovi. Mi smo svi blizu. Kad smo dolazili kod bake koja je bila prva susjeda, bili su to predivni trenuci, igre, druženja. Poznam Vladimиру od malena, skoro smo vršnjakinje, pa smo se dobro poznavale. Kad je ona otišla u Korčulu za pripravnicu, i ja sam dobila želju da i ja idem, ali, eto, nije mi se to ostvarilo.

Marijana, nećakinja, bratova kćer

Ne mogu niti reći kako mi je teta Anica bila

draga. Kad god je bila tati godišnjica, dolazila je je zajedno s tetom Nadom na groblje u Bistru.

Vujček Štef

Poznavali smo Anicu. Bila je jako dobra. Kad je dolazila kući primila bi se svakoga posla. Znala je ići i u šalu i na njivu. U sve se razumjela.

Margareta, Marijanina kćer, pranećakinja

Nismo se baš često vidale. Srele smo se kad je baka umrla, u Zagorju. Gledajući tetu Anicu, u jednom sam periodu svoga života i ja htjela ići u časne, toliko mi je to izgledalo lijepo. No, na kraju ipak nisam otišla. Ali ja sam aktivna u crkvi i tako da će se uvijek za nju moliti. Mislim da je neću nikada zaboraviti, da će mi uvijek ostati u mislima.

Gospodine, usliši nas

Povodom njezine 25. obljetnice redovništva, a bilo je to 7. rujna 2003. sestre su joj upriličile posebne molitve. Prisjetimo se još jednom toga i neka joj Gospodin udijeli sve ono za što smo ovdje na zemlji molile.

Zahvaljujemo ti što uvijek pomažeš s. Vladimiri njezine duboke bore zabrinutosti i tuge zamjeniti u sladak i gromoglasan smijeh. Hvala ti za njezino svladavanje kad ne ide sve «ko po loju» i što joj uvijek pružaš svoju pomoć i utjehu. **Svima** je vidljiva zauzetost i brižnost s. Vladimire za zajedničko dobro, njezin 'prekovremeni' rad i još k tome radostan. Još je mnogo više

onoga što je skriveno ljudskim očima. Hvala ti, Gospodine, što tebi ne promakne ni jedan njezin pokret, ni jedan njezin uzdah, ni jedna žrtva ni molitva.

Koliko puta uživamo u ukusnim jelima i lijepim tortama. No, tek što utažimo glad i radoznalost zaboravljamо čak i reći: hvala, s. Vladimira. Tješimo se i molimo da je ti, Gospodine, nagraduješ i plaćaš svojim božanskim darovima. Zato ti zahvaljujemo.

Hvala ti, Gospodine, što si s. Vladimiri dao mnoge darove koje ti ona uzvraća služeći svojim sestrama. Napose ti zahvaljujemo za darzvanja i posebnog poslanja.

Izrazi sućuti

✉ Drage sestre, htio bih izraziti sućut povodom smrti s. Vladimire i da će moliti za nju, sjećajući se zajedničkog pješačenja na Mariju Bistrigu, te njezine vedrine i osmijeha kad god sam je bio susretao.

Filip Čačković (Rim)

✉ Svim sestrama i rodbini izražavamo iskrenu sućut, a za s. Vladimiru molimo da je Gospodin primi u svoj lijepi raj.

s. Ivana i s. Mirka, Montreal

o. EUGEN BIŽACA

20. 05. 1921. – 24. 01. 2016.

dominikanac

Nakon kraće bolesti u Splitskoj bolnici Firule u nedjelju 24. siječnja 2016., preminuo je o. Eugen Bižaca, dominikanac, u 95. godini života, 74. redovništva i 67. svećeništva. Sahranjen je u Bolu, u srijedu 27. siječnja 2016.

Uz njegovu rodbinu, prijatelje, te vjernike povezane s dominikanskim samostanom u Bolu, na sprovodu je bilo dvadesetak braće dominikanaca iz svih zajednica, te desetak svećenika s otoka Brača. Sestre dominikanke iz Korčule, Dubrovnika i Splita predvodila je Časna majka s. Katarina Maglica. Na sprovodu su bili i članovi drugih redovničkih zajednica s otoka Brača.

Misu zadušnicu u dominikanskoj samostanskoj crkvi svete Marije Milosne u Bolu predvodio je provincijal Hrvatske dominikanske provincije o. Anto Gavrić, a posljednji isprāčaj do groba predvodio je starješina bolskoga samostana, o. Damir Šokić.

Provincijal je u svojoj propovijedi prikazao život o. Eugena Bižace polazeći od riječi svetog Augustina: "Ako ne možemo izbjegći smrt, možemo dobro živjeti svoj život." Eugen je dobro živio svoj život, ustvrdio je o. provincijal, i u onim trenucima kad nije bilo dobro i kada životne situacije i život Provincije nije bio nimalo jednostavan niti lagan.

Rođen je u Postirama na Braču u petak 20. svibnja 1921. Pučku je školu pohađao u rodnom mjestu, a klasičnu gimnaziju u Bolu i u Dubrovniku. Ulazeći u Red braće propovjednika 28. srpnja 1941. u Dubrovniku, polažući jednostavne zavjete u istom samostanu 29. srpnja 1942. te svećane zavjete u Zagrebu 7. lipnja 1948. o. Eugen, prostrt pred nogama svoga poglavara, tražio je Božje milosrđe i milosrđe svoje dominikanske braće. Prostrt pred oltarom 29. lipnja 1949. u Zagrebu svećeničkim ređenjem odgovarao je "Evo me!", predajući se posve Kristovu pozivu. Zatim je provincijal dodao: "Danas, 67. godina nakon svećeničkoga ređenja, i nakon 74. godine redovništva, o. Eugen, položen je pred oltarom, i kao da govori Kristu: 'Primi me!' A mi, draga braćo i sestre, rodbino i prijatelji

o. Eugena, danas ovdje okupljeni oko njegova tijela, molimo usrdno: 'Primi ga, Gospodine, u svom smilovanju i milosrđu koje si mu iskazivaо tijekom cijela njegova života.'

Dolaskom partizana u Dubrovnik, s još pedesetak bogoslova o. Eugen je mobiliziran sredinom veljače 1945. u trogirski dopunski bataljun. Ratni ga je put vodio preko Kistanja, Gospića, Ledenica, Vinodola, Ilirske Bistrice, Goricije i Postojne. Pola godine nakon završetka rata, u studenom 1945. bez ikakve najače ili suđenja po noći je uhapšen i prebačen u kažnjenički bataljun. U njemu je ostao punih 16 mjeseci, punih prisilnoga rada i komunističkog izvljavanja, a da mu nikad nije rečeno zbog čega se tu nalazi. O tome je ostavio i pisano svjedočanstvo. U ožujku 1947. otpušten je iz vojske uz oznaku: „Pošten je, nepomirljiv prema novom poretku“.

Pastoralno je djelovao kao kateheta u Zagrebu, pa zatim u Splitu. Bio je kratko podučitelj bogoslova i novaka u Dubrovniku. Od 1959. do 1966. bio je učitelj sjemeništaraca u Bolu. Zatim opet djeluje u Splitu. U Splitu je bio i isповjednik sestara dominikanki.

Godine 1969. ponovno je u Bolu kao samostanski prior. Godine 1971. postaje provincijal Hrvatske dominikanske provincije, i u toj je službi proveo dva mandata, do listopada 1979.

Pratio je rad braće u Provinciji ali i u inozemstvu. Posjećivao ih je, o njihovu radu pisao

u Vjesniku Provincije. Znao je isticati doprinos pojedine braće. Tako na sprovodu o. Jordana Kuničića 20. veljače 1974. na zagrebačkom Mirogoju, pred 4 000 nazočnih, ističe: "Bio si budem pravovjerja, čuvar Objave i neumorni braňac crkvenog učiteljstva. Svojom dosljednošću i nepokolebivošću, svojim nesebičnim i neumornim radom, prodičio si i sebe i nas. Svojom pisanom riječi podigao si dostojan spomenik sebi i svom Redu i time ovjekovječio dominikansko ime pred budućim generacijama."

Znao je isticati i rad sestara dominikanki. Čestitajući Božić 1974. ističe "naše sestre koje kao marljive pčelice neumorno rade po našim samostanima, bez kojih bi naš život i apostolat bio skoro nemoguć".

Kroz život ga je vodilo ono što je izabrao kao mlađomisničko geslo, riječi iz Druge poslanice Timoteju 1,12: "Znam komu sam povjerenovao." Ljude je vodio Kristu i pomagao im da Krista susretnu, istaknuo je provincijal. A kao

provincijal poticao je braću da zahvaljuju Bogu na ljubavi koju Bog iskazuje u svome Sinu Isusu i da ta ljubav, piše u poruci braći u Provinciji u prosincu 1978., "rasplali naša srca kako bismo na svoj način mogli toj ljubavi odgovoriti. Ljubav prema Kristu nas je dovela u dominikansku zajednicu, učlanila u dominikansku obitelj. Usrdno molimo da ta vatra u nama postane i ostane djelotvorna te nam pomogne vršiti Očevu volju izraženu u našim redovničkim pravilima i svećeničkim obvezama."

Najveći dio svog života proveo je u Bolu. Kao ekonom, prior ili provincijal, pokretao je razne građevinske i druge pothvate. Za pedesetogodišnjega boravka na Bolu završeno je uređenje samostanske crkve i obnovljena je crkvica sv. Ivana. Prigodom proslave 500. obljetnice dolaska dominikanaca na Bol uređen je muzejski prostor u kojem su bili izloženi i pohranjeni razni stoljećima skupljeni eksponati.

Ugradio je sebe potpuno u samostan u Bolu. Prostrane samostanske prostore otvorio je i za turističku djelatnost. Samostanski vrt postao jedna od atrakcija borskog turizma. Bio je doista pionir vjerskog turizma.

Svaki napredak Bola ga je veselio, a u tom napretku i on je ima velike zasluge, zbog čega mu je Općina Bol dala javno priznanje. Provincijal je u ime Provincije zahvalio Bogu na tom daru života u svemu što je o. Eugen činio za Provinciju, Red propovjednika, Crkvu u Hrvata i hrvatski narod te da mu Gospodin dobrostivo iskaže svoje milosrđe. (usp. www.dominikanci.hr)

MARIJA PAVLOVIĆ, rođ. Piljić

27. 07. 1928. – 17. 02. 2016.

– mama s. Marine –

U srijedu 17. veljače 2016. zaklopila je svoje zemaljske oči Marija Pavlović, majka naše s. Marine.

Teško je izreći 'preminula – umrla', jer majke, u srcima djece nikada ne umiru. A to onda znači da će ona živjeti još dugo, dugo u svojoj brojnoj djeci i njihovu potomstvu. Rodila je četrnaestero djece. Koliko puta je čula dječji zov 'mama', koliko puta su to ime djeca izgovorila

međusobno, pozivajući se na njen autoritet: „mama je tako kazala, to se ima poštivati“. A taj je autoritet, poštovanje i ljubav Marija stekla upravo svojim majčinskim nastupom. Sva teorija pedagoškog i psihološkog pristupa djeci uči se, zapravo, na iskustvu spontane majčine ljubavi. A ljubav koja je nikla i sazrijevala iz Božje ljubavi i nježnosti, na isti se način, spontano, prenosi na druge, osobito na najbliže. Upravo su zato sva njezina djeca, odrastala i učila na njezinu primjeru, te su se pod takvim majčinim okriljem, osjećala lijepo i sigurno. Rodila ih je četraestero. Četvero je njih, u najranijoj dobi, kad još nisu znali izgovoriti riječ ‘mama’, otišlo među anđele. Ostala su tri sina: Franjo, Željko i Mladen (koji je prije nekoliko godina tragicno preminuo), te četiri kćeri: Kata, Ana, Vera i Manda. Svako je dijete stasalo u život pod budnim majčinim okom i brigom. Bog nagrađuje roditeljsku velikodušnost. Tako je nagradio i Marijinu obitelj blagoslovom redovničkog poziva najstarije kćeri, Kate, koja je osjetila Božji poziv u redovnički stalež. I postala je dominikanka, s imenom s. Marina. Njezinim ulaskom u samostan, i njezina majka, kao i cijela njezina rodbina, postaje, na neki način, dio naše velike dominikanske obitelji. Isto tako svaka sestra dominikanka može svaku majku svojih susestara smatrati svojom majkom. Marija Pavlović je bila blagoslovljena nazočnošću svoje kćeri s. Marine, koja joj je i svojim redovničkim poslanjem i medicinskom stručnošću, bila velika pomoć u njezinim teškim trenucima života. Sigurno joj to mama Marija neće nikada zaboraviti. Neka dobro Bogu bude vječna nagrada mami Mariji na nebesima.

s. Slavka

Majčina ljubav se ne zaboravlja

Okrjepljena svetim sakramentima i okružena pažnjom i ljubavlju svoje djece i ukućana, u 88. godini života, nakon duge i teške bolesti, blago u Gospodinu, 17. veljače, 2016. preminula je Marija Pavlović (rođ. Piljić Jurić), majka naše sestre Marine Pavlović.

Marija je sa svojim mužem, Antom, koji je preminuo davne 1990., rodila četrnaestero djece. Desetero ih je podigla na noge i još jedno siroče, koje je othranila kao svoje rođeno dijete. Za vrijeme Domovinskog rata iselila se iz Bosne u Hrvatsku (Kobilic kod V. Gorice). Mislila je privremeno, no ostalo je do konca života. Osim što je ostala mlada udovica, preminuli su joj dvojica sinova, već odrasli i oženjeni ljudi. Kako je to ona podnosila i o tome Bogu govorila, zna samo onaj tko je mogao slušati njene glasne molitve. One u tišini zna samo Onaj kome su bile upućene. Pokojna Marija se znala radovati životu i beskrajno se veseliti unucima (22) i praunucima (12). Osobito je voljela svećenike i redovnice. Nije čudo, jer jedna je kći dominikanka, s. Marina. Nije čudo da je od ovakve majke moglo poteći i redovničko zvanje.

Evo što je, na spomen svojoj majci, zapisala kći Ana:

Na vijest o majčinoj smrti navrle su mi istodobno suze na oči i neizbrisiva sjećanja na moju majku – sve plemenito, blago i sveto uz nju vezano, posebice slike iz sretnih dana našega djetinjstva. Otac, majka, braća, sestre – malo stado uvijek i u svemu zajedno; u radu, molitvi i za obiteljskim stolom. Otac tih, miran, samozatan i blagog pogleda, radio je u rudniku i svaki dan, kilometrima pješačio na posao i s posla. Njegovi povratci s posla, posebno za lijepog vremena, urezali su nam se u najdublja sjećanja; skupa s majkom radosno smo mu išli ususret – teško je reći tko se kome više radovao. Ma koliko bio umoran, kad smo mu se približavali i on bi ubrzao korak. Povješali bismo se oko njega kao bobe na grozdu, zalijetali se u njega, nespretno padali, a on je nas podizao, privijao uza se i ljubio ozarenoga lica. A majka? Majka je sa strane promatrala naš susret i na kraju rekla: “A sad je dosta, igrati će te se s tatom doma”. Veselo smo trčkarali oko njih i slušali kako mama tati prepričava dan. Nikada, baš nikada, nije odavala da joj je dan bio težak. Govorila je: „Uz Božju pomoć sve je dobro“. Takva je bila naša majka. Ništa joj nije bilo teško i nijedan problem nerješiv.

Njene su ruke uvijek bile zaposlene; kućanski poslovi, poslovi na dvoru i njivi, šivanje, pleteњe i – Krunica. Kad nije mogla ili znala kako dalje, kada je ponestajalo snage, uzela bi svoju krunicu u ruke, skupila nas oko sebe, molila i pjevala svete pjesmice. Tada to nismo razumjeli, ali se sjećam da smo poslije molitve bili sretniji i zadovoljniji. Činilo se da mama tada leprša. Tako nas je učila i odgajala. Svojim postupcima, bez puno riječi, pokazala nam je snagu molitve i pouzdanja u Božju providnost. Znamo da joj nije bilo lako. Isti posao ponavljala je nebrojeno puta. Povijala nas, učila prve korake, dizala nas kad posrnemo, objašnjavala nam zašto valja ići u školu i na vrijeme dolaziti kući. Sve je to radila srcem i ljubavlju, riječju i molitvom.

Ne znamo kako da ti zahvalimo, draga naša mati. Naučila si nas da molimo, radimo, volimo – i da praštamo. Naučila si nas strpljenju. Naučila si nas da slušamo tišinu i govorimo šuteći. Naučila si nas da se smije plakati i smijati se i tugu zamijeniti nadom, čak i onda kad ti odlaze najdraži – kao tebi suprug i sinovi. Bila si hrabra i smogla snage svaki put se dići i svoj križ prigrliti i s vjerom i nadom nositi do kraja. Došlo je vrijeme da je i ovaj put došao svome kraju. Velika ti hvala, draga majko, što si nas naučila da je u Ljubavi i Križu jedino spas. I da ljubav nikada ne prestaje!

Ove stihove, u ime svih nas koji te ne prestajemo voljeti, posvećuje ti tvoja Ana:

Majko moja, mučenice draga,
dugujem ti nebrojena blaga.
Dala si mi život da ga živim,
da ga čuvam i da mu se divim.

Toplo gnijezdo obitelji drage,
čuvalo nas i davalno snage.
Srce ti si svega toga bila,
širila si naša slaba krila.

Puna Boga, puna snage svete,
vodila si svako svoje dijete.
Stamen-vjeru ulila si nama,
primjer živi bila ti si sama.

Dom naš dragi zvonio je pjesmom,
postojaо optimizma česmom.
Dijelila si oskudna i sama,
pouku tu davala si nama.

Nizala si Krunice bez broja,
prateći nas životnog sred boja.
Molitva je snaga tvoja bila,
pred njom zla je uzmicala sila.

Napustili kad smo gnijezdo rodno,
življenje ti ostalo je plodno.
Dugačka nam pisma ti si slala,
svoju dušu u njima si dala.

S djecom svojom pošla u tuđinu
da im pružiš doma svog toplinu.
Tu si srce cijelog roda bila,
majko naša, mučenice mila.

Dani tvoji dodoše svom kraju,
i ti krenu prema svetom Raju.
Okružena vijencem roda svoga,
s pouzdanjem stupi pred svog Boga.

U svom Bogu ti i dalje živiš,
Njega slaviš i Njemu se diviš.
Ostavit nas nećeš ti ni tamo,
draga majko to svi dobro znamo.

Za sve ono što si bila – HVALA!
Nek' je na tom dobrom Bogu slava.
Kroz sve dane nek' nas uvijek prati.
Blagoslov tvoj DRAGA DOBRA MATI!

s. Marina i Ana Pavlović

Sahrana Marije Pavlović

Sahrana drage pokojnice Marije, bila je u petak 19. veljače 2016. u Velikoj Gorici. Sprovod je vodio mjesni župnik vlč. Norbert.

Na samom početku, vlč. Norbert je istaknuo kako smo se „okupili ovdje da bismo isповједили svoju vjeru da vidljiva smrt život ne oduzima, nego da kršćanski život mijenja na bolje. Ali ujedno želimo ožalošćenoj obitelji iskazati svoju sućut i utjehu vjere te u isto vrijeme za njih Bogu uputiti molitve da se ojača njihova vjera i okrijepi nada u Kristovu vazmenu pobjedu i uskrsnuće od mrtvih. Napokon ćemo Boga moliti da na naša sestra Marija, koja je po krštenju utjelovljena Kristu umrlom i Uskrsnulom, sada po smrti s Njime prijeđe u život, da u duši bude očišćena i sa svetima u raj primljena.“

Osvrćući se na vjernički život pokojnice, vlč. Norbert Ivan Koprivec se obratio njezinoj rodbini i svima nazočnim ovim riječima:

Ožalošćena obitelji, draga braćo i sestre!
Opraštamo se od jedne marljive i pobožne majke, Marije (Pavlović). Njezin život govori više od tisuću riječi. Majka, koja je rodila četrnaestero

djece, othranila desetero, jedno posvojila; u njezinoj obitelji rodilo se redovničko zvanje s. Marina, dominikanka.

Mariji ne treba cvijeće; njezino cvijeće je njezina obitelj koja ju okružuje; njezina djeca, unučad, praunučad. Pred nama stoji mirna, jednostavna i plemenita žena, ures obitelji. Bez posebne naobrazbe ali mudra. Nikada nije dopustila da netko pokoleba njezino uvjerenje, njezinu obitelj, ili zasjeni ljubav prema Bogu, Crkvi i domovini. U svim žrtvama koje nisu bile malene crpila je snagu na izvorima vjere u Isusa Krista u kojoj je živjela do posljednjeg trenutka. Sa žrtvom i s vjerom odgajala je svoju djecu, a s još većom ljubavlju i radošću pratila ih u životu i očekivala za obiteljskim stolom. Život joj je bio ispunjen žrtvom i radošću. Trošila se kao svijeća radeći neumorno za svoju obitelj. Jednakom je vjernošću sudjelovala u životu župnih zajednica gdje god se nalazila. I kad više nije mogla dolaziti u crkvu nije propuštala prve petke; rado i redovitu je primala svećenika u svoj dom kako bi se mogla isповijedati i

pričešćivati. Gospodin joj je bio snaga u starosti, bolesti i nemoći.

Za smrt majke, kolikog ona godina navršila i bolesti podnosiла, nikada nismo dovoljno spremni. Kad se majka ispraća s kajanjem osjetimo da joj nismo rekli sve što smo nosili u srcu i da joj nismo dovoljno ljubavi uzvratili za darovani život i žrtve ljubavi. No, dobro znamo da majka i ne očekuje ništa za sebe. Njezina je sreća u radosti njezine djece, a njezin križ u njihovim žalostima.

Ono što sada želi naša sestra Marija je molitva; molitva za nju i njezinu obitelj. Svi vi, koji se Mariju iz bližega poznavali, lako biste nabrojili mnoge razloge radi kojih danas s pravom iskazujemo svoje poštovanje ovoj ženi za tolike

žrtve i odanosti Bogu i njezinoj obitelji. Otac nebeski najbolje vidi što je stvarno u srcu ljudskome, pa stoga njegovoj velikodušnoj očinskoj ljubavi i molitvenim obredom preporučujemo svoju pokojnu sestraru Mariju. Hvala ti draga majko. Hvali ti što si Crkvi dala kćer redovnicu s. Marinu. Hvali ti za tvoju djecu, unuke, unučad, praunučad. Hvala ti za veliko svjedočanstvo ljubavi i vjere.

Neka nas čuva Gospodin sada kad se opraštamo od pokojne Marije i neka jača u nama vjeru, nadu i pouzdanje u Božju ljubav. Smijemo reći sa svetim Jeronimom. „Žalosni smo jer nas je Marija napustila, radosni smo što smo je imali, zahvaljujemo Bogu da nam je i dalje blizu.“ AMEN!

ANA SAMAC, rođ. Bačić

1929. – 2016.

– sestra s. Hijacinte –

U srijedu 13. siječnja 2016. godine, okrijepljena svetim sakramentima, blago u Gospodinu, preminula je naša draga i voljena majka, sestra, svekrva, teta i baka, Ana Samac, u 87. godini života. Rođena je 1929. u pobožnoj i vjerničkoj obitelji Ivana i Jake Bačić, kao najstarije od devetero djece, u selu Brištane kraj Drniša.

Ana se udala u istom selu za Matu Samca, te je zajedno s njim, u zaseoku nedaleko od rodne kuće, nastavila težak i mukotrpan seoski život, prema običajima mjesta i vremena. Ana je bila majka i kućanica, koja je, tako reći, držala četiri kuta u kući, dok je Mate radio u rudniku. S čvrstom i žilavom rukom Ana je radila zajedno s Matom i na polju, brinula se oko stoke, kokoši i oko svojih legendarnih tuka. Mate i Ana bili su poznati i rado viđeni u selu, jer su svojom osobnošću, s puno duha mudrosti i pronicljivosti svima donosili radost i oduševljenje. Iz njihovih su riječi i djela proizašle mnoge anegdote kojih se rado prisjećamo u našoj obitelji i rodinci. Bog im je, u njihovu sretnu braku, podario troje djece: sina Ivana, te kćeri Jelku i Mariju.

One su se udale i zasnovale vlastite obitelji u susjednim krajevima, a sin Ivan je, nakon studija prava, zasnovao svoju obitelj u Zagrebu. Tako su, Ana i Mato dobili i devetoro unučadi. No život za Anu nije postao lakši, jer je njezin suprug Mate preminuo u 82. godini života, i tada je ona ostala sama na selu, ali je i dalje nastavila voditi brigu oko kuće i zemlje još dvanaest punih godina. Svi koji su poznavali Anu mogli su u njoj prepoznati vedrinu duha bez obzira na sve životne teškoće. Sve nas je obogatila svojom osobnošću. Često puta nas je znala nasmijati svojim dosjetkama, a isto tako smo se divili mudrosti njena uma koja je proizlazila iz jednostavnog i skromnog života provedenog na selu. Prije par godina, nakon što je završila u bolnici

u Zagrebu, i imala tešku operaciju u 84. godini, svi su se čudili nevjerljivoj volji ove male i žilave žene koja se brzo oporavila i nastavila kopati vrt i voditi brigu oko zemlje i vinograda. No u toj životnoj borbi s kršnom zemljom Ana je ipak izgubila bitku u 87. godini života. Par dana, nakon što je završila u bolnici u Šibeniku, preminula je u prisutnosti svoje djece. Dok je ležala u bolnici Ana je i dalje planirala kako će se brzo vratiti u svoju kuću i nastaviti se brinuti oko zemlje, kako je, činila cijelog svog života. Voljela je tu zemlju koja je prehranjivala obitelj i značila život za sadašnje i za buduće naraštaje. Taj komad grude je bio Anin križ kojeg je strpljivo, neumorno i s vedrinom nosila i koji je postao dio nje same. No ovaj put je Gospodin odlučio svoga neumornog i vrijednog predradnika uzeti k sebi i nagraditi nepropadljivom grudom u vječnosti.

Posljednji isprćaj Ane Samac bio je 15. siječnja 2016. na mjesnom groblju Ime Isusovo, u selu Drinovci. Prema mjesnom običaju, njezine su zemne ostatke, na sahrani, dostoanstveno nosili unuci, u tradicionalnoj šibenskoj odori, a najmlađi je unuk nosio križ. Sprovodne je obrede predvodio župnik župe Miljevci, fra Ivan Vidović, uz asistenciju svoja dva subrata, fra Bernarda i fra Petra Pletikose, a nakon toga je u crkvi Imena Isusova održana misa zadušnica

za pokojnicu. Anu je na vječni počinak ispratila brojna obitelj, rodbina, suseljani, prijatelji i znaci iz cijele Hrvatske i šire, te dvanaest sestara dominikanki. Sestra Hijacinta, zajedno sa svojom rodbinom, zahvaljuje svima koji su njihovu dragu sestraru, majku i baku ispratili na vječni počinak. Također zahvaljuje i svima onima koji će se pomoliti Božjem milosrđu za Aninu dušu.

Ana Samac će svima nama ostati u sjećanju kao primjer skromne, jednostavne, mudre i duhovite žene, vjernice koja se u svim prilikama života čvrsto pouzdavala u Boga i prihvatala njegovu volju. Mi molimo da je Gospodin nagradi za sve dobro što je činila njemu na slavu, a svojoj djeci i svima kojima je mogla, na korist. Neka joj bude milostiv i blag sudac za njene eventualne ljudske propuste.

Za njom tuguju djeca: Marija, Jelka i Ivan, kao i njenih devetero unučadi: Ana, Tomislav, Luka, Nives, Joško, Roko, Ružica, Mila i Hrvoje, kao i braća Marko i Joso s obiteljima, obitelj pok. brata Mate, sestre Milka, č.s. Hijacinta (Marija), Jela, Boja i Nevenka s njihovim obiteljima te zetovi Roko i Niko, nevjesta Dragica, troje praunučadi te ostala rodbina. Neka je blagoslovi Gospodin i licem svojim obasja i vječni mir joj donese. Počivala u miru Božjem!

Martina Baćić

NEDA ŠIPIĆ, rod. Matić

9. 10. 1925. – 29. 12. 2015.

- sestra s. Mihaele Matić –

Neda Šipić rod. Matić, ugledala je svjetlo dana 9. listopada 1925., u Kamenjskom, od oca Ante i majke Marije. Bila je najstarija od sedam kćeri. Majka joj je, zapravo, rodila dvanaestero djece, ali je čak četvero djece, tri djevojčice i jedan dječak, umrlo u najranijoj dobi. Tako je Neda bila prva koja je uspjela

nadići sve krize, i na radost roditelja, preživjeti. Kasnije joj je majka donijela na svijet još šest sestara. Bile su to: Slavka, Ivka, Marija, Ljubica, Tonička i Katica. Kao što vidimo, nisu imale niti jednoga brata.

Kao najstarije dijete, Neda se brzo uključila u poslove svoje majke, pomagala joj je u svemu što je mogla, osobito kad je Otac, tražeći posao, poput mnogih drugih svojih vršnjaka, Hrvata, otišao u Ameriku. U Chicagu je ostao nekoliko

godina. I svojoj je braći našao tamo posao. Htio je da se i cijela njegova obitelj preseli u Chicago. Međutim, budući da je majka, osim svoje četvero djece, imala na brizi i malog brata, jer joj je majka umrla pri njegovu porodu, nije mogla pristati na to. I tako se otac vratio u domovinu i zajedno sa suprugom, mojom majkom Marijom, nastavio živjeti i raditi za svoju obitelj.

Neda, kao najstarija njihova kćer, bila im je velika pomoć u svemu, sve dok se nije udala za Ivana Šipića. Osnovali su svoju obitelj u Vinkovcima. Imali su dvoje djece, sina Stipu i kćer Ivku. Kasnije su se preselili u Zagreb. Imali su još dvoje djece, blizance, koji su, nažalost, umrli samo nekoliko dana nakon poroda.

Dinka je pokušala naći posao u Njemačkoj, ali se nije tamo dugo zadržala. Vrativši se u Zagreb zaposlila se u jednom restoranu gdje je radila skoro cijeli svoj radni vijek. Nakon smrti supruga Ivana, ostala je sama, jer joj se kćer udala, a i sin je otišao od nje. U teškim trenucima, koje samo majka može osjećati, utjecala se

Nebeskoj Majci za pomoć. Klečeći je obilazila oltar na Mariji Bistrici, i sa suzama molila za svoga sina. Premda je patila, ljubila ga je do kraja. Neda je, inače, bila veoma društvena osoba, vedra, uvijek nasmijana, ljudi su je jako voljeli i rado boravili u njezinu društvu.

Tu radost i snagu crpila je iz molitve. Bila je, naime, veoma pobožna. Rado je odlazila u crkvicu Ranjenog Isusa, u Zagrebu. Tu je vidjela sestre koje su obučene u bijelo kao i njezina Ivka (s. Mihaela), pa im se odmah približila. Nije se trebala puno predstavljati, jer su je sestre odmah prepoznale, budući da veoma sliči na s. Mihaelu. Nije krila zbog toga svoju radost i ponos.

Kad je onemoćala i nije se više mogla brinuti sama o sebi, otišla je kod kćeri, u Vinkovce, gdje je ostala do smrti. Preminula je 29. a sahranjena 31. prosinca 2015. u Zagrebu, u 91. godini života.

s. Mihaela Matić i s. Sl.

**FRANJO VIHER
1931. - 2016.
- djed s. Mihaele -**

Franjo Viher rođen je u Sv. Heleni pored Križevaca 1931. godine. Sa suprugom Barbarom imao je dvoje djece, pok. Ivana (mog oca) i kćer Anu.

Djed je bio vedre naravi, u mladosti je svirao tamburicu. Radio je u „Hidroregulaciji“ u Križevcima kao graditelj mostova a kasnije na održavanju mostova i potoka. U slobodno se vrijeme bavio poljoprivredom, a posebno je volio raditi u vinogradu. U 55. godini doživio je prometnu nesreću, pavši pod vlak. Izgubio je tada desnu ruku i tri prsta na lijevoj, ali se unatoč tome nastavio baviti poljoprivredom. Nakon mog odlaska u samostan, brigu o njemu preuzeo je moj bratić, Zdenko, a najvjerniji „priatelj“, posebno nakon smrti supruge, bio mu je pas Sokol koji ga je svuda pratio.

Sjećam se vremena provedenog s djedom u djetinjstvu. Ponekad sam odlazila s njim u obilazak mostova, trebalo je održavati urednost potoka i prohodnost mostova, upozoriti na otpad ili razbijene daske na mostu. Prije odlaska kupili bi marendu, a onda u zelenom fići obilazili teren. Uživala sam u vožnji, u krajoliku i djedovu društvu. Često razmišljam, kako bi bilo lijepo da i danas ima tako revnih nadglednika mostova, potoka i rijeka, sigurno ne bi bilo toliko razornih poplava u našim krajevima. Od naših djedova i baka možemo uvijek nešto novo naučiti.

Sad su ostala samo sjećanja na moga dragog djeda, do ponovnog susreta u nebu.

Milosrdni Bože, neka mu tvoja blizina i ljubav bude nagrada u nebu.

s. Mihaela Viher

MEDITATIVNI TRENUTAK

Korizmeni stihovi fr. Rajmunda Kuparea, OP

(iz Kupareovih korizmenica, P. Radelja)

Kriste!

Zatvorio si umorne oči, da ne gledaš naša zlodjela.

Buka buntovnika zapečatila je šutnjom Tvoja usta.

Oluja naših strasti raspršila je latice Tvoje krune.

Ti šutiš.

Govori, Gospodine, jer jao nama ako zaboravimo Tvoj glas!

Pogledaj, jer jao nama, ako nas više ne prepoznaš!

Nikada svijetu nisi bio tako blizu kao na križu.

Još i danas može svatko probiti kopljem Tvoje srce.

I batom udarati po Tvojim rukama i nogama.

Ali jednako može svatko obujmiti Tvoje oproštenje i sakriti se u rane Tvoje ljubavi.

Kako bi bio nesnošljiv križ našega života, da Ti nisi prije na križu visio!

Kriste!

Mi ne možemo zamisliti križ bez Tebe, bez trnove krune, oštrih čavala i probijenoga srca.

Ali ni Ti ne ćeš prepoznati nas bez istih oznaka.

Učini, Gospodine, da se sve jače poznaju na nama oznake i plodovi Tvoga križa!

[1942.]

Srce probodeno!

Nikad ne će zacijeliti Tvoja rana, dok bude ljudi na zemlji.

Jer uvijek će biti grješnika koji će crpsti iz Tebe vodu oproštenja.

Ti si rastvorena vrata. Što bi bilo od nas da ih zatvoriš? Nestalo bi svjetla što kroz njih svijetli; nestalo bi milosti što kroz njih silazi. Nastala bi tama i neutaživa glad.

Ljudi su u svojoj zlobi pogodili Tvoje želje. Ti bi od velike ljubavi bilo iskočilo iz zatvorenih grudi, da podigneš i poljubiš pogaženo čovjekovo srce. A čovjek je u najvećem grijehu, onda kad je kopije zarinuto u Tebe, naišao na izvor sreće i milosti.

Cijelo nebo nije moglo obujmiti Tvoju ljubav, a čovjeku si dopustio da kopljem dođe do njezina dna. Dobro srce!

Osveti se nama, svojim ubojicama! Istim kopljem probodi naše srce da se iscijedi iz njega nečista krv! Možda ćeš u dubini našega srca naći svoje ime. Očisti nas i posveti!

Kriste! Kad više na križu nisi mogao govoriti ustima, progovorio si velikim Srcem. Možda si se pobojao da ljudi ne će vjerovati Tvojim riječima nego djelima.

I dao si im rudnik u kojemu je skriveno sve blago vječnosti. Bogatiji više ne možemo biti.

Nemoj dopustiti, Srce probodeno, da postanemo siromasi tražeći ljubav zatvorenih srdaca.

[1942.]

Na Cvjetnicu

Širite ruke, umorne ruke, masline drage,
Mašite na pozdrav dlanom od srebra!
Tisuće ptica iz vaših pjeva kvrga,
Tisuće kljunova zelene grančice kida,
Jer prolazi veliki Kralj
Na magarčetu.
Onaj isti, onaj isti što je jahao na živini
Kao dijete u krilu Djevice,
Taj isti, taj isti narastao je kao gora,
Silan Kralj.
Al' dobra živila još snage ima
Da ga nosi.
O, dobri magarče, što Boga nosiš,
Zvijezde bi drhtale pod njegovim nogama;
O, dobra živila, tisuće bi htjele
Podijeliti s tobom taj sveti teret;
O, dobri magarče, ti mudrost znadeš pravu,
Jer nisi zbacio Gospodnji jaram!
Širite ruke, umorne ruke, masline drage,
Jer nas je strah pružiti ih pred Bogom!
Zvoni zvoncem što ti visi o vratu, dobri magarče,
Da bar glavu prgnemo kad Gospodin prođe!

[1935.]

Oplakivanje mrtvoga Isusa

Hladno Ti je čelo poput mora,
Nepomično stoje Tvoja draga usta
I beskrvne usne,
A Ti si sišo s neba da poljubiš stvora,
Da srca ne budu pusta
I duša da mirnije usne.
Grudi su Ti tvrde poput silne gore.
Svatko od nas može rukama da dirne
Srce probodeno,
A Ti si htio da srca u vječnosti gore,
I oči da gledaju mirne
Nebo rastvoreno.
Krvava je Tvoja kosa,
Ukočene ruke
I umorne noge,
A Ti si bio čist k'o blistava rosa
I bez muke
Ozdravljaš si mnoge.
Poljubit će jutros krunu čela Tvoga
I ranu što se do Tvoga srca pruža
I koljena oba,
Jer vjerujem da će od poljupca toga
Na usnama Tvojim procvjetati ruža,
Kad proslavljen ustaneš iz groba.

[1942.]

ZELENI AGRONOMOV KUTIĆ

s. Maje Karmelete Strižak OP, dipl. ing. agronomije

KRUMPIR (*Solanum tuberosum L.*)

CARSTVO: PLANTAE

PORODICA: SOLANACE

RAZRED: MAGNOLIOPSIDA

ROD: SOLANUM

RED: SOLANALES

VRSTA: SOLANUM TUBEROSUM

Krumpir je zeljasta višegodišnja biljka. Prvi put u Europi ga spominje švicarski botaničar Kaspar Bauhin 1596. godine. Različite divlje vrste krumpira rasprostranjene su na jugu Sjeverne Amerike, u Meksiku, Centralnoj Americi i po cijeloj Južnoj Americi. Potječe iz peruanskih

Anda (Peru, Bolivija), gdje je Inkama, uz kukuruz bio glavna hrana. U Europu su ga unijeli španjolski istraživači u 16. stoljeću. Prvi put u pisanim izvješću španjolske ekspedicije, Castellanosa 1553. godine nekoliko puta se spominje krumpir. On opisuje da stanovnici planinskog predjela oko jezera Titicaca koriste krumpir kao hranu i da pripravljaju specijalno sušeni krumpir zvan chuno. Oko 1565. godine Španjolci su donijeli kultivirani krumpir iz Južne Amerike i podarili ga rimskom papi Piju IV. Krumpir je u Italiju unesen oko 1585. godine, u Belgiju i Njemačku 1577., a u Austriju 1588., a u Francusku 1600. godine. U Hrvatsku su ga donijeli graničarski vojnici 1779. i 1780. godine.

U prvoj polovici 18. stoljeća krumpir je postao neizostavna hrana u Europi, a naročito u Irskoj, gdje se stanovništvo gotovo isključivo hranilo krumpirom i mlijekom. Nakon prodrova plamenjače u Europu 1840. godine, u Irskoj se plamenjača razvija epidemski. Krumpir je 1845.- 1847. potpuno propao i uzgoj više nije bio moguć. Zbog toga je umrlo oko milijun ljudi, a isto toliko iselilo.

Krumpir, ovisno o navikama i udjelu u ishrani, različito pridonosi osiguranju dnevnih potreba za kalorijama, ugljikohidratima, proteinima i vitaminima. Za zadovoljavanje dnevnih potreba za energijom trebalo bi pojesti oko 3.5 kg krumpira.

Jestivi dio gomolja krumpira sadrži prosečno oko 25% suhe tvari, a taj je postotak u različitim kultivara različit.

SASTAV GOMOLJA KRUMPIRA

Sastav gomolja	Minimum	Maksimum	Proslek
Voda	65.4	80.6	72.4
Suha tvar	19.3	36.1	24.9
Škrob	11.6	28.7	18.9
Šećer	0.3	6.4	1.2
Celuloza	0.23	2.9	1.8
Bjelančevine	1.0	4.4	2.1
Pepeo	0.5	2.1	1.1

Osim toga sadrži još 0,1% masti, 0,2% kiselina, 0,1% folnih spojeva, 1,1% minerala, 0,6% pek-

tinskih tvari i 1,65% organskih spojeva (nukleinskih kiselina, glikoalkaloida i dr.).

Gomolj krumpira sadrži oko 2% visoko vrijednih proteina s esencijalnim aminokiselinama (lizin, metionin, treonin i triptofan).

Gomolj krumpira sadrži sljedeće vrste proteina: albumin, globulin, prolamin, glutein te glikoproteine (patatin i lektin), metaloproteine i fosfoproteine.

SADRŽAJ MINERALA I VITAMINA U mg/100g JESTIVOOG DIJELA GOMOLJA:

Natrij	3-30	Karoten	0.02-0.06
Kalij	339-600	Vitamin B1	0.054-0.18
Magnezij	15-39	Vitamin B2	0.038-0.11
Kalcij	2.9-17	Vitamin B3	1.00-2.36
Željezo	0.7-1.1	Vitamin B5	0.24-0.70
Fosfor	31-111	Vitamin B6	0.098-0.23
Sumpor	-30	Vitamin C	3-30

Sa zdravstvenog stanovišta krumpir je nezaobilazna namirnica, naročito u dijetalnoj prehrani. Preporučuje se kod probavnih smetnji, proljeva, hemoroida, čira na dvanaesniku i žučnih kamenaca, a u narodu se često koriste i oblozi od krumpira.

Krumpir se može pripremati kao hrana na više načina. Tako se može kuhati, pržiti ili peći.

Kuhani krumpir može se pripremati da se nareže i posoli te se skuha, kao restani krumpir, pire krumpir ili kao salata.

Krumpir je višegodišnja zeljasta biljka, koja, ovisno o uvjetima uzgoja i kultivara, najčešće dostiže visinu do 1m (30-150 cm).

Cijela biljka krumpira, osim gomolja je otrovna jer sadrži otrovni alkaloid solanin.

Krumpir ima iznimne zahtjeve za prozračnim, strukturnim i dubokim tlom. Podnosi slabo kiselu reakciju pH 5.5-6.5.

Korijen krumpira ima visoke zahtjeve za dobrom vodozračnim režimom tla.

Krumpir zahtijeva širi plodore. Kod suženog plodoreda dolazi do smanjenja prinosa i do veće pojave bolesti koje se prenose tlom. Nakon 4 godine može se opet uzgajati na istoj površini. Krumpir se ne bi trebao saditi nakon biljaka i

porodice pomoćnica kao što su duhan, rajčica, patlidžan i druge, a ni nakon okopavina (kukuruz, šećerna repa, povrtna okopavina i dr.). Dobar predusjev za krumpir jesu ozime ili jare žitarice koje rano ostavljaju zemljište slobodnim za obradu i pripremu tokom jeseni i zime.

A sada par riječi... Zašto krumpir? Vrlo jednostavno. U Dubrovniku svakodnevno uživamo u pečenom krumpiru. Zato „naša djeca“ rastu kao krumpiri. Probajte i vi – NJAM,NJAM...

Pozdrav od s. Maje Karmelete

Dodatak o KRUMPIRU – daru prirode

Krumpir: beskorisno povrće ili dar prirode?

U naše vrijeme, kada je krumpir na lošem glasu kao nezdrava namirnica i bezvrijedno povrće, koje ne sadrže vitamine, moram stati na njegovu obranu, jer to jednostavno nije istina.

Niti jedno povrće nije toliko mnogostrano, kao skroman krumpir. Jednako fin u kuhanom, pečenom ili prženom obliku, krumpir rijetko dobiva pohvale koje zaslužuje.

Zaboravljamo da je ova skromna namirnica igrala važnu ulogu u povijesti čovječanstva. Puno puta spašavala je ljude od gladi tokom rata ili u područjima loših klimatskih uvjeta. U mnogim zemljama krumpir je pogodovao rastu stanovništva i ekonomskom razvoju. Krumpir su prvi počeli uzgajati Indijanci iz Perua prije više od 4000 godina. Iz Amerike u Europu krajem 16. stoljeća ga je donio Sir Francis Drake - pomorski istraživač i vojskovođa. Naziv krumpir potječe od bavarske riječi Gruntbir - "kruška iz zemlje". Engleski naziv potato potječe od američko-indijanske riječi "batata".

JEDANAEST ČINJENICA koje niste znali o krumpiru

1. Krumpir je ekološki čista namirnica. Uzgajati krumpir je lako i jeftino. Za njegov uzgoj nije potrebno umjetno gnojivo niti

pesticidi (iako ih mnogi poljoprivrednici svejedno koriste).

2. Krumpir je dobar za zdravlje pod uvjetom da ga ne konzumirate u prženom obliku.
3. Krumpir je savršena kultura za uzgoj u siromašnim zemljama. Ova jeftina i hranjiva namirnica raste čak i u lošim klimatskim uvjetima.
4. Krumpir je prva namirnica koja je uspješno uzgojena u svemiru.
5. Po količini fenolnih spojeva krumpir se može takmičiti sa brokulom, špinatom i kelj pupčarom. Flavonoidi koji sadrži krumpir štite od bolesti srca i krvnih žila, bolesti dišnih puteva i raka.
6. Engleski znanstvenici u krumpiru su pronašli poseban sastojak - kukoamin - koji štiti od visokog tlaka.
7. 2008 godina je proglašena godinom krum-pira. UN smatra da je krumpir namirnica budućnosti, koja bi mogla suzbiti glad u svijetu.
8. Postoji preko 1000 vrsta krumpira. Krumpir je četvrta najviše uzgajana kultura u svijetu. Ova namirnica se danas koristi u svakom dijelu svijeta.
9. Europljani konzumiraju duplo više krumpira nego Amerikanci.

- Tokom zlatne groznice u Klondajku krumpir se koristio kao valuta. Krumpir je bio toliko cijenjen zbog visokog sadržaja vitamina C da su ga mijenjali za zlato.
- Čips od krumpira je najprodavanija zaka-ska u svijetu.

Krumpir kao lijek

Krumpir se koristi ne samo kao hrana, nego i kao lijek. Nekoliko primjera primjene krumpire u svrhe liječenja:

- obloge od kuhanog krumpira koriste se kod reume, gihta, ozeblina
- umivanje sa sokom od krumpira liječi akne, ekcem i mrlje na licu
- obloge od sirovog krumpira koriste se kod vrućice, opekom, glavobolje

- kora kuhanog krumpira snižava krvni tlak
- kod gastritisa uzima se 1 žlica soka od krumpira 3 puta dnevno prije obroka

Kako napraviti sok od krumpira

Operite i naribajte krumpir, stavite ga u lanenu krpu i stiskanjem iscijedite sok. Sok možete pripremiti i u sokovniku. Koristite uvijek svježe pripremljen sok.

Zbog njegove pristupačne cijene, izvrsnog okusa, hranjivosti i bogatstva nutrijenata, krumpir itekako zaslужuje da ga stavimo na popis super-namirnica, koje su prijatelji našeg zdravlja.

(Izvor: preuzeto iz e-mail pošte, 2015)

RAZBIBRIGA – Korisni savjeti i šale

Pita žena muža:

- Dragi, što bi ti napravio da ja padnem u rijeku?
- Potčao bih do sela po pomoć.
- Ali selo je daleko.
- Draga, za tebe bih trčao i dalje.

- Jeste li dosada bili pregledani zbog šećera? – pita liječnik pacijenta.
- Ne, doktore. Samo su me jednom pregledali na carini radi kave.

Razgovaraju dva pacijenta u bolnici:

- Uf, užasna je ova kava!
- Ma, nije to kava, to je čaj!
- U tom trenutku ulazi sestra u sobu i pita:
- Hoće li netko ovđe još juhe?

- Došao pacijent kod doktora:
- Doktore, kašljem i teško dišem.
- A, je li pušte?
- Pušim, i još kako, ali ne pomaže!

- ☺ Komarci vas vole i to previše? Nanesete li na kožu nekoliko kapi ekstrakta vanilije pomiješanog s vodom, moći ćete bezbrižno uživati u svježem zraku ljetnih večeri.
- ☺ Osim češnjaka i crveni luk također uspješno odbija insekte, osobito komarce i mušice. Dovoljan razlog da ga uvrstite na svoj ljetni menu.
- ☺ Stari vojnički recept za obranu od uboda insekata: tri žlice jabučnog octa dnevno. Jednako kao i češnjak, vaša koža lučit će miris octa koji mogu osjetiti samo insekti.

- ☺ Smetaju vas mravi u vašoj kuhinji, osobito oko namirnica? Zaustavite ih tako da ljepljivom trakom oblijepite željeni predmet. Primjerice, zdjelu u koju ste stavili kolačiće omotajte ljepljivom trakom i sprijećite neželjene 'vojnike' u njihovoј namjeri.
- ☺ Imate problema s mravima? Stavite ljusku od krastavca na mjesto gdje se pojavljuju. Mravi mrze krastavac.
- ☺ Žvaku s odjeće najbolje ćete ukloniti ako je trljate kockom leda, ili taj komad odjeće ostavite jedan sat u zamrzivaču.

AI	IME SESTRE NA SLICI	PLINOVITI PRODUKT GORENJA	KAINOVA ŽRTVA	BOJATI, LIČITI				
PRVI ČOVJEK								
ŽIVOTINJA KOJA STANUJE U MORU								
ŽITARICA OD KOJE SE PROIZODI PIVO								
AMPER		ŠESTA NOTA						
		MEDITERA- NSKA MIRISNA BILJKA						
KRATICA ZA NIZOZE- MSKU			TONA					
			DOBITNIK NOBELOVE NAGRADE					
PJEVAČ MARŠAN					NEPRISTO- JNA, BEZOČNA, BEZOBRA- ZNA	OSOBNA ZAMJENICA	ELEMENT STROJA KOJI NOSI ROTIRAJUĆE DUELOVE	DIO KOPNA UVUĆEN U MORE
ETO, ENO				VЛАДАРЕВО ОБИТАВАЛИ- ШТЕ				
ČLAN ENGL. REFORMI- STIČKE RADNIČKE STRANKE				POKAPATI, ZAKAPATI				
DODATAK UGOVORU					OPSEG			KISIK
PREKRIVENO DLAKOM					AMATA KOVAČEVIĆ			
NIKAL								
OPREĆNI, OBRNUTI								GOPSINA MAJKA
SASTAVNI VEZNIK		VIRGINIJA		UZVIK DOZIVA- NJA	NATRIJ			
PREZIME SESTRE NA SLICI		KRATICA ZA EVANGELIJE PO MARKU			LJUBOMIR ANTIĆ			
PRVO SLOVO ABECEDA								
DIONICA, VRJEDNO- SNI PAPIR						AMPER		